

magyar

VADÁSZLAP

12. ÉVFOLYAM, 5.
2003/MÁJUS

2003

A KOMMUNIKÁCIÓ
ÉVE

**BÍRÁLATRÓL
BÍRÁLATRA**

9-12. oldal

**NINCS
MENTESSÉG**

13. oldal

NYELVŐRSÉGBEN

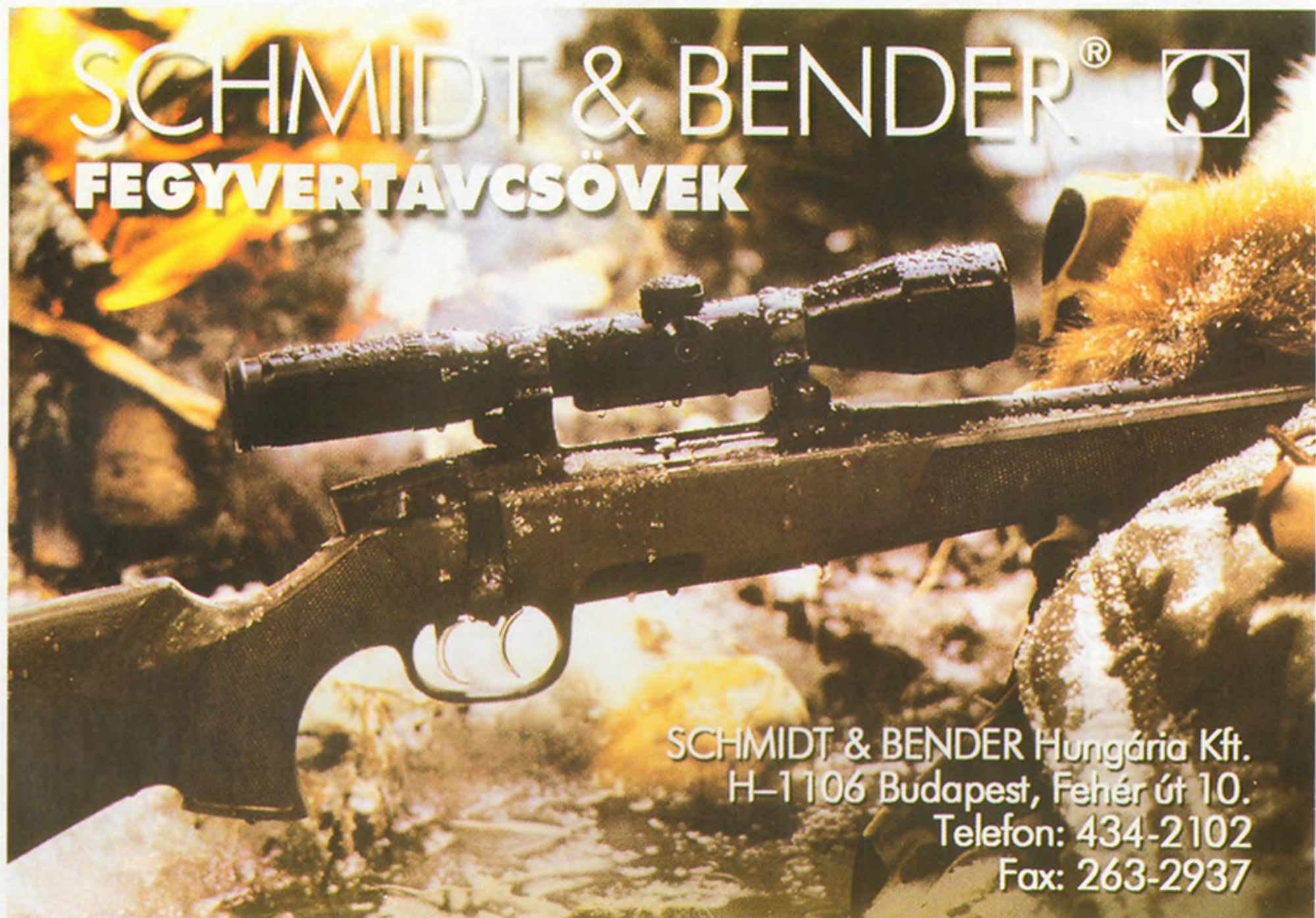
25. oldal

SCHMIDT & BENDER®

FEGYVERTÁVCSÖVEK

SCHMIDT & BENDER Hungária Kft.
H-1106 Budapest, Fehér út 10.
Telefon: 434-2102
Fax: 263-2937

IGÉNYES, PRAKTIKUS, ELEGÁNS VISELET

MINŐSÉGI VADÁSZ- ÉS ERDÉSZÖLTÖZÉKEK,
UTCAI ÉS TÁRSASÁGI VISELETEK GYÁRTÁSA ÉS FORGALMAZÁSA

Indiform®

MINTABOLT ÉS NAGYKERESKEDÉS
2440 SZÁZHALOMBATTA,
VÖRÖSMARTY U. 40.
Tel./fax: 06-23/359-158
NYITVA:
HÉTFŐTŐL PÉNTEKIG
8-16.30 ÓRÁIG

9700 Szombathely,
Szent Gellért u. 17.
Tel./fax: 94-325-672
conteco@axelero.hu
www.cont-eco.hu

CONT-ECO KFT.

ELEKTROMOS
ÉS MECHANIKUS
VADKÁRELHÁRÍTÓ KERÍTÉSEK
ÉPÍTÉSE, VILLANYPÁSZTOROK
KIS- ÉS NAGYKERESKEDELME

KIVITELEZÉS
KERESKEDELEM • SZOLGÁLTATÁS

KUKORICA-ESŐ

Már több, mint 300 digitálisan vezérelt vadetető berendezés működik a hazai vadászterületeken, mert aki számolt ... már tudja, hogy ezekkel a praktikus vadetetővel időt, pénzt és fáradságot takaríthat meg.

Mivel a berendezés elérhetetlenül a magasban van, s ugyancsak megnehezítették az illetéktelenek hozzáférését, nem kell tartani attól, hogy ellopják.

A 120 és 220 literes nagyságú, gépkocsival vagy kézi csőrővel 5-10 méteres magasságba emelt tartályból naponta 1-15 kg tiszta kukorica szórható ki 8-10 méteres körzetben, azonos időpontban. A szórásidő 24 órán belül 1-8 óránként tetszés szerint állítható.

A 120 literes automata etető egy feltöltéssel, napi 4 kg kukorica kiszórása mellett 20 napig ellátja az állomány etetését, helyhez kötését.

A 120 literes automata etető ára 60 ezer Ft + ÁFA, a 220 literes tartállyal készülő berendezés 69 ezer Ft + ÁFA. (Az eladási ár tartalmazza az akkumulátort és a töltőt, de nem tartalmazza a felszerelési költségeket.)

Három berendezés megvásárlása esetén 10 százalék kedvezményt adunk.

A berendezés megvásárlását azoknak ajánljuk, ahol a szőrők, etetők – esős/havas időben – nehezen megközelíthetők, illetőleg azoknak a vadászatra jogosultaknak, akik a vadállomány megtartása és helyhez kötése érdekében naponta etetnek.

Megrendelhető:

Soltész Károly épületgépész
és villanszerelő mesternél

2000 Szentendre,
Irányi Dániel u. 25.
Telefon és fax: 06-26/313-789
Mobil: 06-20/951-3427

FEHA
Fegyverjavító,
Hatástalanító és
Szolgáltató Kft.

Fegyverjavítás, Hatástalanítás MESTERFOKON

Gyakorlott fegyvermestereinkkel, magas színvonalon vállaljuk minden típusú vadász és sportfegyver, pisztoly, revolver, gáz- és riasztófegyver, légfegyver:

- ✓ szakszerű javítását, felújítását, barnítását, agyazását, farészeinek cseréjét
- ✓ távcsövek, fegyverlámpák és célzóberendezések szerelését egyéni igények szerint
- ✓ vizsgára való felkészítését
- ✓ hatástalanítását

Budapest IX. kerület,
Soroksári út 158.

Levélcíme: 1453 Budapest 92.
Pf: 15.

Tel./Fax: (06-1) 280-90-82

Ficsor
Autóház
Kft.

Ficsor Autóház Kft.

Budapest, 1106 Fehér út 7.
Tel.: 260-1122, 261-1122
Fax: 262-6610 WEB: www.ficsor.hu
E-mail: ficsor.autohaz@matavnet.hu

**VADÁSZTÓL
VADÁSZOKNAK!**

**NAGYKER ÁRON 25-30%
KEDVEZMÉNNYEL!**

BUD TRACK

MT 2000

CROSS COUNTRY

BUD TERRAIN

CROSS

SUPER CROSS

Ahol eddig elakadtatok, ott most nem fogtok!
Aszfalton halkán futó, terepversenyeken győztes gumik!
Európában terepverseny nélkülünk nem létezik!
Mindig dobogósok vagyunk!
Miért ne lehetne Nektek is?
2 olasz terepgumi specialista gyár kizárólagos forgalmazójaként örömmel állunk rendelkezésedre több mint 40féle méretű gumibronccsal. Beszerezhetők postai utánvétellel vagy országsszerre viszonteladóinknál. Kérje katalógusunkat.

A legjobbat a legolcsóbban a kizárólagos képviselőtől 24 órás házhozszállításal bárhová!

2 év
garancia!

NIVARA 175-16 radially
Bud Track,
Bud Terrain

Gumi és Felni Kis- és Nagykereskedelem
Autó – Felni – Gumiszerviz

GAMBRINUS
ÉTTEREM

TELEFON.: 485-3199
NYITVA TARTÁS:
H-V: 19-24

EXKLÜZÍV ÉTTEREM
BUDAPEST
BELVÁROSÁBAN

10 ÉVE „MAGYARORSZÁG 10 LEGJOBB” ÉTTERMÉNEK EGYIKE

KREATÍV NEMZETKÖZI ÉS MAGYAR ÉTELEK, MELYEKHEZ
ORSZÁGOS BAJNOK SOMMELIER AJANLJA A KÍNÁLATBAN LÉVŐ
100 LEGJOBB HAZAI ÉS KÜLFÖLDI BOR KÖZÜL A MEGFELELŐT

KIRÁLYI MENÜSOROK – A GAMBRINUS ÉTTEREM
PARLAMENTBEN FELSZOLGÁLT ELNÖKI ÉS KIRÁLYI SZINTŰ
DÍSZETKEZÉSEINEK MENÜIBŐL

„Ez elment vadászni → Ez meglötte... → Nálunk mind megette”

HOTEL
TAVERNA
★★★★

1052 BUDAPEST, VÁCI UTCA 20. • TELEFON: 485-3100 • FAX: 485-3111
INTERNET: www.hoteltaverna.hu

Kontaktszemély: Pósfalvi Dóra – Sales Representative
Tel.: 485-3164 • e-mail: dora_posfalvi@hoteltaverna.hu

TAVERNA
SZOLNAY KÁVÉHÁZ

TELEFON: 485-3176
NYITVA TARTÁS:
H-P: 9-22,
SZO-V: 10-22

KORLÁTLAN FOGYASZTÁSÚ BÜFÉEBÉD
MINDEN NAP 12.30 ÉS 16 ÓRA KÖZÖTT

TÖBB MINT 100 FÉLE SÜTEMÉNY
KÁVÉKÜLÖNLEGESSEGEK, TORTÁK, FAGYALTKELYHEK
KÜLÖNLEGES FRANCIA SÜTEMÉNYEK

VADÁSZIGAZOLVÁNNYAL RENDELKEZŐ VENDÉGEINK
SZÁMÁRA MINDEN SZOLGÁLTATÁSUNKBÓL
10-20% ENGEDMÉNYT BIZTOSÍTUNK

EXTRA SZOLGÁLTATÁSAINK:
KISÉRŐ/HÖLGYPROGRAMOK BIZTOSÍTÁSA,
SZÍNHÁZI-KULTURÁLIS IDŐTÖLTÉS MEGSZERVEZÉSE,
AUTÓBÉRLÉS, ŐRZÖTT GARÁZS, FEGYVERTÁROLÓ HELY, STB.

Frankonia

TRÓFEA KFT.

Kizárólag május hónapban a készlet erejéig

IZS 27 M-1C 12/76 csere chokkal, 1 billentyűvel – sörétes vadászfegyver

Fogyasztói ár: 74.000 Ft+áfa

IZS 27EM 12/70 két elhúzóbillentyűvel, 0,5 és 1,0 szűkítés – sörétes vadászfegyver

Fogyasztói ár: 70.600 Ft+áfa

IZS 18 .222Rem billenő csövű golyós vadászfegyver

Fogyasztói ár: 34.000 Ft+áfa

AKCIÓ

CÍM: GÖDÖLLŐ, ISASZEGI ÚT • POSTACÍM: 2101 GÖDÖLLŐ, PI. 176. TELEFON: 06-28/420-760 TELEFAX: 06-28/422-181
NYITVATARTÁSI IDŐ: HÉTFŐ, KEDD, CSÜTÖRTÖK: 7.30-16 ÓRAIG, SZERDA: 7.30-18 ÓRAIG, PÉNTEK: 7.30-13 ÓRAIG

VÁRJUK TISZTELT VÁSÁRLÓINK JELENTKEZÉSÉT A GÖDÖLLŐ, ISASZEGI ÚTI NAGYKERESKEDELMI RAKTÁRUNKBAN

A TARTALOMBÓL:

Hírek, tudósítások	6-7
Az őzágancs bírálatokról	9-12
Nincs mentesség!	13
Görögszénát a vadföldekbe	15
Az őz sugárgomba betegsége	20
Wass Albert: A titokzatos őzbak	21
Könyvkritika	26
Iránytű	30-31

CÍMLAPUNKKAL ÉS ÁTMENŐ KÉPÜNKKEL NAGYGYÖRGY SÁNDOR FOTÓMŰVÉSZ KOLLÉGÁNK HALÁLÁNAK TIZEDIK ÉVFORDULÓJÁRA EMLÉKEZÜNK

Nyertesünk vadászata, Sellyén

Amikor március 20-ikán megtudtam, hogy én vagyok a harmadik szerencsés nyertes, ezen a napon Fortuna és Szent Hubertus lelki szemeim előtt kézen fogva jártak. Szívdobogva készültem életem első szarvasvadászatra. Bevallom sokat segített vendéglátóm irigyelt nyugalma, higadtsága, bátorítása. Első szarvasom nem adta magát könnyen. Az este nem volt sikeres, de még a másnap délelőtti barkácsolás sem. Sok vadat láttunk, de nekem nem volt illeszben gyakorlatom és a megfigyelt borjú vagy elugrott, vagy valamiért nem volt lőhető. Őszintén aggódtam az esti les előtt, kíséreltem nyugtatgatni, és biztató szavai új erőt adtak. Már alig volt néhány perc lővilág, mikor kijött a borjú. A száleresztet a nyaktövére helyeztem, és lövésemre összerogyott, nem mozdult többet.

Hajnaltól szóróra ültünk, ott virradt ránk. Meg is jöttek a disznók annak rendje módja szerint és engedélyt kaptam a lövésre, amikor kerestbe állt. Lövésemre helyben maradt, de a fejét még emelgette. A zsigerelésnél derült ki, hogy pontosan szíven találtam...Sohasem fogom elfelejteni a sellyei erdőket, azokat a csodálatos embereket, akiket megismerhettem és nekik köszönhetem a felejthetetlen élményeimet. Még aznap délelőtt a hagyományoknak megfelelően Jung Jenő fővadász szarvasvadászává avatott. Ez volt eddigi vadászéletem legszebb napja, egy olyan helyen, ahol a szakértelem, a vadállomány, az őszinte és szíves vendéglátás együtteséről igazán csak felsőfokon lehet beszélni.

Boldog voltam. Boldog és rendkívül büszke mindattól függetlenül, hogy – amint tudjuk – a vadászat nem csak a lövésről szól, hanem az is számomra rendkívüli öröm, hogy láthatam a szarvasokat, a gidáját vezető sutát, az egerésző rókát, a turkáló vaddisznókat...s nem csak cél-távcsón keresztül. Páll Endre szavait idézve „mindenhol jó, de a legjobb vadászni”. Köszönök mindent, mindenkinek.

Erdélyi Mária
Siófok

VADÁSZTURIZMUS

Talán nem bánták meg, akik eljöttek április 8-án a Hotel Taverna különtermébe, hogy rászánták a délelőttjüket egy baráti beszélgetésre, amelynek a fő témája a vadászati turizmus volt... az EU csatlakozás kapujában. Úgy gondolom, hogy mindenki – előadók, hozzászólók és hallgatók – gazdagodhattak olyan információkkal, amelyek először itt, ezen a beszélgetésen hangzottak el.

Neveket kell említenem, merthogy a Taverna és a VKE együttműködését Tóth Kálmán – úgy is, mint vadász, de úgy is, mint a Taverna Rt. igazgató tanácsának tagja – kezdeményezte. A Vadászati Kulturális Egyesület találta ki a témát, s nyerte meg partnernek a Vadgazdálkodási Termékek és Szolgáltatások Terméktanácsát, a Budapesti Agrárkamara Vadászatszervező Irodák önálló osztályát, és hívta meg előadónak Pintér Istvánt, az FVM főosztály-vezetőjét – a Hotel Taverna Kft. igazgatójának segítségével – dr.Galla Gábort, a Magyar Turizmus Rt. vezérigazgatóját és Szilágyi Gábort, a Külügyminisztérium kommunikációs és társadalmi kapcsolatok főosztályának tanácsadóját.

Neveket kellett említenem, mert Pintér István olyan adatokat közölt, amelyek a kiváltott vadászati engedélyek alapján egyértelműen bizonyították, hogy a magyar vadászati – minőségi – turizmusra figyelni kell, Szilágyi Gábor az EU csatlakozás utáni szemléletváltásra, a pályázatok fontosságára hívta fel a figyelmet és dr.Galla Gábor a vadászaturizmus lehetőségeiről, az együttműködés és a támogatások konkrétumairól beszélt.

A Hotel Taverna különtermében a meghívott hatvan vadászatszervező iroda közül negyvennyolcan képviselték magukat... és ilyen még nem volt, hogy ennyien valaha is összejöttünk volna – állapította meg Kanizsai Gábor, a Hunniavad tulajdonosa. A vadászatszervező irodák a hazai minőségi turizmus egyik vezető ágazatát képviselik, mert például a Hunniavad 2002-ben az országos 120-130 eurós átlaggal szemben 2800 euro bevételt regisztrálhatott egy-egy külföldi vendég után.

Még sem kaptak eddig semmiféle állami támogatást, merthogy az FVM nem felügyeli – ezért nem is támogatja – őket, a Gazdasági Minisztérium, ahol az irodákat regisztrálják, az agrárágazathoz tartozó mikro-, vagy kis vállalkozások közé sorolta őket, s mint ilyen, nem gondolta támogatandónak. Nem ismerik a problémáikat, nem is foglalkoznak velünk, túlságosan speciális utazási irodák vagyunk – tette hozzá Mati Ferenc, a Szent Hubertus Kft. képviselőjében.

Ezer sebből vérzik a tevékenységünk – szögezte le Tóth István, a Pegazus Kft. igazgatója, a kamarai osztály elnöke – a napi problémák megoldása köti le a figyelmünket, pedig együtt, összefogva, talán többre jutnánk.

Hogy melyek ezek a sebek? Lenár György Sátoraljaújhelyről, Uzsoky András Kecskemétről, Szimonidesz Ágnes a Dianától és Pintér Miklós Érdről konkrétan is megfogalmazták. Hiába van Magyarországon eladható „árualap”, kedvező vadászati lehetőség, ha folyamatosan csökken a fizető vendégek száma. Nem segít a helyzetünkön az iraki háború, a nyugat-európai gazdasági helyzet romlása, a munkanélküliség, ráadásul a törzsvendégek kiöregszenek, a fiatalokat nem érdekli a vadászat... és ezt tetézi a hazai adminisztráció bonyolultsága, a trófeabírálat kényelmetlensége, a megnévként eltérő engedélykiadási gyakorlat... s nem utolsósorban az EU csatlakozást követően – a megszűnő trófea-export miatt – a hazai tarifákat alaposan megemelő ÁFA.

Önöknek kell kitalálniuk és kiverekedniük, hogy mit szeretnének! – válaszolt Szilágyi Gábor – ne várjanak a minisztériumok „érdekvédelmére”, ez ma az Európai Unió gyakorlat, ezt kell mindenkinek megtanulnia. Végül is, 2007 után – hangsúlyozta Pintér István – a vadászatszervező irodák létjogosultsága mögé kérdőjel kerülhet, ha az ágazat nem találja meg a kiutat, ha nem lesz képes a szemléletváltásra, ha nem tanul meg pályázni, ha nem tart lépést a változásokkal.

Szögezzük le, a Hotel Tavernában nem oldottunk meg semmit, de legalább végre beszélni, kommunikálni kezdtünk egymással, a minisztériumokkal, a Magyar Turizmus Rt-vel... és ez azért, több mint valami... a jövő!

Aréla Lőrinc

főszerkesztő

VADÁSZLAP

MEGJELENIK HAVONKÉNT

Kiadó-főszerkesztő: **Csekő Sándor**
Felelős szerkesztő: **Homonnay Zsombor**
Főmunkatárs: **Somfalvi Ervin**
Tervezőszerkesztő: **Kun Gábor**
Hirdetési vezető: **Lakatos Erzsébet** Tel.: 06-30/268-1854
Szerkesztőségi titkár: **Elek Ferencné** Tel.: 06-30/410-1051
A szerkesztőség és a kiadó címe: **1038 Budapest, Hegesztő u. 4.**
Kiadja a Vadászati Kulturális Egyesület

KÖZPONTI TELEFON ÉS FAX: 242-0042

A Magyar VADÁSZLAP előfizethető „Belföldi postautalványon” a szerkesztőség címén, átutalással a Monor és vidéke Takarékszövetkezetnél vezetett 65100149-10004115 számú számlára, vagy a hirdalapkészítőknél, a postahivatalokban.

Terjeszti a Hírker Rt., az NH Rt. és az alternatív terjesztők.

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt.

Felelős vezető: **Sívó Imre** vezérigazgató

Internet: www.szikralapnyomda.hu E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

ISSN 1215-6159 (Nyomtatott) ISSN 1588-1229 (Online)

E-mail címünk: vke@vadaszlap.hu Homepage: www.vadaszlap.hu

Őzhús áresés

Az idény kezdetére az eddig legjobban keresett őzhús főlvasárlási ára is jelentősen esett, az első osztályú őzhúsert szőrben, bőrben kilónként 600 forintot fizetnek az átvevők. A magyarázatok szerint jelentősen csökkent a külföldi kereslet, s itthon is a hűtőházakban eladatlan készletek halmozódtak föl. Ez sajnos újabb előre nem tervezett, de korántsem lebecsülendő bevételkiesést jelent a vadászatra jogosultak részére.

A kamara elnökségi üléséről

Az OMVK április 1-jén tartott elnökségi ülésén – egyebek mellett – megtárgyalta a küldöttközgyűlés elé terjesztendő alapszabály módosításokat, a múlt évi pénzügyi beszámolót és az idei pénzügyi tervet, az új tagdíjrendszer tervezetét, amelyben a küldöttközgyűlés dönt. A „Cserkelő” helyett a megyék önállóan oldják meg a tagság tájékoztatását, az erre elkülönített összeget a területi szervezetek között létszámarányosan osztják majd el. A készülő Hivatásos Vadászok Szolgálati Szabályzatának tervezetét megküldik a területi szervezetek részére azzal, hogy április 30-ig véleményezzék. Ezt követően a Jogi Bizottság kapja meg, majd az illetékes hatóságok. A végleges szabályzat tervezetét jóváhagyásra az október végén rendezendő küldöttközgyűlésre terjesztik elő. A tervek szerint ugyanezzel módosítják az alapszabályt és fogadják el a vadászat etikai rendjére vonatkozó előterjesztést is. A VKE kommunikációs tréningekkel kapcsolatos javaslatával kapcsolatban az elnökség úgy foglalt állást, hogy a megyék önállóan vegyék fel a kapcsolatot az egyesülettel, ha a továbbképzések keretében élni kívánnak a felajánlással. Az elnökség egyhangú döntése értelmében a jövőben nem kívánják jelleggel megjelölni a vadászatot követő éveit. Az idei Országos Vadásznapot augusztus 23-án, Csongrád megyében, Hódmezővásárhelyen rendezik, az OMVK támogatásával. A jövőben az elnökség szükségesnek tartja egy 4-5 fős szervező bizottság megalakítását, amely koordinálja a vadásznapi rendezvényeit.

A forráshiányos megyék közül támogatásban részesült Veszprém megye területi szervezete, 200 mFt támogatásról döntött a Győr-Ménfőcsanak megyei kamara szervezet számító gép vásárlásának kérelmében, hasonló összeggel járult hozzá a KEMIX Bt. borsónyi ifjúsági táborának költségeihez, és az OMVK minden területi szervezete részére megvásárolja az IM-MO-VAD Bt. ismeretterjesztő videokazettáját. Nem támogatták Kovrig Miklós festőművész kiállítások rendezésére kérelmezett anyagi támogatását.

Kapitális szalonka

A szerény ecsetollak, zsírozó pamacskok, az erdei szalonka maradványai emlékei nem tartoznak a centiméterrel mérhető trófeák közé, mert inkább csak szimbolikus jelentőségűek. A szalonka vadászok nagyobb része mégis az elejtés után a méretfelvételi helyeken végig méri zsákmányukat, így a kutatók az adathalmazokból késsőbb képet kaphatnak a Magyarországon keresztül vonuló szalonkáról. A mérések során mindig akadhat egy-egy különleges példány. Ilyen volt idén az a szalonka kakas, amelyet a MEFA Rt. sellyei erdészetének területén, esti húzáson ejtett el Jung Jenő, fővadász. A rendkívül nagy testű madár 428 grammot – sajátos idény rekordot – nyomott a digitális mérlegben, a megszokott 290–370 grammal szemben. Jung Jenő az idényben 16 erdei szalonkának gyűjtötte össze a méreteit.

Kynológiai központ Gödöllőn

A vadászok részére bérleti szerződést kötött az OMVK Fővárosi és Pest megyei területi szervezete a Szent István Egyetem babatpusztai kísérleti területével.

Lehetőség nyílik a munkavizsgálókra való terepi felkészítésre, képzésre, vadászok vezetői tanfolyamok indítására, amelyek első kurzusa április 5-ikén elkezdődött, az első végzős hallgatók május 10-én vizsgáznak.

Nevezési felhívás

Vércsapa munkavizsgát és CACT versenyt rendeznek minden vadászok számára Dunavarsányban, május 25-ikén. A verseny és a nevezített vércsapa vizsgaszabályzata (zöld könyv) alapján történik. Aki a munkavizsgára jelentkezik, az részt vesz a versenyben is. (A munkavizsga nem egyenértékű, nem helyettesíti a vizslák számára kötelezően előírt vadászok utáni alkalmassági vizsgát, a „VAV”-ot.) Részvételi díj: 3500 Ft (20 euro). Nevezési határidő: május 10, levelezési cím: Jancsó Lászlóné, 1039 Budapest, Szilke u.8., telefon 06/1/245-2656, 06/20/531-3962.

Világjárók egymás között

A világjáró magyar vadászok klub találkozójának a MEFA Rt. sellyei erdészete adott otthont március 22-ikén. A program „igazodott” a hajnali és esti szalonkahúzáshoz. Földi László, az alaszki vadászatairól tartott érdekes élménybeszámolót, Békés Sándor, a klub elnöke tájékoztatta a világjárókat az általuk írt és kiadásra tervezett könyv időszéri munkálatairól. Bozókai László, a klub elnök-helyettese ismertette az általa szerkesztett nemzetközi trófeakatalógus munkálatait, amely során bepillantást

nyújtott a munka nehézségeibe is. A délután folyamán egyeztettek az idei programokat és kötetlen formában cserélték ki tapasztalataikat. A klubnap szalonkavadászattal, majd a körcsönyei és a hamuházi vadászokhoz elköltött remek vacsorával zárult.

A.

A vadkárbecslők tanácskozása

Az egységes szemlélet kialakítása, valamint az eljárásjogi rend tisztázása érdekében idény előtti tanácskozásra hívta meg a vadkárbecslőket a Baranya megyei FVM Hivatal vadászati és halászati osztályvezetője, Falk Konrád, március 4-ikén. Fontos volna – szögezte le a meghívó – hogy Mohácstól Szigetvárig egységes elvek és eljárások szerint végezzék a munkájukat a nagyvadász megye kárbecslői. A tanácskozás munkáját három szakelőadó segítette. Dr. Bilonka Béla, ügyvéd a jogi kérdésekben nyújtott segítséget és a bírósági szakaszban lévő vadkáruk tapasztaletait ismertette. Ács István, az agrárkamara részéről a termelők szemszögéből ismertette a vitás kérdéseket, valamint az új jelenség, a koricamoly és a tényleges vadkár kapcsolatát elemezte. Szentpáli László gyakorlati tanácsokkal látta el a becslést végzőket. Falk Konrád, a megyei vadgazdálkodási tanács által jóváhagyott megyei lelvévi tervekről szólt. A szarvas teríték először idén nem emelték ötezer fölé, mert a megye vadgazdálkodói eleget tettek az eddigi előírásoknak. A vadászok lelvévi terv tízezer, amelynek szükségességét idén mind a vadlétszám becslési, mind a valgyi terítékek adatok igazolnak.

– Agyaki –

A vállalkozó hivatásos vadász

Korunk embere a vállalkozó, aki adott esetben több lábon áll, törekszik a jó befektetésekre, a megtérülésre, aminek a másik oldalán áll a stresszes életmód, az állandó és könyörtelen harc a profitért, a piacért. Mi köze azonban mindezekhez a hivatásos vadásznak, aki nem ért a vállalkozáshoz, a befektetésekhöz, a könyörtelen harcát legfeljebb a vadászokkal vívta, a több lábon állásból a „két lábbal a földön” című fejezetnél tart.

Mégis többfelől hallani már hivatásos vadászokról, akik munkakörüket „vállalkozóként” látják el. Az ismert képlet a következő: a vadászatra jogosult menesztési hivatásos vadászat – akinek munkájával egyébként meg van elégedve – csak éppen az a baj, hogy túl magasak a „tartási” költségei. Végül is nem kíméletlen volt emberével, akivel az elmúlt években együtt sírtak, nevettek a sikereken, kudarcokon egyaránt. Ezért aztán a munkáltató felajánlja a hivatásos

vadásznak, hogy vállalkozóként maradhat beosztásában. Sok választása nincs a hivatásos vadásznak, mert vagy vállalkozó lesz, vagy munkanélküli, és egy borongós hajnalon – a papírok elintézése után – kényszerállalkozóként jelenik meg a régi területén. A rendeletben ilyen nem szerepel, de nem is tiltják, így a vadászati hatóság – szerződés alapján – általában elfogadja ezt a megoldást. Más kérdés, hogy hogyan oldja meg a rendőrhatalóság a „szolgálati” fegyver kérdését. Ki tudja mit számolhat el a vadászban költségként, és egy sor más kérdés ma még tisztázatlan.

Régebben, amikor komolyan vették ezt a szakmát, sokhelyütt még dísznót hizlalni sem engedték a vadort, mert az állatokkal való bajlódás a területen végzett munkától vonta el az időt. Ma is mindenki előtt világos, hogy a hivatásos vadász sohasem tud eleget kinn tartózkodni a területén. A tartamos gazdálkodáshoz, a szerteágazó feladatok ellátásához biztos erkölcsi és anyagi háttérrel kellene biztosítani. Nem biztos ugyanis, hogy a hivatásos vadász szeme előtt a gyors meggazdagodásnak kell lebegni, kizsigerelni a vadászterületet, minél többet beakasztani, aztán ha nem megy az „üzlet” idejében továbbállni. A pakliban ugyanis ez is benne van. A régi öregek – ahogy a maiaknak is kellene – még generációkban gondolkodtak. Aki viszont önhibáján kívül kényszerpályára kerül, az túl sokáig – sajnos – nem gondolkodhat.

A.G.

A vadon farsangja

Évek óta rendezzük Cegléd környékén a „vadkarácsonyt”, amely gyerekek számára igen nagy élmény. Idén azonban a „tél táborok” minden eddiginél nagyobb támadásba lendült, így a hosszsan tartó havas tél okozta nélkülözések miatt a VKE Matula programja kibővült az „állatok farsangjával”. Még február végén is magas és jeges volt a hótakaró. A meghirdetett napon, február 23-án, szülők és vadászok kíséretében több mint félszáz gyermek gyülekezett a buszmegállóban. Gyönyörű, verőfényes téli nap volt. A buszozást követő rövid gyaloglás után Imre János vadásztársunk tanyájában forró citromos tea fogadta a gyerekeket, majd alaposan megpakoltuk takarmánnyal a vontató pótkocsiját, és kimentünk a vadászterületre. Útközben a nagy hóval küszködve rengeteg vadat láttunk. A gyerekek távcsővel nézhették a magas gázra a gyommagvakért felugró fánokat, a nagy hóban alig futni tudó őzeket és nyulakat. Az etetőket a gyerekek töltötték föl, és visszaneveze nagy örömmel láthattuk, hogy alig tettünk meg száz métert máris gyülekeztek az etetők köré. A résztvevő szülők és

gyerekek véleménye hamar megváltozott a „csak úgy lövöldöző” vadászokról, mért bepillantást nyertek a végzett vadvédelmi munkákról is. Köszönet jár a nevelőknek, Vas Tibornénak és Csipkó Magdolna tanárnóknak, akik a gyerekeiket elkísérték. A gyerekek pedig megígérték, hogy máskor is jönnek a vadászokkal, akár még dolgozni is. Nekünk, vadászoknak pedig az volt az öröm, hogy megismertethetjük a gyerekeket a természet és a vadon élő állatvilág szeretetével, a vadvédelmi munkáinkkal.

Mészáros Iván
A VKE alelnöke

Szekszárdi Szalonka Klub

A három éve alakult kis közösség a februári összejövetelen kívül minden áprilisban koronglövészettel zárja az idejét, és ekkor kerülnek az asztalra az elejtett szalonkák is. A klub tagjai a Gemenc- és a Gyulaj Rt. területein szalonkázta és fontos megfigyeléseket, információkat adtak a francia Szalonkavadászok Klubjának (CNB) és a Magyar Vízivad Kutató Csoportnak. Nem csak a megfigyelt madarak létszámadatait, hanem az ivari, pontos kormeghatározást és méret felvételezést is felölték a vizsgálatok, amelyek ebben a térségben három éve folynak. Fő cél, hogy megőrizzük a tavaszi szalonkavadászat lehetőségét, az az ésszerűen használtsuk az állományt. Ausztria példáját követve hódolhassunk szenvedélyünknek, az EU tagság után is ...”

Bishop Ferenc

Tudós diákok, Kaposvárott

Nyolc vadbiológiai, hét erdészeti témájú előadással versengtek a hallgatóság és a rangos zsűri előtt Kaposvárott, öt egyetem tudományos diákkörösei, április 3. és 5. között. A zsűri a dolgozatok színvonalát igen magasra értékelte, a résztvevők kiváló előadói készségekről, valamint a modern technikák avatott használatáról tettek tanúbizonyságot.

I. helyezés: Balogh Krisztina (Kaposvári Egyetem) „Ragadozó emlősök prédaválasztása erdei élőhelyen” címmel

II. helyezés: Gógán Andrea (Szent István Egyetem) „Gimzarvas tehének területhűsége egy alföldi erdő-mezőgazdasági komplexben” címmel

II. Németh Kálmán (Nyugat-Magyarországi Egyetem) „Gyepszint- és újulat vizsgálatok a Török-féle bükk felújítási módszer kísérleti területein” címmel

III. Kovács Szilvia (Veszprémi Egyetem) „Fonálérgek előfordulása dunántúli gimzarvasok koponyáregében” címmel

IV. Takács Viktor (Nyugat-Magyarországi Egyetem) „A sopronhorpácsi mezővédő erdősávrendszer ál-

lapotfelmérése, a további hasznosítás lehetőségeinek vizsgálata” címmel

Különdíjat kapott: Farkas László (Szent István Egyetem) „A korszerű mezeinyúl – gazdálkodás alapjai” címmel

Polgár Tamás (Veszprémi Egyetem) „Interaktív gombahatározó” címmel

Salló Mária (Nyugat-Magyarországi Egyetem) „A hargitai mohos-láp ugróvillás faunája” címmel

Idős vadászok találkozója

A tavalyi sikeres találkozó után idén is örömmel fogadta el a meghívást Tolna megye minden 70 év feletti vadásza. A megyei kamara és szövetség szervezésében a Gemenc Rt. keselyűsi vadászházában látták vendégül az öreg vadászokat szalonkavadászatra és utána a vacsorára. Három területre vadásztak, lövés is esett, csak éppen szalonka nem. Ez azonban nem rontotta az emelkedett hangulatot, éjfélig „kitartottak”, hála a vadászház kedves és figyelmes vendéglátóinak. Nem is a vadászat volt itt a fontos, hanem a találkozás lehetősége, az emlékek felidézése. A megjelentek hálás szavakkal köszönték meg a vendéglátók figyelmességét, amivel újra sikerült egy asztalhoz ültetni a régi csapatot.

B.F.

Ifjúsági táborok Gersekeráton

Horgász- és vadásztábort rendeznek a vadregényes Vas megyei környezetben, az Olimpia tónál. Jelentkezni lehet: Oladi Művelődési Központ, 9700 Szombathely, Simon I. u. 4. 06/30/9467-105, Fazekas Gábor táborvezetőnél. Jelentkezési határidő: 2003. június 21.

Matula erdőkerülő tábor

A természetet és túrázást szerető 6-16 éves gyerekeknek tábor szervez a dunajvárosi Intercisa Múzeum, az OMVV Fejér megyei Szövetsége és a VKE június 23-július 1-ig. A táborba június 5-ig lehet jelentkezni, a 25/411-315, vagy a 25/408-970 telefonszámon.

Szalonkabál Hódmezővásárhelyen

A Hódmezővásárhelyi Szalonka Klub rendezésében nagyszabású, országos színvonalú rendezvény vettek részt a klubtagok, a környékbeli vadásztársaságok tagjai és vendégeik. A közel 400 (!) résztvevő a gyönyörűen felújított Fekete Sas szálloda báltermében elhelyezett, vadásziasan – szalonkapreparátumokkal is – feldíszített asztaloknál kapott névre szóló, kényelmes helyet. A lelkes rendezők Balogh János és Mészáros Lajos vezetésével szinte kiállí-

tási diorámává alakították a színpadot, a fák, ágak közül őz, a fűben szalonkapár hallgatta a Baranya Vadászkiért Együttes hangversenynek is beillő szignáljait, majd a Vadászhimnusz a Fandante Kamarakórus elhivatásában. A bál megnyitó beszédét Pintér István, az FM Vadászati Főosztályának vezetője tartotta, külön kitérve saját „szalonkás” elhivatottságára is, míg a műsorszámok konferálásáról Rókusalvi Pál, a népszerű rádiós műsorvezető gondoskodott, Látványos bemutatóval szórakoztatták a nézőket a CalypsoTáncgyűttes tagjai, akik – egyebek közt – bűbájos bajor vadásztáncot adtak elő, majd a produkció végén a vendégeket felkérve ropták együtt a fényes parketten. A bálterem oldalhajóiban nívós alkalmi kiállításon tanulmányozhatták a nézők neves környékbeli természetfestők – Fodor Gabriella, Holler László, Mráz János, Lelkes István, Molnár Tibor, Rébéli Szabó János, dr. Soros László – képeit, szép faragványok és fényképek szomszédságában. Éjfélt után érkeztek a „fővárosi művészek”, Bajor Imre és Koós János produkciója után a legkitartóbbak reggelig mulattak.

S. E.

Ötven éves a Komárom-Esztergom Megyei Vadászövetség

Április 4-én (minden tudatos időpontegyezés nélkül) tartotta meg ünnepi küldöttközgyűlését megalakulásának fél évszázados jubileuma alkalmából a Komárom-Esztergom Megyei Vadászövetség. Az

OMVV zászlajával a megye legrégebben „hivatalban lévő” hivatásos vadásza, Sánta József vonult be, a zászlót és az ünnepi ülést Ruppert Tibor kürtszava köszöntötte. Birtalan Géza elnök megnyitójában méltatta az 1953-ban megalakult Komárom Megyei Választmány úttörő munkáját, majd az ünnepi szónok, Patonyi Ferenc – a Szövetség nyugalmozott elnöke – időrendben felsorolta az ötven év kimagasló eredményeit: Ebben a megyében vezették be 1978-ban a hivatásos vadászok számára kötelező szakmai végzettség meglétét, itt épült fel – 60 százalékos társadalmi munkában – a 80-as évek elején Csákányospusztán Európa legmodernebb vadász-öltusa lőtér-kombinátja, itt kezdtek el a repülőgépes felvételeken alapuló nagyvadászlálást. A 70-es években épült, a megyét átszelő M1-es autópálya okozta károk csökkentésére non-profit biztosítási egyesületet hoztak létre, 1993-ban és 2000-ben is itt rendezték az Országos Vadásznapot, ingyenes jogsegélyszolgálatot működtetnek három évtizede a megyei társaságok részére, a Szövetség kivitelezte a 10 éves vadgazdálkodási ütemterveket. Dr. Vörös László elnökhelyettes a jövőbeni működéssel kapcsolatos tervek ismertette, majd a küldöttgyűlés zárt ülésen meghozta határozatait.

Az ünnepi alkalomból Nimród érmet adott át Pechtol János, az OMVV ügyvezető elnöke Göbölös József gazdasági felelősnek és a megye egyik legidősebb vadászáknak, Gurgó Jánosnak aki több, mint 50 éve aktívan vadászik.

KOTLÁR KÁROLY

1930–2003

Kótlár Károly erdőmérnök, múzeumi főosztályvezető életének 73. évében, 2003. március 19-én elhunyt.

Szégeden született 1930. október 11-én. Sopronban, 1953-ban az erdőgazdasági szakon szerzett mérnöki oklevelet. 1971. január 1-jétől dolgozott a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban. Kezdetben, mint tudományos főmunkatárs részt vett a Vadászati Világkiállítás szervezési munkáiban, 1972-től az Erdészeti-Vadászati Osztály osztályvezetője, 1977-től főosztályvezetője volt egészen az 1991. évi nyugdíjazásáig.

Nevéhez elsősorban több tucat külföldi és hazai nagyszerű vadászati kiállítás rendezése fűződik. (Budapest, Pécs, Szabadki-gyós, Kiskunhalas, Bécs, Plovdiv, Nyitra, Nürnberg... stb.) Legjelentősebb munkája azonban a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban, 1987-ben megnyílt állandó vadgazdálkodási-vadászati kiállítás forgatókönyvének megírása és annak rendezése volt. Gyakorlati ember lévén nem volt grafomán, sajnos keveset írt. Szívesen foglalkozott a vadászpuskák fejlődéstörténetének kutatásával, amely témakörben több írása is megjelent.

Hirtelen, csendesesen ment el közülünk, de barátai emlékezetében tovább él. Kótlár Károly földi maradványait április 5-ikén a márianosztrai temetőben helyezték örök nyugalomra. Béke poraira.

B. I.

Élőhely és vadállomány

Az élőhelyekről

Természetes élőhelyekről akkor beszélhetünk a szó eredeti értelmében, ha azok emberi tevékenységtől teljesen érintetlenek, ilyen élőhelyek az őserdők, ősgyep, érintetlen vizes területek. Könnyű belátni, hogy hazai viszonyok között ilyen területeink gyakorlatilag nincsenek.

• **Természetes erdőknek** (tágabb értelemben fás élőhelynek) tekintjük Magyarországon – őserdők hiányában – mindazokat az erdőállományokat (fás vegetációval jellemezhető területeket), amelyek a helyi termőhelyi feltételeknek megfelelő őshonos fajgazdagságot, ezzel együtt a fajok jellegzetes belső arányát mutatják, önmegújulásra képesek, állomány szerkezetük és károsodásuk megfelelő változatosságú mutatókat mutat.

• **Természetes fátlan élőhelyek** (gyepek, nádasok, stb.) azok, amelyek a helyi termőhelyi feltételeknek megfelelő őshonos fajgazdagságot, ezzel együtt a fajok jellegzetes belső arányát mutatják, továbbá önmegújulásra és önfenntartásra képesek.

Természetközeli az az élőhely illetve annak életközössége, amelynek kialakulására az emberi (pl. gazdálkodói) tevékenység csekély mértékben hatott. A bennük lejátszódó folyamatokat még döntően az önszabályozás jellemzi, és közvetlen emberi beavatkozások nélkül is fennmaradnak. Ezen élőhelyek közös jellemzői, hogy őshonos fajokból állnak, mérsékelt bolygatottak, tehát a természetes társulások egyes elemei megtalálhatók bennük.

• **Erdői élőhelyek** közül ide sorolhatók a természetes úton felújítható elegyes erdők, továbbá azok a származékterdők, sarjerdők, vagy őshonos (nem klónozott) fajfajokkal telepített erdők, amelyeket a származási szempontokat figyelembe véve telepítettek és az elegyfajok betelepülését, azaz a természetesség bizonyos ismérveit mutatja.

• **Fátlan élőhelyek** esetében a természetes viszonyok csekély mértékű degradációja engedi meg a természetközeli állapot elismerését.

Mesterséges (kultur) élőhelyek illetve közösségek azok, amelyek tervezése, kialakítása, fenntartása és megszüntetése a mindenkori emberi akarat és tevékenység következménye. A mesterséges élőhelyeken lejátszódó folyamatokat már nem jellemzi az önszabályozás, közvetlen emberi beavatkozások (agrotechnológia) nélkül nem is maradnak fenn. Ezen élőhelyek közös jellemzői, hogy természetű növényfajok vagy fajták a dominánsak bennük, a kiegészítő (gyom) társulások nem kizárólag őshonos fajokból állnak, erőteljesen

Szakirodalmunkat forgatva többször olvashatunk olyan fogalmakról, amelyeknek a használata, használhatósága nem egyértelmű, értelmezése, értelmezhetősége félreértésekre adhat okot. Különösen gondot okoz ez akkor, amikor jogszabályokban – esetünkben az agrártámogatások igénybevételének feltételeit tartalmazó rendeletben – találhatóak ezek a kifejezések.

A jogszabályban a vadászható állatfajok természetes állományáról, természetes társállományáról, a szabadon élő vadállományról, a természetes élőhelyekről történik említés. Tekintsük át, hogy mit takarnak e fogalmak, illetőleg értékeljük használatuk helyességét.

bolygatottak, tehát az eredeti élőhelyek (társulások) elemei nem, vagy legfeljebb nyomokban találhatók meg bennük.

• **Erdői élőhelyek** közül ide sorolhatók a mesterséges úton felújítható elegyes vagy elegyetlen erdők, a klónozott fajfajokkal telepített erdők, és a nem őshonos (idegenhonos) fajfajokkal telepített faállományok és iltetvények.

• **Fátlan élőhelyek** esetében mezei területeken az agro-élőhelyek jönnek számításba, ahol legfeljebb fás kultúrák (erdősávok, mezei fásítások) tagolhatják a tájat. Ugyanezen kategóriába tartoznak a vízépítési munkák eredményeként keletkezett mesterséges vizes élőhelyek, mint a víztározók, halastavak, bányatavak, mesterséges tavak, csatornák, stb.

A mesterséges élőhelyek esetében a szerkezetesség alacsony foka, illetve az intenzív kezelés okozza a gondokat. Az alacsony faji- és szerkezeti sokféleség (diverzitás) miatt az ilyen területek eltartóképesége alacsony, emiatt a vadállomány sűrűsége is szerény. Ha a vadállomány sűrűségét növelni kívánjuk, akkor az élőhelyek eltartóképeségét kell növelni, amely erdei-, mezei- és vízi élőhelyfejlesztésekkel érhető el. Ezen beavatkozásokkal **természetes élőhelyek** alakíthatók ki.

Nagyvadállományunk – amely elsősorban erdei élőhelyeken él – a fenti ismérveket figyelembe véve mintegy fele részben természetközeli erdei élőhelyeket foglalja el, ugyanis az ilyen besorolású erdők adják hazánk erdőterületének 50 százalékát. Ha valamennyi erdőtalajon természetközeli erdők állnának, akkor ez az arány elérhetné a 76 százalékot. Ez azt is jelenti, hogy felerészben nagyvadállományunk is telepített kultúrerdőben (akácok, fenyvesek, nemes nyárasok stb.) él.

Apróvadállományunk esetében – mivel az főként mezei élettérben él – a természetközeli élőhelyek szerepe elenyésző. Mezei élőhelyek esetében a szántóterületek és az intenzíven kezelt gyepek aránya a meghatározó, ily módon ott főként az élőhely szerkezetének alakításával, továbbá extenzíven kezelt területek, ún. **szégyelőhelyek** (ökotonok) hálózatának létesítésével lehet az eltartóképeséget növelni.

A vadállományról

A vadállomány nagyobbik része szabadon tenyészik, azaz nincs térbeli mesterséges korlátja egyedei elhelyezkedésének, mozgásának. A **szabadterületi vadállományra** jellemző, hogy a populáció belső törvényszerűségei és annak folyamatai döntően érvényre jutnak, azt a gazdálkodó csak korlátozottan képes befolyásolni. A **zártterületi vadállomány** esetében a vadgazda folyamatos kontrollja, szükség szerinti beavatkozása hatékonyan befolyásolhatja, megváltoztatja a folyamatok alakulását, azaz „kézben tartja” az állományt.

A **szabadterületi vadállomány** alapvetően, helyenként kizárólagosan természetes körülmények között szaporodik, magát fenntartó állomány (vagy állományrés) – ezt hívhatjuk **természetes állománynak**. Ez az állapot jellemző szarvas-féléinkre, vagy mezei nyulunkra. Bizonyos fajok esetében – ilyen a fácán, esetleg a fogoly – az állomány egy része tenyésztést követő kibocsátásból, tehát mesterséges körülmények közül kerül a vadászterületre. Ezt **mesterséges eredetű állománynak**, vagy állományrésnek nevezzük. A vadászati hasznosítás után tavaszi megmaradt, vagy a tavasz során állománydúsítási céllal kibocsátott egyedek, tehát a mesterséges eredetű és a természetes állomány együttesen alkotja a **tavaszi társállományt**. Természetesen, ha nincs kibocsátás egy területen, akkor kizárólagosan a természetes állomány alkotja a tavaszi társállományt. A szaporodási folyamatokban (fészekrakás, vagy ellés) való részvétel révén a mesterséges eredetű állományrés és szaporulata is a természetes állomány részévé válik, tehát minőségében is átalakul. Szarvasvad esetében a tavaszi (szaporodási időszak előtti) kibocsátások tehát minden tekintetben a természetes állomány megerősítését szolgálják.

A **zártterületi vadállomány** esetében el kell különítenünk a zártterületi nagyvadállományt és a zártterületi apróvadállományt.

• A **zártterületi nagyvadállományt** meghatározott, olykor igen szigorú technológia alapján, egyedeit tekintve akár több éven keresztül is tarthatják. A gazdálkodó az egyedszám mellett igen pontosan megha-

tározhatja a populáció ivari és korszerkezetét, a takarmányozás révén a kondíció és a trófeaminőség alakulását, utóbbinak számát és szerkezetét is. A vadállomány nagysága függ a technológia zártságától. **Zárt technológia** esetén csak a belső szaporulattal, vagy ellenőrzött egyedek alkalmi, szaporítás előtti tenyésztésbe vonásával lehet számolni. Ebben az esetben a kerítésen belüli **társállomány** fogalma megegyezik a szabadterületi társállományéval. A **nyílt technológia** – természetesen állategészségügyi kontroll mellett – lehetővé teszi, hogy szabadterületi állományokból befogott egyedekkel folyamatosan, év közben dúsítsák a zártterületi állományt. Ebben az esetben a társállomány és szaporulata kiegészül a befogott egyedekkel, így azt **dúsított vagy kiegészített állománynak** hívhatjuk.

• A **zártterületi apróvadállomány** esetében elveit tekintve ugyanaz a helyzet, mint amit a szabadterületi állományoknál bemutatunk. Az átteleltetett állományrészt jelenti a **társállományt**, amelynek a szaporulata (tojás, csibe) jelenti az állomány növekményét. Ha tojás és naposcsibe értékesítést folyik, akkor mennyiségét tekintve jelentősen lecsökken a volieren belüli állomány. Az eladott tojás és naposcsibe – keltetés, felnevelés és kibocsátás után – más populációk mesterséges eredetű állományrészt fogja alkotni. A nevelés eredményeként korosbodó madarak nagyobbik része – a technológiától függő korban – saját, vagy idegen vadászterületekre kerül, ismételen az adott populációk mesterséges eredetű állományrészeként. Állapotától függően ugyanez lehet a sorsa a letojított társállománynak is. A szaporulat kibocsátására van szükség. Ez utóbbinak a mértéke és formája a vadgazdálkodó belső és a külpiaci igényeinek, illetőleg gazdasági helyzetének a függvénye.

Fontos azonban tudni, hogy a külön-külön definiált fogalmaknak, az általuk jelzett állapotoknak és folyamatoknak csak együtt van értelme.

A vadállomány csak számára alkalmas élőhelyen tud eredményesen szaporodni, illetve a kibocsátás után fennmaradni. És fordítva is igaz, hiába alakítunk ki jó élőhelyeket, ha ott nincs vad, vagy túlságosan alacsony annak állomány-sűrűsége, akkor ne számítsunk gyors eredményre. Utóbbi esetben vadtelepítésre (pl. mezei nyúl), vagy tenyésztett madarak kibocsátására van szükség. Ez utóbbinak a mértéke és formája a vadgazdálkodó belső és a külpiaci igényeinek, illetőleg gazdasági helyzetének a függvénye.

Prof. Dr. Faragó Sándor
NYME Vadgazdálkodási Intézet, Sopron

A TRÓFEABÍRÁLAT JELENLEGI RENDSZERE FELETT – ÚGY TŰNIK – MEGLEHETŐSEN ELJÁRT AZ IDŐ. RÉSZLETES ÉS MEGALAPOZOTT SZAKMAI ELŐTERJESZTÉS ALAPJÁN AZ ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI TANÁCS MÁR A MŰLT ÉVBEN TÁRGYALTA ÉS SZÁMOS KÉRDÉSBEN IGEN JELENTŐS ÉS ÜDVÖZÖLHETŐ VÁLTOZÁSOKAT JAVASOLT A JOGALKOTÓK SZÁMÁRA. A TELJESSÉG IGÉNYE NÉLKÜL NÉHÁNY FONTOS VÁLTOZÁS VOLNA – FŐKÉNT A FIATAL KOROSZTÁLYBAN – A MINUSZPONTOK SZANKCIONÁLÁSÁNAK ENYHÍTÉSE, A VADGAZDÁLKODÁSI KÖRZETEKNEK MEGFELELŐ, AZOK SAJÁTÓSSÁGAI TESSZEMENŐEN FIGYELEMBE VEVŐ BÍRÁLAT, A BÍRÁLATOKAT VÉGZŐK RENDSZERES SZAKMAI TOVÁBBKÉPZÉSE, ÉS TÖBB MÁS, MA MÁR SOK IDEJÉT MŰLT, AZ INDOKOLTNÁL SZIGORÚBB SZABÁLYOZÁS ÚJRAGONDOLÁSA, AMI NEM ÁLLTA KI A GYAKORLAT PRÓBÁJÁT. ÉPPEEN EZÉRT BIZONYÁRA NEM MARAD PUSZTÁBA KIÁLTÓ A SZAKEMBEREK VÉLEMÉNYE EBBEN A SZINTE MINDENKIT KÖZVETLENÜL, VAGY KÖZVETVE ÉRINTŐ KÉRDÉSBEN, MERT A SZÉLES KÖRŰ VITÁVAL MINDANNYIAN CSAK NYERHETÜNK. EZÉRT SZÍVESEN VÁRUNK JAVASLATOKAT, ÉSZREVÉTELEKET...EGÉSZEN A RENDELET MÓDOSÍTÁSÁIG.

AZ ŐZAGANCS ÉS A TRÓFEA BÍRÁLATA

A hajdani trófeakiállítások a mai értelemben vett trófeabírálattól igencsak különböztek. Elsősorban abban, hogy azok önkéntes alapon történtek és a legszebbeket, a kiemelkedő tömegűeket, méretűeket, vagy a rendelleneseket állították az érdeklődő közönség elé. Ezek a kiállítások a vadászat során végzett agancsbírálattal szinte egységben voltak, annak folytatására voltak hívatottak. Ebben az időben a trófeákat még szemrevételezéssel, majd néhány méter alapján vagy az ágak száma szerint minősítették, rangsorolták. A trófeabírálat az idő folyamán mind több szempontot vett figyelembe, képletek szerint változott, majd elérte napjaink bírálati rendjét.

Köztudott, hogy az agancs, amíg az őz fején van, nem nevezhető trófeának, ezért tartottam indokoltnak a címben külön említeni azokat. Az agancsot a vadász, a trófeát a bíráló bizottság bírálja. Hogy milyen nagy különbség van az agancsbírálat és a trófeabírálat között, azt a legtöbb vadász tapasztalta, főként akkor, ha netán mínusz pontot kapott a trófeabírálaton.

Az agancsot az őz fején, a vadászat során bírálja a vadász, a trófeabíró bizottság viszont már trófeát bírál. Mint említettem, a kettő hajdan összefolyt, egybe tartozott, míg napjainkban igencsak eltávolodott a gyakorlati agancsbírálattól. Hogy ez megváltozott, erről a vadászok tehetnek legkevésbé, a jogszabályokban kell ennek okait keresni.

Különösen az őz esetében van ez így, ugyanis nagyvadjaink között az őz agancs bírálatát tartom a legnehezebbnek. Nem az elfoglaltság mondatja ezt velem, sokkal inkább több évtizedes gyakorlati tapasztalataim, amelyeket vadászatokon az agancs, illetve a trófeabírálatokon a trófeák elbírálása során szereztem.

A trófeabírálat gyakorlatába immár harmincöt éve kóstoltam bele és a kezdeti években csodálat-

tal és nagy tisztelettel tekintetem azokra az akkor idős, nagy gyakorlati tapasztalatokkal rendelkező szaktekinélyekre, akik egy trófeáról, mielőtt kézbe vették volna, már az első pillanatban megállapították, hogy „jó kilövés” vagy „még hagyni kellett volna”. Nem mértek, nem néztek a falra akasztott „puskára”, a rendeletből kímásolt mellékletre, a trófeáról kapott kép alapján mondták ki az őszinte és szakmailag megalapozott megállapításait.

Bizonyos vagyok abban, hogy nem mindenki fogadja el a véleményemet, nevezetesen azt, hogy hazai nagyvadjaink közül az őz agancsbírálat, majd az azt követő trófeabírálat a legnehezebb, a legtöbb gyakorlatot igénylő, ugyanakkor a legtöbb tévedéssel jár. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a dám vagy a gim bika vadászatának nehézségeit és trófeabírálatát lebecsülöm. Nem, én az eltérő vadászati feltételekre és körülményekre, valamint magára a trófeára gondolok, ami együttesen teszi ki az őz esetében az agancs és a trófeabírálatban meglévő jelentős eltérést.

Az őz vadászat egy alföldi sík területen gyakran megköveteli a vadásztól, hogy két-három vagy ennél is több száz méterről bírálja el az őz agancsot, állapítsa meg tömegét, az agancs formáját, amibe az ágak megléte, hossza is beletartozik, végül a legfontosabbat, az állat pontos korát. Mindezt teszi egy hajnali napfelkeltekor, a harmattól csillogó gabonában, amikor az agancsból vajmi kevés látható, legfeljebb a száraz és az ágak elmosódott képe. Ebben az esetben legfeljebb a távcső vagy a spektív segíthet, de gyakran rákényszerül a vadász a szerencse megkísértésére is. Tenni kell ezt neki, főként abban az esetben, ha a bérvadász érmes, „nagy bakot” kíván elejteni. De kényszeríti a vadásztársaság romló anyagi helyzete is, kell a pénz, ezért nem sokat gondolkodik, de az őz sem tűri, hogy hosszasan nézegessék, elug-

rik és ha ezt teszi, megesis, hogy aznap már nem is kerül elő. Könnyebb a helyzet, ha előre megfigyelt bakról van szó, amelynek testét és agancsát egyaránt látta már és lőhetőnek ítélte. Az ágak 3 centinél hosszabbnak látszanak, a korát 7 évesre taksálja. Végül úgy dönt, hogy meglöveti a bakot és amikor a már dermedt őzhöz érnek a boldog vendéggel, rögtön feltűnik, hogy az ágak hosszabban 3 centinél és a korral is baj lehet, nem biztos, hogy 7 éves. Korábbi megfigyelése is ezt igazolja, hiszen csak két éve látta, és ebből az következik, hogy nem lehet még olyan idős, mint amit a fránya rendelet előír.

A vendég boldog, a 24 órás tömeg az 500 grammot is meghaladja. Ezzel befejeződött az agancsbírálat. Következik a trófeabírálat, ami 100 kilométer utazást igényel, meg egy rakás papírt, – anélkül nem állnak szóba vele a hatóságnál. A bíráló hatóság lehet szigorú, de lehet elnéző is. Hallottam, van olyan megyei bizottság, ahol nem találnak mínusz pontos őz agancsot, elnézőek, ismerik a vadásztatók gondját, a vadásztatás nehézségeit, megértők, látják a bírálat rendjének hibáit, és ahol lehet segítenek. Van azonban olyan bizottság is, aminek tagjai között olyan személy (nem szakember) is akad, aki még őz bakot sem lőtt, legfeljebb kísérettel, de amint kezébe vette a bírálatra hozott agancsot, olyan magabiztosan mondja ki az ítéletet, hogy az egy idősebb trófeabíró szakembernek is dicséretére válna. Az már természetes, hogy előveszi a centimétert és leméri az ágak hosszát, s ha az netán egy milliméterrel meghaladja a 3 centimétert, felragyog a képe: van már egy hiba, ez már elegendő a mínusz ponthoz.

Következik a bírálat legneuralgikusabb pontja, a kor megállapítása. A vadász ezt 200 méter távolságból tette, az a fránya őz nem jött közelebb és nem tátotta el száját, hogy fogait a kísérő vadász

SOMFALVI ERVIN FELVÉTELEI

megnézhetne volna. Az újdonsült bíráló a falon lógó sillabuszról leolvassa, hogy ez bizony csak hat éves, nem hét, amire a hivatásos vadász becsülte. Még egy hibát talált, most már biztos a dolgában, a mínusz három pontot be is veri a számítógépbe. A több évtizede az őzek között élő hivatásos vadász nem tud szólni, de nem is mer véleményt nyilvánítani, mert ha netán megteszi, még az a trófea is mínusz pontot kap, amire egyébként nem járna.

Jön a határozathozatal, amit a vadászatra jogosultat képviselő vadőr kénytelen aláírni, nem fellebbez a hatóság döntése ellen, mert ha ezt tenné, a külföldre utazó vendég nem viheti magával a drága pénzen elejtett őz agancsát.

Eddig a történet, ami hazánkban napjainkban bármelyik megyei vadászati hatóságnál, a trófeabírálat során bekövetkezhet. A területet, a vadat nem ismerő hatóság egy ceruzavonással százezreket

vonhat el attól, aki a vadat nevelte és gondozta, de uram bocsáss, tévedett.

Hazánk trófeabírálati rendszere egyedi Európában, de a világon is, mert másutt nincs kötelező hatósági trófeabírálat és ami még különösebb, a lelőtt vad bérvadászati díját sehol sem vonják el, azt nem teszi zsebre az állam.

Fogalmazásom talán durva, de ez a tény – még jelenleg. Hazánkban nem bíznak és nem hisznek a hivatásos vadászban, akinél talán jobban nem ismeri senki a területen élő vadállományt. Volt alkalom néhány alföldi vadászterületen találkozni olyan hivatásos vadással, aki úgy beszélt egy-egy őzbakról, mintha azt az udvarában nevelte volna, ismerte mozgási körzetét, meg tudta mondani a nap melyik órájában hol fekszik vagy legel, lerajzolta agancsát, 10-15 százalékos eltéréssel megbecsülte agancsának súlyát. A bak korának pontos meghatározására viszont csak kevesen vállalkoztak, a korosztályban – fiatal, középkorú, öreg – adtak erre választ. És mi ennek ellenére pontos év meghatározását kérjük a trófeabírálatokon. A bíráló könnyebb helyzetben van náluk, hiszen kezében a koponya, látja az őz fogait, az agancstövet, a homlokcsont varratait, vagyis mindazt, ami segít a kor megbecslésében.

Hangsúlyozom a becslés szó jelentőségét, ugyanis jelenlegi módszereink között nincs olyan, amellyel a vad pontos életéve a 3. életév után megállapítható lenne. A fogcsiszolat módszere ugyan nagy segítség lenne ebben, de a gyakorlatban nem lehet megvalósítani, erre a bírálat során nincs lehetőség. Nem hiszem, hogy a külföldről érkezett bérvadász türelmesen, szó nélkül megvárna, míg a 25 őzbakjának fogát csiszolgtatják.

Úgy gondolom nem vagyok a véleményemmel egyedül, a jelenlegi trófeabírálati módszerünket meg kell változtatni, a gyakorlathoz kell igazítani és rugalmassá kell tenni. Vissza kell állítani régi rangját, azt ami a hajdani közös vadásztársasági bírálatokon volt, azt, amit ünnepként jegyeztek fel a vadászok, amire tanulni, élményt gyűjteni, barátkozni és büszkélkedni mentek el. Mert egy-egy

rendellenes trófeájával a legtöbb vadász dicsekedett és boldogan mutogatta társainak még akkor is, ha netán egy-egy őszinte irigykedő véleményt hallott.

A büntetésről, a mínusz pontok utáni pénzbírságról pedig az a véleményem, el kell törölni. Vajon milyen jogon bírságnak, ha nincs biztos alapja a döntésnek, bizonytalan a kormeghatározás, amire alapozzák a büntetést?

Feltételezem, nagyon sok pert elveszítene a trófeabírálat, ha netán hozzáértő bírósághoz fordulhatna a vadászatra jogosult. Hogy milyen változást várok? Mert várom! A trófeabírálat legyen a szakemberek feladata, a hatóság azokat ne helyettesítse. A trófeabírálat szakma, aminek fogásait nem lehet papírból, néhány trófea kézbevétele után elsajátítani.

Farkas Dénes

A TRÓFEABÍRÁLAT CÉL VAGY ESZKÖZ?

Az elmúlt esztendőben gyakran eltöprengtem azon, hogy milyen vadgazdálkodási érdeket is szolgál – szolgálhat – ez a nagy alaposággal végrehajtott és leadminisztrált trófeabírálat?

Egyáltalán mi lesz azzal az évente kiállított több mint tizenötezer bírálati lappal, a rajtuk szereplő százezernyi mérési adattal? A közvetlenül érintettek kivételével egyáltalán megnézi azokat valaki? Ha igen, akkor mire használja? Ezekre a kérdésekre eddig nem találtam választ.

Emlékezetem szerint ez az egész rendszer valamikor az ötvenes évek végén a MAVAD kezdeményezésére indult el, amikor is a külföldről érkezett vendégvadászok által elejtett vad agancsúlyának hiteles megállapítására budapesti központtal egy bizottságot állítottak fel. Ez azután rövid tevékenységet követően, széles látókörű hivatallá nőtte ki magát és felvette az Országos Trófeabírálat Bizottság nevet. A bizottságban dolgozó, nagytekintélyű, megfélembreztethetetlen ítélletű vadászati szakemberek a trófeák vonatkozásában döntöttek a helyes és hibás lelővésekről, a golyóérettségről. Idők múltával elrendelték a hazai vadászok által is elejtett nagyvadfajok trófeáinak hatóság előtt történő kötelező bemutatását és azoknak megadott szempontok szerint történő bírálatát. Később megalakultak a megyei trófeabírálat bizottságok, amelyekben hozzáértő, nagy gyakorlati tapasztalattal rendelkező vadgazdák végeztek a munkájukat. A bírálatok kezdetben oktató jellegű bemutatók voltak. Az összejött vadászmesterek, vadőrök megtekintették egymás trófeáit, megbeszéltek

melyik lelővést tartották helyesnek, vagy helytelennek. Keresték azokat a jellegzetességeket, amelyekből az elejtett vad életkorára következtetni lehetett. Sokat okultak a látottakból-hallot-

takból. Legtöbb vitát a kormeghatározás kérdése váltotta ki, különösképpen az, hogy a kézbe vett, lefőzött koponyás agancsból egyáltalán meg lehet-e pontosan állapítani az elejtett őzbak életkorát.

Idők változtával a trófeabírálati szabályok egyre inkább szigorodtak. A nagy tapasztalatú, helyi ismeretekkel is rendelkező vadgazdákat a bíráló bizottságokban új, gyakran frissen diplomázott szakemberek váltották fel, akik neofita buzgósággal, mereven ragaszkodva a vadászati törvényben meghatározott paraméterekhez mondták ítéletet nem csak a bemutatott

trófeákról, de az elejtőről és a kísérő vadászról is. Az általuk hibásnak ítélt lelövés esetén nagy összegű bírságokat vetettek ki, ítéletük szinte megkérdőjelezhetetlen volt, közben jócskán emelkedtek a trófeabírálati díjak is.

Utóbbi időben mintha enyhült volna a szigor. Kevesebb esetben kerül sor nagyobb összegű bírságok kivetésére, a golyóértséget illetően is elnézőbbek, kevesebb az úgynevezett „minuszos” kilövés. Hogy ez attól van-e, hogy a vadászatok során jobban odafigyelnek a helyes lelövésre, a vadászársaságok jobban kezelik az őzállományt, netán a bírálatot végző szakembe-

rek elnézőbbek avagy – feltéve, de nem megegyedve – nem minden agancsot mutatnak be, azt már tudni nem lehet.

Hát itt tartanánk most. Úgy tűnik, hogy a trófeabírálat szép lassan öncélúvá fejlődött. De még mindig megválaszolatlan maradt az a kérdés, hogy ez a nagy apparátussal végzett, rengeteg papírt fogyasztó tevékenység, mennyiben szolgálja a vadgazdálkodás érdekeit és egyáltalán – legalábbis ebben a formájában – szükség van-e rá?

Dr. Nagy Lajos

BÍRÁLAT BÉKÉS MEGYÉBEN

1992 óta mintegy 14000 őzbak trófeabírálatát végezte el a Békés Megyei Trófeabírálati Bizottság. A törvényi szabályozásnak megfelelően korábban az OMVV bevonásával, 1997-től pedig a megyei vadászati felügyelőség hatóságilag feladatként végzi a trófeabírálatot.

A megyében a kiváló apróvad-vadászatok mellett az őzbak vadászataért jönnek el a külföldi és hazai vadászvendégeink. A megye őzállománya a kiváló minőségű és erős agancsú bakok magas számáról nevezetes. Ritka ugyan a 600 gramm, vagy azt meghaladó kapitális trófea, mint például Jász-Nagykun-Szolnok- és Csongrád megyékben, viszont 400-500 gramm közötti agancsúlyú bakokat nem sokáig kell keresgélni. A megye hírnevét emeli az, hogy a 400-500 grammig terjedő agancstörme kategóriában kimagasló gyűjteményünk van az abnormális trófeaalakulással rendelkező agancsokból, melyeket főként hosszú évek (25-30 év) óta visszajáró törzsvendégeink ejtenek el, mint például Hermann Weikhard, osztrák vadász.

Az őzállomány minőségét bizonyítja az érmes trófeák százalékos arányának alakulása (lásd táblázat). Ennek tükrében méltán lehet büszke tehát a megye erre az állományra. Az eredmények mögött rendkívül sok vadgazdálkodói szakmai munka húzódik meg, mert ennek csak az utolsó fázisa a trófea bemutatása és bírálat. Ezért van nagy jelentősége a trófeabírálatnak, mert ez a gazdálkodás eredményességét minősíti. A szakmai eredmények ebben az esetben a trófea minőségében jelennek meg.

Tapasztalataink A trófeabírálat a hazai állományra vonatkozóan teljes körű és a C.I.C. pontrendszerének alkalmazásával nemzetközi viszony-

latban, valamint térben és időben is összehasonlítható adatállományt hozott létre. Az adatmennyiség a vadállomány minőségére vonatkozóan vitathatatlanul igen érdekes, mely az évek során folyamatosan bővül. A trófeabírálat a mai vadászok többségének szemében is a vadászati hagyományokhoz méltóan emeli a Békés megyei őzbakok elejtésének értékét.

Gondot jelent viszont a megnövekedett adminisztráció, amely elsősorban az elejtett vad nyomkövethetőségét szolgálja, azonban jellegéből adódóan a nagy hibalehetősége miatt nehezíti is azt. Jelenleg egy trófea bírálatán 75-80 százalékban a kísérő okmányok kitöltésével foglalkozunk (a vadászatra jogosultságról nem is beszélve) és csupán az idő 20-25 százaléka jut a tényleges bírálat szakszerű elvégzésére. Ezzel a bírálat szakmai munkája károsodik, hiszen például májusban idény csúcson, amikor naponta 150-200 trófea bírálatát végezzük, a trófea egykori viselőjének kormeghatározására, minősítésére szinte alig marad idő.

Egy-egy elejtett őzbak és annak agancsa gyakorlatilag 6-8 helyen is könyvelésre kerül, amely nyilvántartások közül több számozott nyomtatvány. Ezek a nyilvántartások lényegében már erős átfedéssel tartalmazzák egymás számait-sorszámait és természetesen a trófea törzsszámát is. Ez az adminisztráció egy trófea esetében még nem számottevő, viszont több tíz, vagy száz trófeánál már értelmetlenné válik.

A szakma jelentősége A bírálaton keresztül irányítani lehet és kell a vadgazdálkodót egyrészt, hogy az állományát megfelelően kezelje, másrészt, hogy a kívánatos korosztályi összetételt érje el, és

alakítsa ki. A trófea minősítések döntő érv a vadászatra jogosultak szakmai munkája lehet. A trófeabírálati gyakorlatunkban fontos szempont az 1996. évi LV. törvényben leírtak betartása mellett, hogy figyelemmel kísérjük a vadgazdálkodók szándékát. A bemutatott trófeakollekcióból ugyanis egyértelműen kiderül, hogy milyen gazdálkodási cél vezet-e a vad elejtése közben a vadászatra jogosultat. Jól érzékelhető például a szinté válogatás nélküli elejtés – ez azt jelenti, hogy a vadgazda nem figyel az állománykezelésre, a korcsoportok nagyságrendjére. Az ilyen kollektciókra a szőrtség jellemző mind az életkort, mind a bírálati szempontokat illetően. Ebben az esetben a szankciótól nyilván nem tekintünk el.

Más a helyzet akkor, ha a trófeakollekció jól kiválasztott trófeákból áll. Korcsoportjában valamennyi elejthető jegyeket hordoz, jól követhető a vadgazda szándéka, mivel az állományának „bölcs” hasznosítására törekszik, ellentétben az szőrtség „jellemző nélküli” hasznosítással. Természetes, hogy a megfelelő szakmai válogatás esetén is előfordulhat tévedés. Hiszen jól tudjuk, hogy nem egyszerű a hivatásos vadász dolga – hiba nélkül senki nem vadászhat. Nem törekszünk arra, hogy ezeket az egyedi eseteket is szankcionáljuk.

Békés megyében 2002-ben közel 2000 trófea bírálatán összesen 9 kapott „korai elejtés” minősítést. A trófeabírálati adatok több évre visszatekintő vizsgálata alapján, és az egyes évjáratok figyelembevételével egyértelműen megállapítható, hogy a trófeabírálat megyei szakmai munkájának eredményeként a vadászatra jogosultak szakszerűbb állománykezelést folytatnak és ennek köszönhetően az érmes trófeák aránya több év alatt emelkedő tendenciát mutat.

A trófeabírálat megítélése nemzetekenként változik. Elsősorban német típusú vadászati kultúrával rendelkező nemzetek értékelik, de figyelmet fordítanak rá a franciák is. Sok nemzet, főleg a dél-európaiak (spanyol, olasz), de a tengeren túliak többsége azonban nem fordít figyelmet rá. Az egyes nemzetek vadászati kultúráit, azok trófea megítélését el kell fogadnunk, azonban ügyeljünk arra, hogy a saját vadászati hagyományainkat megőrizzük. A trófeabírálat jelentősége abban rejlik, hogy maradandó, térben és időben összehasonlítható adatokat tartalmaz, ezenkívül a hatóság munkája és a vadgazdálkodás eredményességét segíti.

A trófeabírálat során jól érzékelhető az állomány javítását, szinten tartását segítő vadgazdálkodási tevékenység és a nem előre tekintő kizárólag árbevételi célú – válogatás nélküli állományhasznosítás. A minőségi vadgazdálkodás és az ezt segítő trófeabírálat kritériuma: fontos, hogy ne csak a millimétert és a grammot figyeljük, hanem a vadgazdálkodók szándékát is.

Páskai – Valler

A bírálatra bemutatott őztrófeák mennyisége és érmes aránya Békés megyében, összehasonlítva az országos terítéssel 1973-tól, 2002-ig (A gödöllői Országos Vadgazdálkodási Adattár adatai alapján)

Év	Trófeabírálatra bemutatott Békés megye	Trófeabírálatra bemutatott Országos	Érmes arány Békés megye (%)	Érmes arány Országos (%)
1975	1771	14929	9,60	8,96
1980	1574	19765	10,80	6,09
1985	1237	18894	11,96	6,20
1990	1232	18673	12,74	5,71
1995	1298	15656	14,87	6,36
1996*	974	15224	8,11	4,94
1997	806	13982	13,65	6,03
1998	978	16051	17,38	6,65
1999	1120	17197	18,13	8,85
2000	1294	20956	18,39	7,43
2001	1409	23422	22,07	9,09
2002	1664	-	17,19	-

* Jól látható az 1996. évi alacsony érmes arány, ami egyértelműen az akkori hosszú és kemény tél következménye. Sajnos hasonlóak a kilátásaink idén is.

EURÓPÁT MEGELŐZVE

Farkas Dénes vitaindítója meglehetősen felkavarta a trófeabírálat jelenlegi rendje körül kialakult állóvizet.

Dénes barátommal együtt éltük végig a hazai trófeabírálat négy évtizedes történetét, s jómagam több mint harminc éve részt veszek a CIC bírálóbizottsági tevékenységében is. Ezért úgy érzem, hogy kiegészíthetem az ismertetett tényeket és a felvetett gondolatokat.

Különösen a fiatal, kezdő vadászaink részére nyújt érdekes ismereteket a hazai bírálat történeti áttekintése.

Javasolom, hogy az anyag kerüljön föl a vadászat internetes honlapjára. Ugyanakkor óva inteném a felületes olvasót, hogy a jelenlegi, hibásnak vélt működési anomáliák miatt, megkérdőjelezze az eddigi munka eredményeit, amelyben a vitaindító szerzője is egészen napjainkig tevékenykedett.

A vadászati törvényünk – alapgondolatából adódóan – elsődlegesen nem az embert, a vadászt, hanem a vad védelmét szolgálja. A nagyvadgazdálkodásra gyakorolt hatása máris érzékenyen jelentkezik az elviselhetőnél többszörösére szaporodott állománylétszám okozta károkozásban. Ugyanakkor büszkén mutatjuk be a világnak a legjobb trófeáinkat, ahol a világszóró dámlapát mellett a világranglistára került őz- és szarvasagancsok is szerepelnek.

Tudomásom szerint a világon először hazánkban írta elő törvény a maradéktalan trófeabírálati kötelezettséget. Amikor a nemzetközi trófeabírálatok kapcsán a különböző országok szakembereivel találkozom, ők mind kivétel nélkül elismerően nyilatkoznak az országos bírálati hálózatunkról. A CIC éves közgyűlésein, a Kiállítások és Trófeák Szakbizottsága szekcióülésén, már 1982 óta szorgalmazták a tagországokban – éppen a magyar példa alapján – az állandó nemzeti trófeabírálati bizottságok létrehozását, amely a mező- vagy erdőgazdasági minisztérium felügyelete alatt működne. 1996 óta Brnóban, Sopronban, Ljubjanában nyári egyetemi oktatást szervezett a CIC nemzetközileg elismert oktatók bevonásával, a bírálatokat végző szakemberek képzésére. A

tanfolyam elvégzését CIC oklevéllel ismerik el. Szlovákiában 1976 óta miniszteri rendelet írja elő az évenkénti kötelező trófeabírálatot és az aranyérmes trófeák hitelesítésére minden évben ad hoc CIC bizottságot kérnek fel. Az éves eredményeket látványos kiállításokon mutatják be vadfajonként és korcsoportonként rendszeresze a hibás agancsú, golyóérett és hibásan elejtett „piros pontos” trófeákat.

Idén márciusban Léván tartott nemzetközi bírálaton találkoztam Josef Chromas professzorral Csehországból, aki örömmel újságot, hogy végre a miniszter aláírta a hét tagú Cseh Nemzeti Trófeabírálat Bizottság létesítéséről szóló rendeletet.

Részemről nem aggódom a magyar trófeabírálati bizottság létét, az EU jogharmonizációval kapcsolatban. Miért baj, hogy valamilyen meg-előztük Európát, és mi vagyunk a „jó” példa?

Amíg a magyar vad állami tulajdonban lesz, valamint a termőföld és az erdő java magyar tulajdonban marad, a közel felévszázados rendszerünk is működni fog, rábízva a jövő generáció felelősségére. Kétségtelen, hogy a szerző jogosan kifogásolja a jelenlegi állami ellenőrzés és trófeabírálat túlbürokratizált rendjét, a szigorú büntetéseket, amely növeli a vadgazdálkodás anyagi gondjait és gátja a lelőési tervek teljesítésének.

A törvényt azért nem kell megváltoztatni, hanem a végrehajtási utasítást módosítva, megfelelő és végrehajtható, világos működési szabályzatot kell kiadni.

Elképzelhetetlennek tartom a „társadalmi trófeabírálat bevezetését”, amíg a vadászat felügyeletét az államigazgatás látja el. Mindez – természetesen – nem zárja ki, sőt indokolja a szakértők bevonását a bírálati munkába.

A korosztályok besorolásától (a kor megbecsülésétől) továbbra sem tekinthetünk el, még akkor sem, ha ez az ismert tévedési lehetőségekkel jár és netán büntetést is von maga után. Mindent nem lehet letagadni vagy ellopni! Ha megfelelő szakember fejt ki a véleményét, azt a gyakorlat el is fogadja!

Legyünk őszinték: a mínuszpontokért behajtott pénzbüntetések volumene csak elenyésző hányadát jelenti az egyre súlyosbodó anyagi gondoknak. Felületes vitát jelentene a selekció szerepét néhány kijelentő mondat elintézni, mivel erről könyvtárakat betöltő anyag halmozódott fel, különösképpen az utóbbi évtizedekben.

Farkas Dénes is többször hivatkozott Szedrői Ákosra az őz golyóérettiségi korával kapcsolatban, aki szerint az őz agancsfeljesztési képességének a maximumát már 4-5 éves korára elérheti. Ám itt nincs befejezte a jeles mondat! Ugy folytatódik, hogy: a jó képességű bakok – egészségi állapotól, időjárásról függően – ezt az agancstömeget akár 9 éves korukig képesek produkálni, ezért lehetőleg az állományban kell tartani őket. A rendeletben szabályozott 7 éves golyóérettiségi kort a valóságban csak véletlenül éli meg egy-egy jó agancsot viselő bak, mert már rendszerint 3-4 éves korában terültre kerül vagy eltűnik (?). Ha viszont végignézzük a bírálati törzskönyveket, kevés 500 gramm fölötti agancs viselője volt 7 évnél fiatalabb (kivéve a torz agancsot vagy az igazoltan beteg bakokat). Tehát a gyakorlat már is túllépett a „paragrafuson”. Ha eltekintünk a vadászat szigorú üzleti részétől és ha nem is tulajdonítunk különösebb örökítő szerepet a bakoknak, a korosztály viszonyok érdekében ajánlatos a néhány igazán jó agancsot viselő bakot legalább az üzekezési időre meghagyni. Legalább az illúziót hagyjuk meg az egyszerű vadászok egyre szűkülő rétegének, akik nem üzleti alapon vadásznak, hanem a vadászat örömeért. És ha egy-egy súlyosabb emberi kategóriával selejtnek minősített agancsot zsákmányolt, azzal a büszke érzéssel tölti el, hogy tevékenyen hozzájárult a minőségjavító munkához. Miért baj ez? Remélem és bízom abban, hogy a szakmai vélemények, viták alapján kialakuló, a rendeletet javító jó szándék nem fullad majd bele az egyre szélesedő bürokrácia ingoványába.

Szidnai László

Új üzletünk Komáromban HUNGAROWILD

Márciusban nyílt meg a Hivatásos Vadászok Szaküzlete hálózat legújabb tagja Komáromban – ahol eddig egyáltalán nem is volt vadászbolt. Az üzlet a városban már évek óta jó eredménnyel működő Toyota szalon felső szintjére került, s így két családi vállalkozás lett térben egyesítve. Göbölös János, a Hungarowild Kft tulajdonosa az eddigi alapterveken, a vadászatszervezés arculatbővítésére hozta létre a rendezvényszervező irodát és a vadászati szaküzletet. Így módja van az elszámolását végző külföldi vadászvendégnek a várakozás ideje alatt vásárolni, vagy családjának magyarországi programot összeállítani. De a belföldi vásárló sem csalódik a választékban – s lehet, hogy a végén egy új Toyotával megy haza (ami mellé ajándékba még egy éves vadászati lehetőséget is kap)...

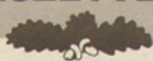
A hivatásos vadászok egyruházatán kívül minden árkatóriájú „civil” vadászuhrázat, teljes körű fegyverválaszték – új és használt sörétes, golyós, gáz, niasztó és légfegyverek, maroklőfegyverek –, különféle csalsipok, kések bicskától a dísztőr, bakancsok, csizmák és vadászok ajándéktárgyak, messzelátók és céltávcsövek széles kínálata várja a természetkedvelő vásárlókat, vadászokat és nem vadászokat egyaránt. Kívánságra bármilyen típusú, kaliberű vadászfegyvert, céltávcsövet rövid határidőn belül beszereznek. A helyiségben Magyarovits Károly ismert esztétikai preparátor igényes munkái láthatók dekorációként, s az üzlet egyúttal átvevőhelyként is üzemel, ahol a vadászok leadhatják a preparálásra szánt madarakat, kisméltóságokat, fejbőröket, trófeákat.

Helyben van lehetőség belföldi vadászatok leköltetésére, s rövidesen bővül kínálatuk az egzotikus vadfajokra áhítozók számára összeállított programokkal is.

Az utazási iroda teljes körű szolgáltatást – szállás, ellátás, kísérel, repülőjegy – kínál az itthon és külföldön utazni vágyóknak, s bármilyen rendezvény – esküvő, kerti parti, vállalati fogadás, vadászhi összejövetel – megszervezését vállalja a fellépő előadóművészek szerződésétől a vendégek szállásáig.

S.E.

NINCS MENTESSÉG!

2003. július 1-éig a CITES Igazgatási Hatóság (Budapest, XII. kerület, Költő u.21. Telefon: 395-68-57) kötelező bejelenteni azokat a vadászati trófeákat, amelyek a tavaly december 20-án megjelent rendelet „A” és „B” oszlopában szerepelnek és korábban jogszerűen – tehát a megfelelő CITES engedéllyel – kerültek be Magyarországra. Ezeket a trófeákat nyilvántartásba veszik és bélyegzővel vagy krotáliával megjelölik. Az Európai Unióhoz történő csatlakozásig az „A” oszlopban szereplő fajok trófeái egyáltalán nem hozhatók be, a „B” oszlopban szereplő fajok trófeái CITES export és import engedéllyel hozhatók át a magyar határon. A „C” oszlopban szereplő fajok behozatalához is export engedély szükséges, a behozataluk a vámhatóságnál import bejelentést kell kitölteni.

A teljes lista megjelent a Magyar Közlöny 2002/159. számában és olvasható a www.mhk.hu honlapon. Talán az alábbi – rövidített – lista a magyar vadászok számára érdekes lehet.

A természetvédelmi törvény (1996. évi LIII. törvény) és a végrehajtására kiadott 8/1998. számú kormányrendelet hatályba lépését megelőzően nem kellett az 1971. április 1-e előtti preparátumok tartásához engedély. Mivel a magyar kormány 1985-ben csatlakozott a Washingtoni Egyezményhez, az I. és II. függelékében szereplő vadfajok behozatalát és birtoklását ettől az időponttól kell CITES engedéllyel igazolni. Gyakorlatilag az afrikai elefánt, a tigris, párducok, a gepárd és kisebb macskák, az emberszabású majmok (gorilla, csimpánz, orangután), tucányi kengurú, szarvas és antilop, valamennyi ragadozó madár és bagolyfaj, valamint jó néhány egyébként sem vadászható madárfaj tartozik ebbe a kategóriába... nem beszélve a hullókról és a védett növényfajokról.

A Washingtoni Egyezmény úgynevezett függelékeit az Európai Unió az egyéb természetvédelmi irányelveivel összhangban szigorította, a római számozást ABCD oszlopokra változtatta, és ezt a szigorított rendszert vette át a magyar 271/2002. számú kormányrendelet.

A függelékek és az ABCD oszlopok listája időről időre változik, ezért ajánlatos a változásokról is tájékozódni. Eredetileg az I. függelékben nem szerepelt például a vadmacska, a hiúz, a farkas és a barna medve... ma ezek a fajok az „A” oszlopban vannak felsorolva és Magyarországra a trófeáik még CITES engedéllyel sem hozhatók be – függetlenül attól, hogy a farkasra és a medvére lehet vadászni több európai és ázsiai országban.

– Az igazsághoz hozzátartozik – tájékoztatott Cziráki Zoltán, a KÖM Cites Iroda munkatársa – hogy nincs az Európai Uni-

azoknak a vadászoknak, akik CITES vagy a Nemzeti Park engedélye nélkül illegálisan birtokolják, tartják vadászszobájuk falán azokat a trófeákat, amelyek a Washingtoni Egyezmény, a végrehajtására kiadott kormányrendelet A,B,C oszlopában, illetőleg a hazai védett vagy fokozottan védett fajok között szerepelnek. Akinél a természetvédelmi hatóság ilyen trófeát, preparátumot vagy a példány bármely azonosítható részét megtalálja – jogkövetkezményekkel számolhat.

Ráadás, hogy a bíróság, illetőleg a természetvédelmi hatóság elmarasztaló határozatának folyamánya a vadász-jegy bevonása.

óban közös álláspont a trófeákat illetően. Dánia, Hollandia kivételével CITES engedéllyel a trófeák behivatkozhatók és birtokolhatók. A csatlakozásunkat követően elképzelhető, hogy a nálunk jelenleg érvényben lévő szabályok módosulni fognak. De addig a hazai jogszabályok érvényben vannak.

A Duna-Ipoly Nemzeti Parktól kértünk segítséget, közöljük velünk, hogy a vadászok számára érdekesebb vadfajok mikortól védettek Magyarországon.

A siketfajd (Tetrao urogallus) és a nyírfajd (Tetrao tetrix) 1954 óta védett. A vadmacska (Felis silvestris) és a vidra (Lutra lutra) 1974-ben lett védett, a vidra 1982-ben átkerült a fokozottan védett vadfajok listájára. A zerge (Rupicapra rupicapra) és a hiúz (Lynx lynx) 1988 óta védett, a hiúz 1993-tól fokozottan védett. 1993-ban került a védett fajok listájára hazánkban a farkas (Canis lupus) és a barna medve (Ursus arctos), a farkas 2001 óta fokozott védelmet élvez.

Ehhez annyit még hozzá kell tennünk, hogy a 13/2001. (V.9.) KÖM rendelet szerint az alpesi zerge, a vadmacska, a barna medve, valamint a siketfajd és a nyírfajd „pénzben kifejezett” természetvédelmi értéke 50 ezer forint, a farkas és a vidrát 250 ezerre, a hiúzt 500 ezerre taksálták... vagyis a büntetések innen indulnak.

Idézet a Duna-Ipoly Nemzeti Park leveleiből:

„Magyarországon védettnek minősülő fajok esetében a trófea tartási engedélye abban az esetben adható meg, ha a tartó igazolja, hogy a trófea a faj védetté nyilvánítását megelőző évekből származik. Ezt igazolhatja... a CITES engedéllyel, vagy két tanú írásos nyilatkozatával, egyéb iratok bemutatásával (adás-vételi szerződés, örökség esetén a hagyatéki tárgyaláson készült jegyzőkönyv, stb.)

A természetvédelmi hatóság minden esetben megvizsgálhatja a kérelmező állításának valóságtartalmát.”

Függetlenül attól, hogy a rendcsinálás tőkéletesen egyetértünk, néhány észrevételünknek azért hangot kívánunk adni:

– Egyértelmű a természetvédelem bürokráciájának üzenete: ne lőjünk, ne vadásszunk olyan vadfajokra, amelyek vagy így, vagy úgy védettek, szerepelnek a nemzetközi és hazai védelmi listákon.

– Egyértelmű a hazai természetvédelem bürokráciájának üzenete: az EU csatlakozásig „csakazértis” az általános nemzetközi gyakorlatnál szigorúbban kezelik Magyarországon a vadászatot, a külföldi és hazai vadászokat.

– Azt tapasztaltuk, hogy a 271/2002. számú kormányrendelet végrehajtására nem készült fel még a természetvédelem sem. A Nemzeti Parkok nem kaptak semféle irányítást a bejelentések kezelésére, a bemutatások hogyanjára, a neurálgikus problémák megoldására... s hónapokig a rendelet megjelenése után sincsenek egyedi jelölésre alkalmas krotáliák.

– Véleményünk szerint évek óta a természetvédelem – szándékosan vagy anélkül – elhanyagolja a vadászok korrekttájékoztatását és így nem alakulhat ki a két tábor között normális kommunikáció, értelmes, a valódi természetvédelmet szolgáló együttműködés.

– Ugy gondoljuk, hogy az ésszerűtlen és kategorikus tiltások, az aránytalanul kemény büntetések kilátása – nem fogja a kívánt rendet eredményezni... viszont kiválóan alkalmas arra, hogy a vadászoknál összegyűjtött természeti értékek, elsősorban külföldi vadászatok emlékei: prémek, bőrök, agancsok, szarvak, csontok, preparátumok, stb. – megsemmisüljenek.

– Vélelmezzük, egyetlen vadász sem lesz olyan balga, hogy önmagát följelentse, önként jelentkezzen a büntetésért, kezdeményezze trófeái elkobzását, állami megsemmisítését.

– Végül, de nem utolsó sorban javasoljuk, a hivatalos természetvédelem kezdeményezze a kormánytól – ahogy ezt eddig is tette – hogy hirdessen meg az év végéig egy moratóriumot, amely lehetővé tenné a vadászoknak a legálisan elejtett, de Magyarországon „illegálisnak” minősülő külföldi trófeák bemutatását és regisztrálását.

Hát ennyi – egyelőre – tisztelt vadászok. Önök döntenek, hogy mit kezdenek a külföldi vadászaton elejtett siketfajdaikkal, medvebőrökkel... a kitömött zergéjükkel vagy a nagypapától örökölt görbecsőrű preparátumaikkal.

Csekő Sándor

TERMÉSZETVÉDELEM?

2002. december 20-án megjelent a 271/2002. számú kormányrendelet (Magyar Közlöny 2002/159. szám), amely a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló Washingtoni Egyezmény – az Európai Unió természetvédelmi irányelveivel egyeztetett – új végrehajtási rendelete.

A Washingtoni Egyezményt – amely jelenleg mintegy harmincöt ezer faj kereskedelmére vonatkozik – 1973-ban fogadta el 26 ország, és ma 161 tagállamban érvényes, Magyarország 1985-ben csatlakozott az egyezményhez. (A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa 1986-ban a 15. számú törvényerejű rendeletében tette közzé hazánkban az egyezmény szövegét, amelyet 1985. augusztus 27-étől alkalmaznak.)

A mostani rendelet bizonyos szempontból új és szigorúbb szabályokat tartalmaz Magyarországon a védett állatok és azok származékainak kereskedelme és tartása területén. A rendelet megalkotói – szándékuk szerint – szeretnék tisztázni és jogszervi helyzetet teremteni ezen a területen, amely alapvetően üdvözlendő.

A rendelet hatálya nem csak a vadászokat, de kis túlzással az összes magyar állampolgárt érinti, aki a rendelet „A”, „B”, „C” és „D” oszlopaiban, a 30 oldalas mellékletben felsorolt állatok, madarakat, bogarakat és növényeket – és ezek azonosítható részeit – a határon át behozza, kiviszi, illetőleg a birtokában tartja.

Merthogy, aki turistaként, külföldi utazáson, fotó-szafarin, tengerparti nyaraláson, rokonlátogatáson, üzleti úton, stb. vesz részt és a bazárban a védett állatok bőréből, csontjaiból, tollaiból, stb. készült ajándékok vásárló itthoni ismerőseinek, vagy a tengerparton, netalántán a sivatagban sétálva egy a listákban szereplő védett kagylót, madártollat, csontot, stb. felemel és hazahoz emlékként... és nem kéri rá a természetvédelmi hatóságtól – 5 ezer forintos illeték lerovása mellett – import engedélyt ... természetkárosítást, bűncselekményt, szabálysértést követ el.

De vonatkozik azokra a külföldi állampolgárokra is, akik Magyarországon átutazva olyan védett fajokat szállítanak, amelyek nem tartoznak ugyan a Washingtoni Egyezmény alá, de Magyarországon fokozottan védettek – a 13/2001.(V.9.) KöM rendelet

értelmében – szintén szabálysértést vagy akár bűncselekményt is elkövetnek ... a tudtukon kívül, a törvény nem ismerete miatt.

A jelenlegi helyzetben a természetvédelmet – beleértve a vonatkozó nemzetközi egyezmények itthoni ügyintézését is – a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Nemzetközi Természetvédelmi Egyezmények Osztálya felügyeli és irányítja. Hozzájuk tartozik a nemzetközi kereskedelemben forgalmazott fajok CITES import, export és re-export engedélyinek elbírálása és nyilvántartása. Az érintettek számára viszonyítva, ez a kis létszámú csapat hozza meg a természetvédelemmel kapcsolatos szabályozásokat, javasolja a törvényeket, felügyeli a végrehajtásokat, és a Nemzeti Parkok közreműködésével büntet is. Jogszolgáltatásai rendőrségéhez közeli (autók átkutatása, házkutatás, vadászat ellenőrzése, stb.).

Tetszik, nem tetszik – jogilag – ők a természetvédelem egyedüli képviselői.

Mi vadászok semmi jót nem teszünk a természetben, csak kárt okozunk. Külföldön engedélyezett, de itthon veszélyeztetettnek vagy védettnek minősített állatokra vadászunk... s ráadásul a trófeát be akarjuk hozni, ki akarjuk rakni vadász-szobánk falára.

Ezek szerint a vadászat egyenlő a természet károsításával?

Miközben minden vadászárság gondozza, óvja a természetet és a vadon élő állatvilágot, benne a vadászható vadfajokat. Lehet, hogy önös érdekből, de teszi. Vadföldet művel, szőkeket üzemeltet, eteti és vízzel látja el a vadat az inséges vagy szárazabb időkben, összegyűjti az elhullott állatokat, rendben tartja a vadászterületet, vadkárelhárítást és kutatási programokban vesz részt ... a teljesség igénye nélkül még sokáig sorolhatnánk, hogy a vadászok mennyi mindent tesznek meg egyrészt a hobbiukért, másrészt a természetért is.

A fenti tevékenységek finanszírozása sem kis semmiség. A vadászárságok átlagosan fél és öt millió forint közötti összeget fordítanak a szabadon élő – állami tulajdonú (!) – vadfajok takarmánytal történő ellátására hidegebb teleken, mint például az elmúlt hosszú és hideg tél volt, ennek akár a dupláját is. Ez az összeg évente eléri a 2-3 milliárd forintot. A vad etetésére kiitt takarmányt, sőt és vizet nem csak a vadászható fajok fo-

gyasztyák, hanem a védett vadfajok és madarak is.

Más kiadások, mint a vadvédelmi kerítések, és az egyéb kötelezettségek is eléri a milliárdos nagyságrendet.

Ellentétben az állami pénzből fenntartott természetvédelemmel, ahol a védett fajok okozta kártérítés nem rendezett, a vadászatra jogosultak számára kötelező a vadászható vadfajok okozta károk kifizetése a földtulajdonosok számára. Somogyban nem ritka a 20 millió forint feletti kifizetett vadkár, de természetesen az átlag ennél jóval alacsonyabb.

Ne felejtjük el, hogy a fenti milliárdokat, mi a bel- és külföldi sportvadászok, adóztott pénzükből fordítjuk a természetvédelemre!

Van azonban az éremnek egy harmadik oldala is: a terület tulajdonosa, a földtulajdonos. Az igazi antagonisztikus ellentét – véleményem szerint – közöttük és a természetvédek között van, annak ellenére, hogy arról kevés szó esik. Amíg minket, vadászokat a természetvédelmi törvények korlátoznak hobbink, a sportvadászat gyakorlása közben és a törvények betartása kimutathatóan jelentős többletköltséget ró ki ránk, addig a földtulajdonosok „csak” az okozott kárt számolgatja, neki az ürm jut osztályrészül a területén elszennvedett vadkár formájában, amelynek a vadászok csak egy kisebb részét térítik meg. Pedig sokszor ő is komoly összeget fordít az esetleg bekövetkező, védett és nem védett fajok által okozott vadkár elhárítására!

Összegezve a fent leírtakat látható, hogy sokszor erőnket meghaladó módon és mértékben vesszük ki részünket a természet védelméből. Tudjuk, vannak kivételek – Magyarországon is vannak törvényen kívül élők, mégsem úgy tekintik az országot, mint a bűnözők társadalmát – de a döntő többség becsületes és törvénytisztelő!

Mi vadászok a társadalom különböző rétegeiből verbuválódunk, iskolázottságunk is ennek megfelelő. Nehezen várható el tőlünk, hogy szakmai közlőnyokban megjelenő, jogászok által is csak többszöri olvasás után érthető törvényekhez hozzájussunk, elolvassuk, megértsük és betarthassuk azokat. A hobbiukért és a természet védelméért milliárdokat költnék – átlagban 70.000 forintot vadászunként – akkor elvárhatjuk, hogy a

természetvédelmi hatóság ne csak törvényeket és rendeleteket hozzon és büntesse közülünk azokat, akik az előírásokat megszegik, hanem tájékoztasson és oktasson is bennünket a közös cél érdekében.

Gondolataim leírását megelőzően egy kis – nem reprezentatív – felmérést végeztem. A megkérdezettek között volt egyszerű vadász, vadászmeister, hivatásos vadász, természetfelelős, erdészeti szakember, sőt néhány, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium természetvédelmi területi szervezeteinél dolgozó szakember is.

A kérdésem arra vonatkozott, hogy ki ismeri és mit tud a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. számú törvényről, a 8/1998. számú és a 271/2002. számú kormányrendeletekről, az egyedi azonosításra alkalmas jelölésekről, bejelentési kötelezettségekről, moratóriumról, CITES engedélyezésről, stb.

Higgyék el, elszomorító volt a tájékozatlanság, még a szakemberek körében is.

Hiszem és vallom, hogy a természetvédek, a földtulajdonosok és a vadászok – nem beszélve a tenyésztőkről, a gyűjtőkről és a turistákról – közötti érdekellentétet érdeklőzősségé kell és lehet változtatni, ha másért nem, akkor legalább magáért, a természet védelméért. A megkövesedett nézeteket valószínűleg el kell hagyniuk az „elefántcsont tornyokaikat” mindkét oldalán és kommunikálni kell egymással.

Nem azt javaslom, hogy a hivatásos természetvédek döntéseik meghozása előtt előzetesen egyeztessenek velünk – bár lehet, hogy véleményünk segítené őket a döntések meghozásában – de a párbeszéd pozitívan hozzájárulhatna, hogy az érvényes rendelkezésekről és törvényekről mindenki időben tájékozódjon ... sokkal könnyebb betartani, amit pontosan tudunk. Amennyiben a természetvédelem egyszerűen majd abban lesz érdekelt, hogy rend legyen ezen a területen és ezért tenni is kíván, akkor megtalál minket vadászokat az FVM hivatalok vadászati osztályán vagy a vadász kamarákon keresztül, a vadászatszervező irodákat a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium regisztrációja alapján, a külföldi bérvadászokat a vadászatszervező irodák segítségével, a turistákat pedig a határtárlépcső pontokon.

Mi vadászok partnerek lennénk az együttműködésben.

Kolláth József

Örvendetesen nő az állatvédők száma. Furamód, nem mind vegetáriánus.

Alapeset: valami női hölgy, – uram bocsá, de rendszerint túl a legjobb idején – egy kölykőcicát, vagy kutyát szendén vakargatva, mintha viszkene neki, nyilatkozik a médianak. A paletta széles. A vadabbja, az állatvédelem sötétzöld lobogója alatt, zománccfestékkel esik a szörmebundáknak az utcán, esetleg milliók kárt okozva, és ez aljasság.

Az állatokkal szemben is. Ne maradhasson utánuk anyyi (szép) emlék sem, mint egy bunda? Ezért éltek, haltak?

Miért nem a hotdogoknak ugrik neki? A bécsi szelet, a hamburger, a bőrcipő és –fotel miért nem szálla a szemében? (Miért nem a kis hering siratja az anyukáját a rókaölgyök helyett a plakáton: „Van a mamádnak egy doboz olajos hala? Az enyém az életét adta érte!” Milliószer anyyi állat hal meg a húsáért és bőréért, mint a prémjéért! A vágósertésnek esélye sincs, akár betesszük neki játszódni az olba a gumibabát (az (ál) humánus nagy (ál)szent nevében) akár sem!

A magyarázat egyetlen szó: irigység.

Agy(p)rém

Amióta ember az ember, a szörme, mind az ősember általvetője, mind az Inka csincsilakópeneje, a cár cobolybundája, a királyok hermelin-, sőt, tágabb értelemben a hawaii előjáró sárga madártollakból varrt palástja is, nem kizárólag szépséget, elégséget, védelmet jelentettek. Hatalmat, gazdagságot, előkelőséget, méltóságot, melyben egy átlagembernek sosem lehet része. Tehát irritálja, cefetül. A lélektani mechanizmus lényege Káin óta ismert, habár ez esetben szelídült némileg. Hát nem olcsóbb egy festékspray, mint akár a legegyszerűbb vörös róka boa? (Ravaszdi megítélése is változó, főleg, ha már a harmadik tyúkot viszi a héten, és jól rohög a markába...)

Minden vágyam látni az örökké élő állatot. Pláne, ha prémes. Amíg ez bekövetkezik, elszarulom, ha egyszer az én idóm is eljön, magamnak sem kívánok több szenvedést, mint

amennyiben egy átlagos nyércnek van része elmulasztásakor egy tisztességes farmon. Amíg viszont elkerülhetetlen a vég, a szörmeje miért ne maradhatna meg? Amit egyfajta „műemlék” – melyet tönkre tenni gyalázat –, viselhet az ember, szinte vallásos áhitattal, őszinte hálával, csodálattal, szeretettel. Mert tiszteli az életet, és elhunyt állat „testvérét”. Nem véletlen, hogy csitrik alig járnak szörmeben, és nem csak az ára miatt. Ezt nem elég felvenni és hordani, ezt viselni kell! Ehhez érettség szükséges. Vagy csak a mi szerveinket használhatják halálunk után?

A növények talán nem élőlények? Nincs-e ugyanannyi joga élni egy spenótnak, mint egy platina rókának (amely a természetben elő sem fordul!), vagy egy embernek? Ha a növény nem érez, hogyan alkalmazkodik, és miért hívjuk a túlzottan érzékeny lelkeket mimóznak? Csak nem mindegyik adja ennyire nyilvánvaló jelét.

Folytatás a 15. oldalon

GÖRÖGSZÉNÁT A VADFÖLDEKBE

A görögszéna (*Trigonella foenum-graecum* L.) honosítására-, nemesítésére- és sokoldalú hasznosítására irányuló kísérleteinket két évtizeddel ezelőtt kezdtük. Mára államilag elismert, szabadalmaztatott fajtánk – és ezzel párhuzamosan szabadalmaztatott természetstechnológiánk – fémjelzi kitartó munkánk eredményét. Nem kis büszkeséggel tölt el bennünket, hogy e növényfaj sokoldalú hasznosításában – európai mércével mérve is – kiemelkedő eredményeket mondhatunk magunkénak.

Valójában milyen növény is a görögszéna, és mi indított bennünket arra, hogy e lap hasábjain épp a vadászok népes táborának, a vadgazdálkodással foglalkozó szakembereknek bemutassuk? Ezekre a kérdésekre a lap terjedelme miatt természetesen csak igen röviden tudunk válaszolni, kiemelve azokat a tulajdonságait, amelyek a vadgazdálkodás szempontjából figyelemre méltóak.

A hüvelyesek családjába tartozó görögszéna vadgazdálkodásban történő hasznosítására való törekvésünk már természetesen vonási kísérleteink kezdetén felvetődött, mivel a természet során a magteremtő növényállományainkban óriási kárt okoztak a nyulak, őzek, szarvasok, vaddisznók, amelyek tarrágással sok esetben megakadályozták a sikeres magfogást. A növény erős kumarin illata, mely a virágzás kezdetétől magérésig 1-1,5 km távolságból is érezhető, valamint a zöld növény magas cukortartalma tömegével vonzza a vadat, amely ellen korábban nem is tudunk védekezni. Ez késztetett bennünket arra, hogy az ország több régiójában okszerű vadgazdálkodást folytató üzemekben fővetésben 2-3 hektár nagyságú területeken, – mint vadcsalogató növény – üzem kísérleteket állítsunk be. E kísérletekből értékes tapasztalatokat és következtetéseket vonhattunk le, amelyeket korlátozott mértékben közzé is tettünk.

A fővetésű görögszéna alkalmas az adott terület vadeltartó képességének megőrzésére abban az esetben, ha a virágzás stádiumáig védőkerítéssel meg tudjuk védeni a vadállománytól, majd felszabadítva a területet értékes vadlegelőként szolgálhat.

Ennek hiányában a növény a károsítást nem képes kompenzálni, újrasarjadása lassú. Hátránya, hogy a gyomirtásra tavaszi vetés esetén nagy költségeket kellett fordítani, mivel e növény gyomelnyomó képessége gyenge. A kedvezőtlen adottságú (homokos) területeken, – különösen az aszályos években – alacsony zöldhozamot adott, a vadcsalogató képessége, amely nem áll

arányban más zöldtakarmányok, takarmánykeverékek vadeltartó képességével.

E tapasztalatokból kiindulva az utóbbi négy évben kezdtük meg a másodvetésű görögszéna vadgazdálkodásban történő hasznosítására irányuló kutatásainkat. Kutatásaink kiterjedtek a vetésterület zöldhozamának megállapítására, a zöldtömeg kémiai összetételének (takarmányértékének) meghatározására, a vegetációs idő hosszára, a vadcsalogató képességére, a vadeltartó képesség meghatározására. A 2002 július 20-án tarlóba elvetett 2 és 5 ha másodvetésű görögszéna 27,9 tonna zöldhozamot adott hektáronként, anélkül, hogy vegyszeres gyomirtást végeztünk volna. Az állomány november 17-ig folyamatosan virágzott és az alsó 3-4 szinten hozta a hüvelyeket, magassága elérte a 60 centimétert. Élettevékenységét, fejlődését csak a december 8-a utáni –6 °C fagy hatására szüntette be. Meg kell jegyeznünk, hogy a környéken lévő lucerna állományok zöld hajtásai erre az időre teljesen elfagytak, minimális takarmányt tudtak csak biztosítani a vadaknak. A görögszéna fagyűrő képessége jobb, mint a lucernáé, mely magasabb szénhidrát tartalmának tulajdonítható.

Az átlagértékek százalékban: 92,79 szénanyag, 9,31 nyers hamu, 20,19 nyers rost, 22,7 nyers fehérje tartalom mellett kiváló a makro és mikroelem tartalma is.

Az összes szénhidrát tartalom a levélben 7,2, a szárban 6,45 százalékos.

Különösen figyelemre méltó, hogy a görögszéna növény fehérjének emészthetősége 77, a fehérje biológiai értéke 84 százalék.

A görögszéna jellegzetes illatát a kumarin adja, mely a növény hüvelyképződésének időszakától jelentkezik és a magézési időszakban (száradás következtében) nagy távolságról érezhető. A cukortartalom mellett ennek tulajdonítható vadcsalogató hatását.

A másodvetésű görögszéna fontos új takarmányforrása lehet a vadállományok és pontosan abban az időszakban ad bő zöldhozamot, amikor az egyéb táplálékforrásként számításba vehető gazdasági növényeink már letermettek (gabonatarló, lucerna stb.), vagy csak alacsony hozamúak. A térel való felkészítés, az

állatok kondíciójának megőrzése, a téli takarmányellátás az általunk alkalmazott természetesi móddal nem csak a vadászati szempontból fontos időszak, a szarvasbőgés időszakra nyújt bőséges vadlegelőt, hanem a legnehezebb téli hónapokban is. Kedvező egészségügyi hatását e területen jártas szakembereknek külön is érdemes volna alaposan megvizsgálni.

Nem elhanyagolható tulajdonságának tartjuk, hogy a görögszéna rhizóbiáimai révén a vegetációs időszakban mintegy 100-120 kilogramm hatóanyagot hagy maga után, mellyel hozzájárul a vadföldek termékenységének fenntartásához.

A görögszénáról, annak gazdasági- és gyógyászati értékéről bővebb információt Tanszékünk honlapján <http://www.mtk.nyme.hu/~medplant/> talál az olvasó, melyet folyamatosan bővítünk, de kérdéseiket a makais@mtk.nyme.hu elektronikus levélcímre is eljuttathatják.

Dr. habil. Makai Sándor
tanszékvezető egyetemi docens

Makai Péter Sándor
PhD hallgató, NYME. MÉK Mosonmagyaróvár
Gyógynövénytermesztési Tanszék

Folytatás a 14. oldalról

Vegyük végre tudomásul, hogy saját létünket kizárólag növények és állatok életének árán tudjuk fenntartani.

Az állatvédők vajon miért nem szalamandrát, varangyot, vagy tükörpontyot simogatnak, mikor nyilatkoznak? Nekik is jó megérteni a szörme puha csodáját? De a kiscicákból származó bolhákat sem „éri” ám szétgyomni! Hanem tenyészék tovább magukon, hiszen a bolhák is állatok, védendőek! Még ha nincs is gereznájuk. Nyári alkonyon, térdig vízben, egy jó, piócás nádas szélén, mikor megindulnak a szunyoghadak, nem ildomos sem miattuk, sem a bokájukba csimpaszkodó undok fereg miatt reklamálni, nem hogy megölni őket! A lakásban rajszerűsítő patkányokról, csótányokról, poloskákáról, netán az egyebűt fellelhető maláriusz-

Agy(p)rém

nyogról, vándorsáskákról már nem is beszélve, nem feledve az ökoszisztémában kiharcolt műhatatlan érdemeiket sem.

A géntechnológiával előállított valódi szörme még a jövő kihívása.

De addig is, aki az idén húst evett, és bundát viselt, szeretne még jövőre is, meg még nagyon soká is! Neki érdeke, hogy a prémes állatok fennmaradjanak! Isten ments a kiirtástól! Cél is lehet, hogy annyi párdac, szibériai tigris, tengeri vidra éljen e Földön, hogy egyszer ilyen bundát lelkiismeretünk nélkül lehessen viselni! A szörmeviselés nem rokonítható az állatkínzással. Aki „fel nem húzni!”, még tarthatja a kutyáját láncon. A főkézből és jegesmedvebőrök legyilkolásával jóérzésű

ember nem érthet egyet, ráadásul ezt is „vadásznak” nevezik. Egy igaz történetet megfilmesítve famon élő cobolyok kiszabadítását mutatták be. De az már nem, hogy a „megmentettek” hogyan haltak nyomorultul kihalást a természetbe kiengedve! Az elkobzott szörmek, agyarak vértáji elégetése félelmetesen nagy öngól: még magasabbra srófolja az amúgy is csillagászati fekete piaci árakat. És ki pótolhatja ezeket?

A nő egy mesés, földet sópró szörmebundában már tökéletesen felöltözött. Szexisen és fantasztikusan.

Mi nem csak azért viselünk prémet, mint egykoron az ősember, hogy meg ne fagyjunk.

De az élet tisztelete, ezen belül az állatoké, akik szörmejüket (is) ajándékozzák nekünk, változatlan.

Dr. Szabó László Pál
Homorúd

Mire szabad vadászni?

Májusban: őzbak.

Júniusban: őzbak – vaddisznó koca – 15-étől aranyakál

Egész évben vadászható: vaddisznó kan, süldő, malac – üregi nyúl – róka – pézsmapocok – nyestkutya – mosómedve – dolmányos varjú – szarka – szajkó.

MÁJUS

Tavaszmező, avagy Pünkösdi hava

A hó napja	A hét napja	A Nap kelte	A Nap nyugta	A Hold kelte	A Hold nyugta	Fázisa h m
1.	Csütörtök	4 28	18 55	4 37	18 58	● 13 15
2.	Péntek	4 27	18 57	4 57	20 05	
3.	Szombat	4 25	18 58	5 20	21 11	
4.	Vasárnap	4 24	18 59	5 49	22 16	
5.	Hétfő	4 22	19 01	6 25	23 16	
6.	Kedd	4 20	19 02	7 11	--	
7.	Szerda	4 19	19 03	8 08	0 08	
8.	Csütörtök	4 17	19 05	9 14	0 51	
9.	Péntek	4 16	19 06	10 26	1 27	D 12 53
10.	Szombat	4 15	19 07	11 42	1 55	
11.	Vasárnap	4 13	19 09	13 00	2 18	
12.	Hétfő	4 12	19 10	14 20	2 41	
13.	Kedd	4 11	19 11	15 42	3 01	
14.	Szerda	4 09	19 13	17 06	3 22	
15.	Csütörtök	4 08	19 14	18 34	3 45	
16.	Péntek	4 07	19 15	20 01	4 13	O 4 36
17.	Szombat	4 05	19 16	21 25	4 48	
18.	Vasárnap	4 04	19 18	22 38	5 34	
19.	Hétfő	4 03	19 19	23 36	6 32	
20.	Kedd	4 02	19 20	--	7 40	
21.	Szerda	4 01	19 21	0 20	8 54	
22.	Csütörtök	4 00	19 22	0 53	10 08	
23.	Péntek	3 59	19 24	1 18	11 19	C 1 31
24.	Szombat	3 58	19 25	1 38	12 28	
25.	Vasárnap	3 57	19 26	1 56	13 34	
26.	Hétfő	3 56	19 27	2 12	14 39	
27.	Kedd	3 55	19 28	2 27	15 44	
28.	Szerda	3 54	19 29	2 44	16 49	
29.	Csütörtök	3 54	19 30	3 02	17 55	
30.	Péntek	3 53	19 31	3 24	19 02	
31.	Szombat	3 52	19 32	3 51	20 08	● 5 20

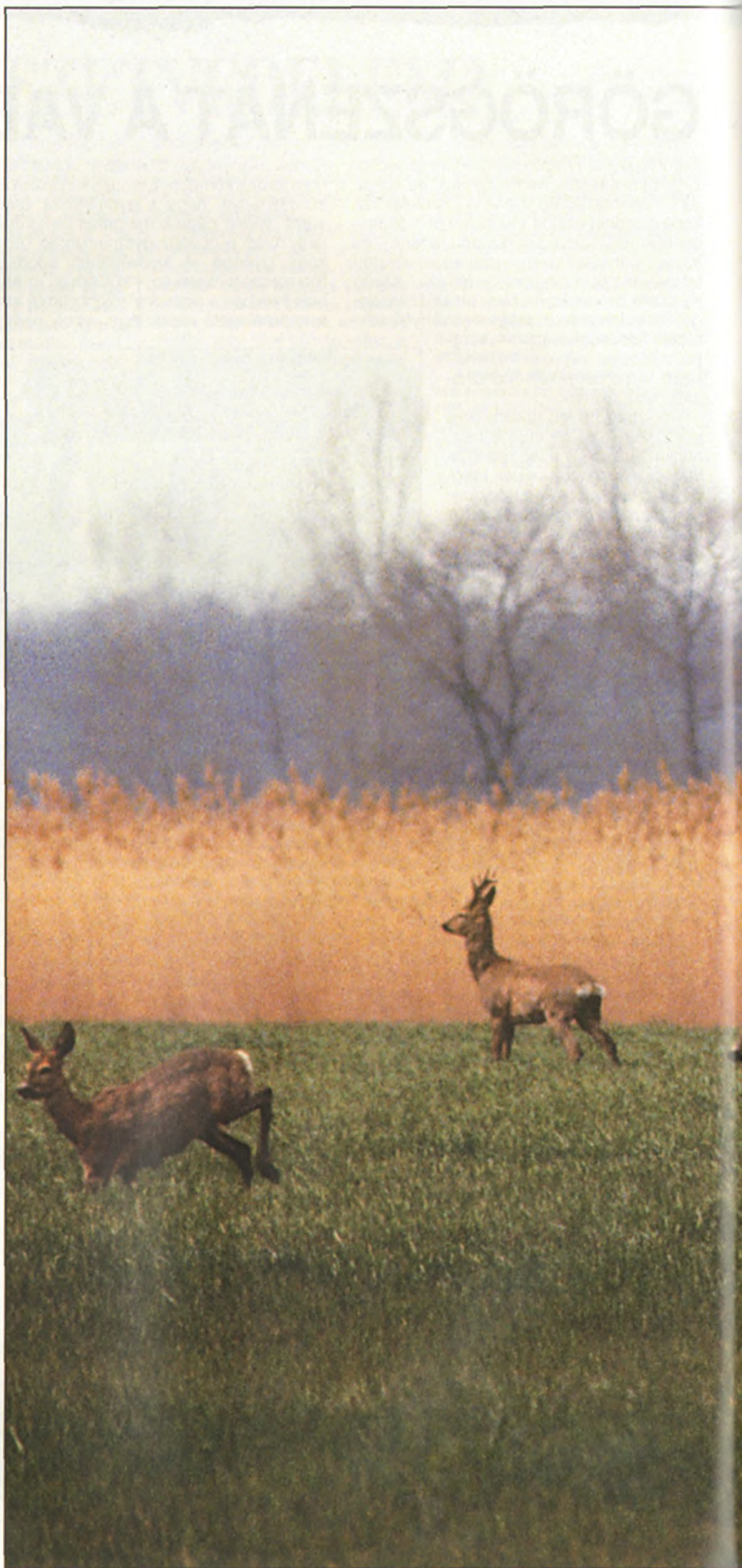
JÚNIUS

Nyárelő, avagy Szent Iván hava

A hó napja	A hét napja	A Nap kelte	A Nap nyugta	A Hold kelte	A Hold nyugta	Fázisa h m
1.	Vasárnap	3 51	19 33	4 25	21 10	
2.	Hétfő	3 51	19 34	5 08	22 05	
3.	Kedd	3 50	19 35	6 02	22 52	
4.	Szerda	3 50	19 36	7 05	23 29	
5.	Csütörtök	3 49	19 36	8 15	23 59	
6.	Péntek	3 49	19 37	9 29	--	
7.	Szombat	3 48	19 38	10 44	0 24	D 21 28
8.	Vasárnap	3 48	19 39	12 01	0 45	
9.	Hétfő	3 47	19 39	13 19	1 05	
10.	Kedd	3 47	19 40	14 39	1 25	
11.	Szerda	3 47	19 41	16 03	1 46	
12.	Csütörtök	3 47	19 41	17 29	2 10	
13.	Péntek	3 47	19 42	18 54	2 41	
14.	Szombat	3 46	19 42	20 14	3 21	O 12 16
15.	Vasárnap	3 46	19 43	21 21	4 13	
16.	Hétfő	3 46	19 43	22 12	5 17	
17.	Kedd	3 46	19 44	22 51	6 31	
18.	Szerda	3 46	19 44	23 20	7 47	
19.	Csütörtök	3 46	19 44	23 42	9 02	
20.	Péntek	3 47	19 45	--	10 14	
21.	Szombat	3 47	19 45	0 01	11 22	C 15 45
22.	Vasárnap	3 47	19 45	0 18	12 28	
23.	Hétfő	3 47	19 45	0 34	13 33	
24.	Kedd	3 47	19 45	0 50	14 38	
25.	Szerda	3 48	19 45	1 08	15 44	
26.	Csütörtök	3 48	19 45	1 28	16 51	
27.	Péntek	3 49	19 45	1 53	17 58	
28.	Szombat	3 49	19 45	2 25	19 02	
29.	Vasárnap	3 49	19 45	3 05	20 00	● 19 39
30.	Hétfő	3 50	19 45	3 56	20 50	

A nyár kezdete 21-én 20 óra 11 perckor (KözEI)

ÁTMENŐ KÉPÜNKÖN
NAGYGYÖRGY SÁNDOR
FELVÉTELE

Mire szabad vadászni?

Májusban: őzbak.

Júniusban: őzbak – vaddisznó koca – 15-étől aranybakál

Égész évben vadászható: vaddisznó kan, süldő, malac – üregi nyúl – róka – pézsmapocok – nyestkutya – mosómedve – dolmányos varjú – szarka – szajkó.

MÁJUS

Tavaszmező, avagy Pünkösdi hava

A hó napja	A hét napja	A Nap		A Hold		Fázisa h m
		kelte	nyugta	kelte	nyugta	
1.	Csütörtök	4 28	18 55	4 37	18 58	● 13 15
2.	Péntek	4 27	18 57	4 57	20 05	
3.	Szombat	4 25	18 58	5 20	21 11	
4.	Vasárnap	4 24	18 59	5 49	22 16	
5.	Hétfő	4 22	19 01	6 25	23 16	
6.	Kedd	4 20	19 02	7 11	--	
7.	Szerda	4 19	19 03	8 08	0 08	
8.	Csütörtök	4 17	19 05	9 14	0 51	
9.	Péntek	4 16	19 06	10 26	1 27	D 12 53
10.	Szombat	4 15	19 07	11 42	1 55	
11.	Vasárnap	4 13	19 09	13 00	2 18	
12.	Hétfő	4 12	19 10	14 20	2 41	
13.	Kedd	4 11	19 11	15 42	3 01	
14.	Szerda	4 09	19 13	17 06	3 22	
15.	Csütörtök	4 08	19 14	18 34	3 45	
16.	Péntek	4 07	19 15	20 01	4 13	O 4 36
17.	Szombat	4 05	19 16	21 25	4 48	
18.	Vasárnap	4 04	19 18	22 38	5 34	
19.	Hétfő	4 03	19 19	23 36	6 32	
20.	Kedd	4 02	19 20	--	7 40	
21.	Szerda	4 01	19 21	0 20	8 54	
22.	Csütörtök	4 00	19 22	0 53	10 08	
23.	Péntek	3 59	19 24	1 18	11 19	C 1 31
24.	Szombat	3 58	19 25	1 38	12 28	
25.	Vasárnap	3 57	19 26	1 56	13 34	
26.	Hétfő	3 56	19 27	2 12	14 39	
27.	Kedd	3 55	19 28	2 27	15 44	
28.	Szerda	3 54	19 29	2 44	16 49	
29.	Csütörtök	3 54	19 30	3 02	17 55	
30.	Péntek	3 53	19 31	3 24	19 02	
31.	Szombat	3 52	19 32	3 51	20 08	● 5 20

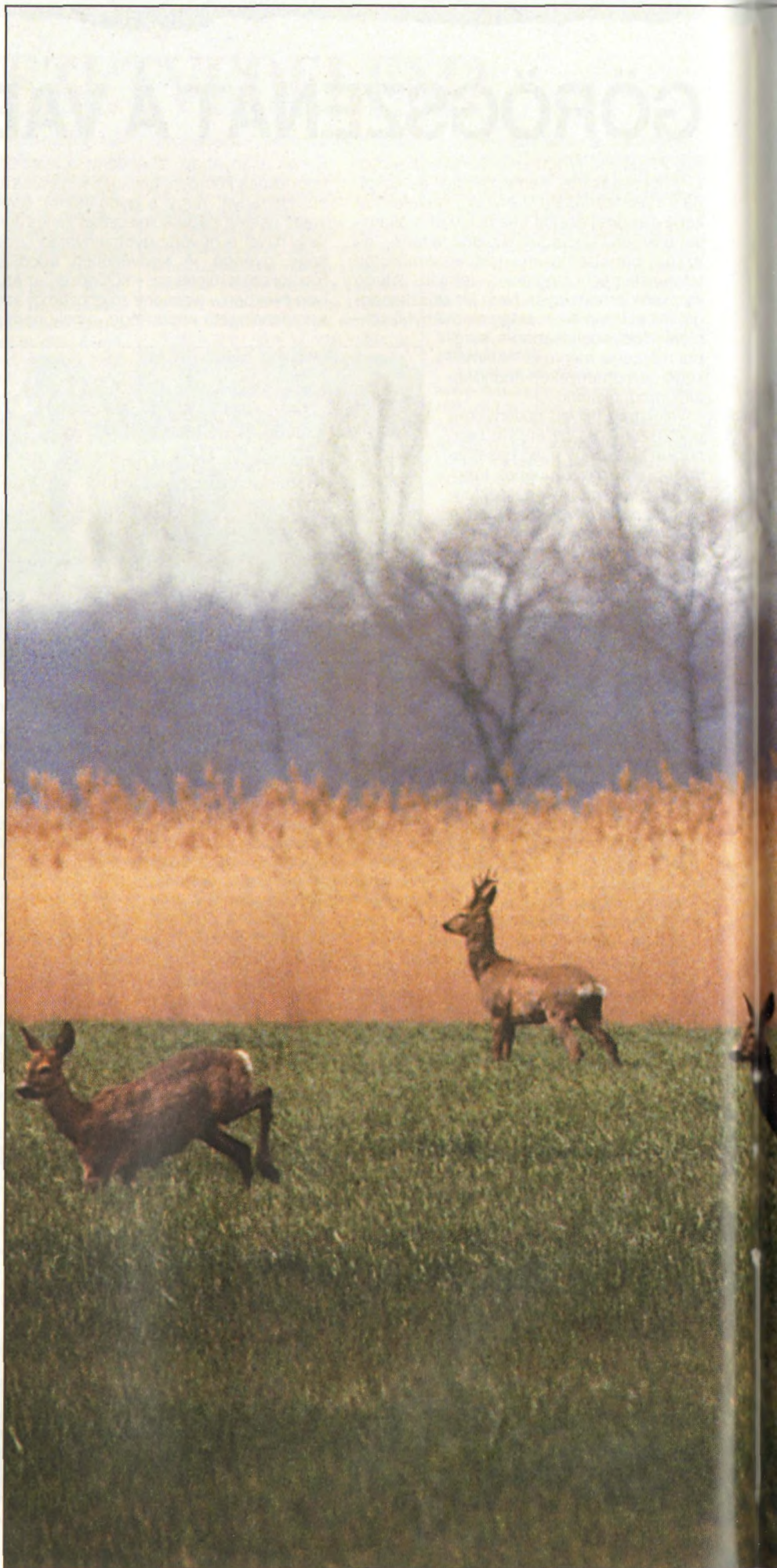
JÚNIUS

Nyárelő, avagy Szent Iván hava

A hó napja	A hét napja	A Nap		A Hold		Fázisa h m
		kelte	nyugta	kelte	nyugta	
1.	Vasárnap	3 51	19 33	4 25	21 10	
2.	Hétfő	3 51	19 34	5 08	22 05	
3.	Kedd	3 50	19 35	6 02	22 52	
4.	Szerda	3 50	19 36	7 05	23 29	
5.	Csütörtök	3 49	19 36	8 15	23 59	
6.	Péntek	3 49	19 37	9 29	--	
7.	Szombat	3 48	19 38	10 44	0 24	D 21 28
8.	Vasárnap	3 48	19 39	12 01	0 45	
9.	Hétfő	3 47	19 39	13 19	1 05	
10.	Kedd	3 47	19 40	14 39	1 25	
11.	Szerda	3 47	19 41	16 03	1 46	
12.	Csütörtök	3 47	19 41	17 29	2 10	
13.	Péntek	3 47	19 42	18 54	2 41	
14.	Szombat	3 46	19 42	20 14	3 21	O 12 16
15.	Vasárnap	3 46	19 43	21 21	4 13	
16.	Hétfő	3 46	19 43	22 12	5 17	
17.	Kedd	3 46	19 44	22 51	6 31	
18.	Szerda	3 46	19 44	23 20	7 47	
19.	Csütörtök	3 46	19 44	23 42	9 02	
20.	Péntek	3 47	19 45	--	10 14	
21.	Szombat	3 47	19 45	0 01	11 22	C 15 45
22.	Vasárnap	3 47	19 45	0 18	12 28	
23.	Hétfő	3 47	19 45	0 34	13 33	
24.	Kedd	3 47	19 45	0 50	14 38	
25.	Szerda	3 48	19 45	1 08	15 44	
26.	Csütörtök	3 48	19 45	1 28	16 51	
27.	Péntek	3 49	19 45	1 53	17 58	
28.	Szombat	3 49	19 45	2 25	19 02	
29.	Vasárnap	3 49	19 45	3 05	20 00	● 19 39
30.	Hétfő	3 50	19 45	3 56	20 50	

A nyár kezdete 21-én 20 óra 11 perckor (KözEI)

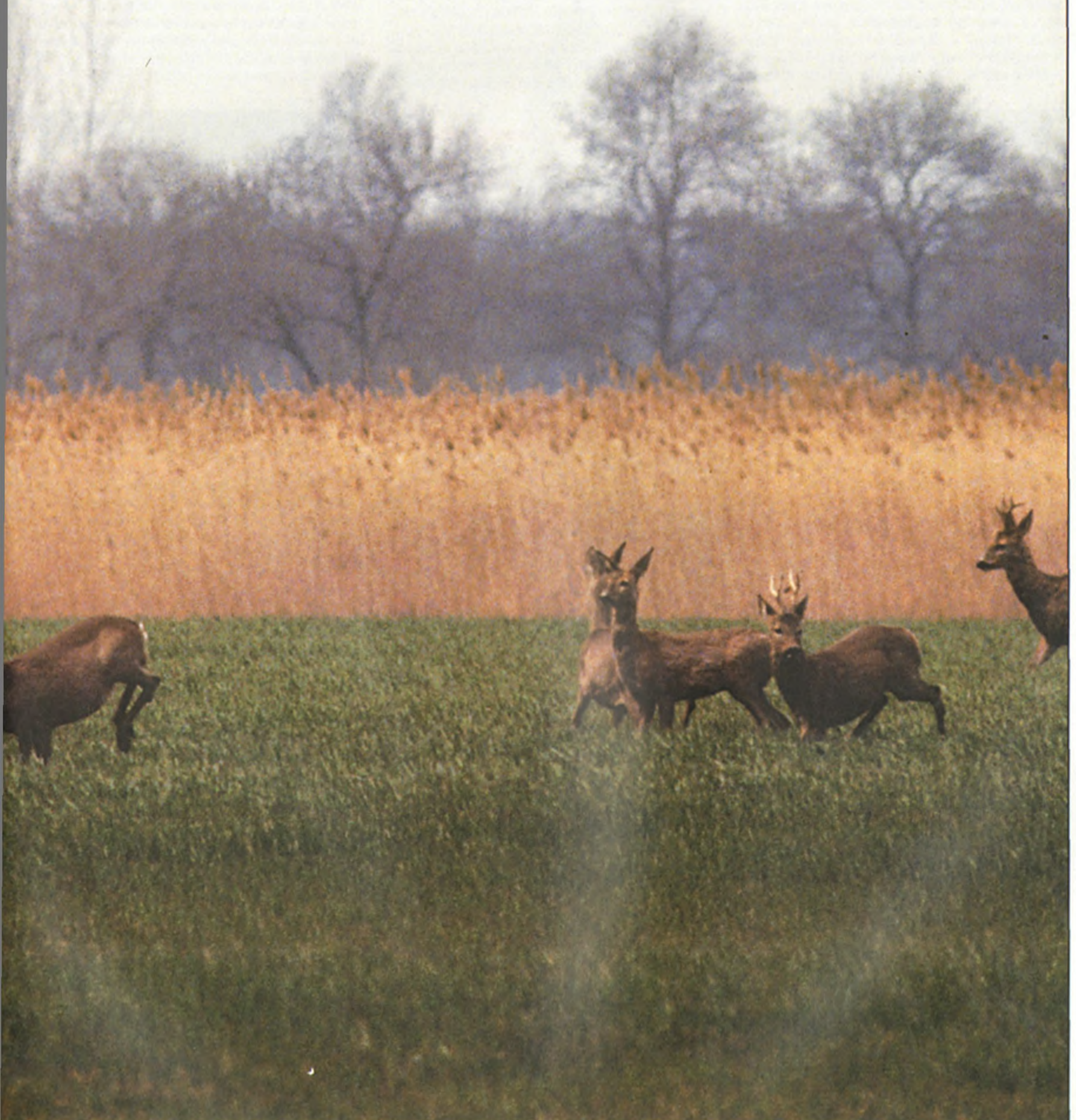
ÁTMENŐ KÉPÜNKÖN
NAGYGYÖRGY SÁNDOR
FELVÉTELE

magyar **VADÁSZLAP**

magyar **VADÁSZLAP**

TERMÉSZETPÁTIKA

A május az év legszebb hónapja, amikor a természet új ruhába öltözik. Nem könnyű a választás a virágok között. Az óncélu választóvíz ehelyett azonban csak az lehet, hogy melyik gyögyit valamilyen emberi nyavalyat.

FÁSNÖVÉNYEK

ERDEI FENYŐ (PINUS SYLVESTRIS L.) Őshonos, de csak az ország nyugati és délnyugati szélein, Dél-Somogyban és Fenyőtő környékén. Hatóanyaga a gyanta (terpentin) vagy az úgynevezett. fenyőbalsam. A gyanta különböző tapaszok (gyógy-, ill. ragtapaszok) készítésénél, valamint gyomorbántalmak vagy belkékélyek bevonó szerként, ósztetevő alkotóelemként használják. Tüdőtisztító szirup készítésére is használják.

Zamatos turbolya

szíthető. Idősebb hajtásból forró üförfüdt készíthetünk. reumát enyhíti, idegszabát mulasztja.

CSEREGALAGONYA (CRATAEGUS OXYCANTHA L.) ÉS AZ EGYBÍBÉS GALAGONYA (CRATAEGUS MONOGYNA JACO.) Sűrűn tövises ágú cserje, amely májusban (júniusban) virágzik. Ármékos, erdős helyeken nő. A hatóanyagot a galagonya virágos leveles hajtásvegei, termései alkotják. Szívüködés szabályozó, az elernyedit, gyenge szívizmatot serkenti, vérkeringési érpánaszok, szívgyengeség esetén adják. Szorongató érzést, ideges szívobogást, szívkoszorú érgörccs rohamokat oldja. Érelmeszesedés, agyér bántalmak gyögyesére, csökkenti a vérnyomást. Szívre ható teakeverékként ajánlják.

SÓSKARBORBOLYA (BERBERIS VULGARIS L.) Meleg és mészkedvelő tövises cserje. Főleg májusban, elhúzódva júniusban virágzik. Gyögyeszerként a gyökér, ritkábban a bokor ágainak kérge illetve a gyökér kérge szolgál. Főzetüket gyomor-, bél-, máj- és epebántalmak ellen, valamint emhíbb hatású hashajtóként használják. Vérárvadástgató, lázcsökkentő, légzésserkentő, vizelethajtó, vérnyomáscsökkentő. Sárgaságot előrehaladott stádiumban is jól gyögyítják a sóskarborbolya félek.

VASJÚTÖVISENGE (RHAMNUS CHARTARTICUS L.) Nedves, síkvéd ligeterdők és melegkedvelő, száraz cserjéknek egyaránt gyakori, tövises fajja. Érett terméseit koscsány nélkül kell gyűjteni és „borszárara” megszáritani. Hatása hashajtó, vizelethajtó, vértisztító jellegű.

LÁGYSZÁRÚAK

TÉLIZÖLD (METÉNG) (VINCA MINOR L.) Kis (télizöld) meténg, bőrvélfű, koszorúzöld, örökzöld. Gyertyános – koscsánytanal tölgyesekben és cseresekben típusképző faj. Április végén – májusban virágzik. Hatóanyagként az egész virágos növény föld feletti (leveles hajtásai) része szolgál. A kis télizöld meténg főzetét már a középkorban használták migrén és emlékezetzavar esetén. Teáját nyugtatónak, vizelethajtónak, étvágygerjesztőnek és magas vérnyomás elleni házi szerként használják. Vérnyomáscsökkentő, hányató, megállítja a szoptatos anyák tejelválasztását, vérzés gátló, fertőtlenítő, seborradást gyorsító hatású. Fokozza az agy erekletését, az agy ereinek feszültségét, szűnieti a központi idegrendszer keringési zavarait. Fáradtság, fejfájás ellen ajánlják. Rákos daganat esetén használata tilos.

SZAGOS MŰGE (ASPERULA ADORATA L., K. GALIUM, ODORATUM.) Májustú, erdömesterfű, borvirág, csillagos májű, édesfű. El nem ágazó szárú, alacsony, örös levélállású növény. Típusképző bükkösökben és gyertyános tölgyesekben található. Virágai május második felében nyílnak. A növény föld feletti részét kell virágzaskor gyűjteni. Borok, gyomorkeserű likőrök édesítésére is használják. Teáját vese-máj és epebántalmak ellen, valamint nyugtatóként, vértisztítóként és izaszatónak használják. Vizelethajtó, görcsoldó hatású, álmatlanság esetén vagy rossz szívüködés szabályozóként bevált népgyögyászati szer volt.

ÚTSZÉLI (ZAMATOS) TURBOLYA. (ANTHRISCUS CEFALIFOLIUM HOFFM.) Elénk zöld levelű, ánzisillatú fűszer-növény. Gyertyánosokban, akácokban, nitrogénben dús helyeken igen gyakori. Április- májusban virágzik. Gyűjtendő a növény föld feletti része virágzaskor. Teáját vese-, hólyag-, légző és emésztőszervi megbetegedések ellen használják.

NEHÉZSZAGÚ GÓLYAORR (GERANIUM ROBERTIANUM L.) Alacsony, erősen tagolt levelű, átható illatú erdei virág, gyertyánosokban és akácokban, de paragon is egész nyáron át díszlik. Gyűjtendő a növény föld feletti része virágzaskor. Teáját bélhurut és aranyeres bántalmak, gyomor és bélvérzés, valamint pajzsmirigyűtlengés ellen isszák. Hasmenés ellen is használatos. A népgyögyászatban gyomoreresítőként, afrodisiacumként (szexuális bájjal) is használják.

Vérehulló fecskefű

ERDEI GYÖMBÉRGYÖKÉR. (GEUM URBANUM L.) Vadgyömbér, szegfűszagú gerely. Gyakori erdei gyom, főként gyertyánosokban, akácokban, ligeterdőkben. Májustól őszig virágzik. A növény gyökerét kell gyűjteni. Illatos gyökerét hasmenés és epebántalmak gyögyítására használják. Teáját bélhurut ellen isszák. A gyökerét likőrgyártásra is használják.

MÁJUSI GYÖNGYVIRÁG: (CONVALLARIA MAJALIS L.) Szentgyörgy virág. Jólmeleg és gyakori, az alföldi tölgyesekre jellemző. Bogyótermése piros, erősen mérgező. A növény kifejezett, ép egészséges leveleit kell gyűjteni levélhüvely nélkül. Mint gyögynövénynek hatóanyagát a szívüködés szabályozására használják. Epilepszia gyögyítására gyögyeszerkészítményeket állítanak elő belőle.

ORVOSI SALAMONPECSET. (POLYOGONATUM ODORATUM DRUCE.) Szagos salamonpecset, Salamon pecsetje. Hazánkban sikk és dombvidéki erdőkben, cserjésekben, ritkán bükkerdőkben gyakori. A növény tavasszal – április- májusban virágzik. A hatóanyagot a növény gyögyértörze alkotja. Szívszerkentő, vizelethajtó, cukorba elleni hatását ismerik. Házi szerként azonban óvatosan használandó, mivel mérgezést okozhat!

VÉREHULLÓ FECSEKŐ (J) xx Még a városi emberek egy része által is ismert növény, amelynek zöld szárát, levélveleit eltorve narancssárga „kutyatej” fakad, ezt közvetlenül a szemölcsre kenve elősegíti annak visszavonását, leszáradását.

Dr. B.I.

Télizöld meténg

TARTUNK, NEVELÜNK, TENYÉSZTÜNK?

Akinek nincs pénze, ne akarjon fáciánt nevelni! Tudomásul kell venni, hogy a fáciántnevelést – bármelyik módszert is választjuk – nagyon komoly, szinte már csak milliós nagyságrendben mérhető pénzeszköz megléte esetén lehet elkezdeni, és a költségek korántsem érnek véget a madár és a takarmány megvásárlásával! Legalább olyan fontos, hogy kellő fedezet legyen a terület kártevő mentesítésére, a madarak etetését ellátó, a tereléseket végző alkalmi dolgozók munkabérének fedezetére, az elvándorolni mindig kész madarak összetartására, terelésére, őrzésére, ezt nem nagyon lehet egy vadőr fizetéséből megúszni! Az eredmény még így is kétséges, számos egyéb, külső tényező (időjárás, vendég, stb.) ronthatja a végeelszámolás szaldóját még akkor is, ha szakmailag kifogástalan a nevelés.

Előre végig kell gondolni, mi van, ha olyan helyzet áll elő, hogy az eladni kívánt madármennyiségre nem jön fizető vendégvadász, kibírja e a csapat költségvetése, hogy a ráfordítás „csak” a tagok és vendégeik szórakozását szolgálja?

Vannak fáciántnevelésre alkalmas és alkalmatlan területek. Kidobott pénz olyan helyen nevelőtelepet létesíteni, ahol a madárnak a vadászszезон végéig nem tudunk megfelelő takarást biztosítani. A másik végtel: beláthatatlan nagyságú kukoricások, vagy összefüggő erdő közvetlen közelébe – netán közepébe – elhelyezett telepről lehetetlen megakadályozni a madarak nagy többségének elvándorlását, vagy a kártevőmentességet biztosítani. Ideálisak a szigetszerűen elhelyezkedő gazos, nádas, vagy ligetes erdősült foltok mezőgazdasági területtel körülvéve (nem zárt kukoricás!) Ilyen helyeket vadföldek, rejtősűrűk létesítésével, a majdani vadászat szempontjai szerinti kialakításával lehet optimálissá tenni.

Ha van pénz és alkalmas a terület is a fáciántnevelésre, kibocsátásra, el kell dönteni, milyen módszer szerint akarja (tudja) a terület gazdája azt hasznosítani.

A módszer eleve meghatározza, hogy milyen esély van a kibocsátott mennyiség vadászattal történő hasznosítására, ezért megkíséreljük összefoglalni a gyakorlatban használatos eljárásokat.

Némi gondot jelent, hogy az elmúlt évtizedekben összekeveredtek a különböző elnevezések, aki sok fáciánt „csinált”, azt majdhogynem módszertől függetlenül „intenzív” fáciántenyésztésnek nevezte. Próbáljuk meg tisztázni a fogalmakat, mielőtt valamilyen terminológiai csapdába kerülünk.

Természetes („természetközeli”) fáciántgazdálkodásnak – nem nevelésnek! – nevezhetjük, amikor a vadon élő, természetes állomány életfeltételeit biztosítjuk, javítjuk, amikor a cél nem a koncentrált, egy helyen nagy terítéket adó vadászatok rendezése, hanem a terület fáciántállományának a szinten tartása, növelése – akár a hasznosítás igénye nélkül is. Itt minimális az emberi beavatkozás, elsősorban a kártevők gyérítésére koncentrálódik, esetlegesen a művelés által veszélyeztetett területekről a kotlani akár tyúkok elterelése más, biztonságosabb fészkelőhely felé. Különféle, sok élők munkát igénylő módszerei (kutyás

zavarás, kötélhúzás, vadriasztók alkalmazása a gépeken) ma már alig-alig alkalmazottak. Ugyanide tartozik a tojások összeszedése a kiskasztól, vagy veszélyeztetett fészkekből, s azok kotló általi kikeltetése. Az így kikelt csibéknek módjuk van megtanulni a természetben való életben maradáshoz szükséges viselkedést a kotlótól, túlélési esélyeik közel azonosak a vadon felnövő fáciántal. Ide sorolható még a terület tojóállományának „dúsítása” a háló alatt átteleltetett tyúkok költésidő előtti kibocsátásával, bár szaporodási, felnevelési mutatóik alig felét érik el a vadon élő tyúkókéknak. A vadászati haszno-

függetlenül – valamilyen módon (épület, fal, fóliasátor, háló, kerítés, volier) megakadályozzuk a nevelőtér elhagyásában. Itt a madár teljesen emberi gondoskodásra van utalva, őrzés, etetés, itatás, csibe korban a melegigény kielégítése mind zárt technológiai előírások szerint történik. Természetes környezetet csak a nevelőtér (kert) növényzetének alakításával (takarás, a telepített növényekből mag és rovar táplálék) tudunk elérni. Az előnevelést általában önálló üzleti vállalkozási formában működtetik, ritka az, hogy csak annyit nevelnek, amit saját vadászterületükön bocsátanak ki. Bevált módszer, hogy nagyobb tételben (több ezer vagy tízezer darab) nevelnek napocsibét, és az előnevelt madarak nagyobb hányadának eladásával teremtik meg az anyagi fedezetet a megmaradt mennyiség utónevelésére. Megfelelő nagyságú tároló volier esetén akár a vadászat idejéig is nevelhetjük, tarthatjuk a fáciánt. Természetesen így a legmagasabbak a takarmányozási és a járulékos költségek, azonban kézen tartható az egész állomány, a felnevelés hatékonysága akár a 80-90 százalékos is elérheti, a jó eredmény szinte csak a technológiai fegyelem betartásán múlik. És egy nem kevésbé fontos szempont: amíg a háló alatt van, csak addig magántulajdon, **minden fáciánt a szabad területre helyezés pillanatában állami tulajdonná válik** („államosítják”) és ettől kezdve csak a rendeletek, valamint a felügyelet által jóváhagyott éves terv által szabályozott mennyiség ejthető el!

Fáciántnevelés kibocsátással akkor történik, ha a madarakat több-kevesebb szoktatási idő után „szabadon engedjük”, akár új helyre kihelyezve, akár az addig zárt nevelőtér fokozatos megnyitásával. Ezek után a fáciántok helyhez kötése a gazdálkodó első számú feladata, etetés, itatás, az elvándorlás megakadályozása, az állategészségügyi feltételek biztosítása (hullák azonnali összeszedése), a stresszmentes el-

rejtőzést, jó takarást biztosító környezet kialakítása, az emberi és állati kártevők tevékenységének csökkentése, megakadályozása – lehetőleg a vadászatig, vagy még azután is! Nos, itt vannak az igazi szélsőségek! Ahol csak „kicsapják” a 6-8 hetes madarat, és szinte sorsára hagyják – éljen meg a maga erejéből alapon – ott a vadászati hasznosítása a kitett állományak akár a 0 százalékos is „elérheti”, de a legjobb módszer, a legmondosabb babusgatással sem fogható meg 50 százaléknál magasabb eredmény. (Főleg, ha meggondoljuk, hogy ez még jó esetben is csak fele mennyiségben kakas.) Ebben a 0-50 százalékos közötti zónában kell tehát „megkeresni a helyüket” a leendő kibocsátóknak, eldönteni a megvásárolt csibe nem kis költségére „rárakódó” takarmány, élők munka, őrzés, kártevő létszámapasztás, járműhasználat díjtégeit – akár az utolsó vadászat időpontjáig **előre kiszámolva!** A reális (de nem biztos, hogy a legjobb) döntés könnyebbé tételéhez a következő számokban közlünk adatokat a hazai gyakorlatban „vezetőnek” számító fáciántnevelő vállalkozások módszereiről és az abból várható végeredményről.

sítás – konkrét létszámadatok híján – nehezen számszerűsíthető, becsléssel kell a hasznosítható kakas létszámot megállapítani (Kétezer-nél több előnevelt madár kibocsátása nélkül a tyúklövészt rendelet tiltja!)

A fáciántnevelést három fázisra oszthatjuk. Az előnevelés 1-30, 1-42 napos (4-6 hetes) korig, a közénevelés 30 (42)-60 napig, az utónevelés 60-140 napos korig tart. Aszerint, hogy milyen körülmények közt neveljük a madarat, kétféle mód lehetséges.

Zárttéri nevelésnek kell minősítenünk minden olyan eljárást, ahol a fáciántokat – kortól

Somfalvi Ervin

AZ ŐZ SUGÁRGOMBA-BETEGSÉGE

A parókás őzbak eléggé közismert, pedig jó, ha évente egy-egy terítékre kerül a szerencsés vadás öröme. Szintúgy ritka őzbaknál a gyöngyfógi, a szemölcsös/bőrdaganatos vagy a „csontdaganatos” őz. Csontdaganat, csontburjánzás több okból is kialakulhat, ezsrint ismerjük az *aktinomikózis* és az *akropachia* nevű kórfarmakat, s az előbbihez kapcsolódva az *aktinobacillózis* is említésre érdemes.

SUGÁRGOMBA-BETEGSÉG VAGY AKTINOMIKÓZIS Egy-egy őz, ritkábban dóm vagy gímzarvas álla alatt olyan duzzanat látható, amely kőkemény tapintatú és a lefőzés után diónyi-almányi csontgömböként marad az állkapcspon, abból nőtt ki. Magam csupán egyetlen őzfejet vettem kézbe, pedig legalább kétezernek az átnézésére volt lehetőségem. Különlegessége okán mégis érdemes áttekinteni idevágó ismereteinket.

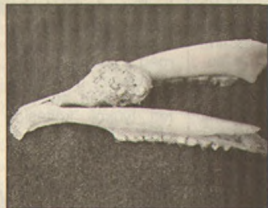
Kóroktan. Az elváltozás fertőző eredetű, de nem terjed állatról-állatra. Okozója az *Actinomyces bovis*, ritkábban az *A. (korábbi nevén Corynebacterium) israelii* anaerob baktériumfajok. Ezeket régen „sugárgomba” névvel illették, mivel a megtámadott, elgennyesedő szövetrészekben a baktériumfonalak sugárirányban elrendeződve ún. tökéket képeznek. Őzek és más szarvasfélék, illetve házikérődzők száj- és garatüregeinek, gyomor-, bélcsatormájának közönséges lakói.

Körfejlődés. Elváltozást/betegséget csak az esetben okoznak, ha a durva rostos vagy szúrós táplálékdarabok – kökény-, szilva-, gledicsiahajtás vagy szénatörédek – befürödik a nyálkahártyába, rendszerint a fog és az íny közötti részbe. A szövetszerűlészbe jutott baktériumok granulomák (gócocskák) képződését indítják meg. A göcök közege elgennyesedik, miközben körülötte óriássejtes sarjszövet alakul ki. A kötőszövetes eltolakás rendszerint eredményes, így az állat szinte nyomtalanul meggyógyul. Olykor azonban elszabadul a folyamat és a duzzanat, lassan-lassan növekszik. Ahhoz, hogy távolabbról is feltűnő legyen, bizonyára egy-két év is szükséges. A képződő genny ürülhet az eredeti sérülés helyén (a fogmedél), vagy egy-néhány sipolyon keresztül.

Körbonctan, diagnózis. A duzzanat kemény tapintatából sejteni lehet a csont alapú képződményt, ami a bőr lefejtése után be is bizonyosodik. Egy borsónyi darabkából a szaklaboratóriumban a szövettani és bakteriológiai vizsgálattal tisztázható az elváltozás eredete/kórokozója. Lefőzés-tisztítás után pedig látványos ritka „trófea” birtokosa lehet az elejtő.

AKTINOBACILLÓZIS Őzben, szarvasban igen ritkán, inkább szarvasmarhában fordul elő. Okozója az *Actinobacillus lignieresii*, amely szintén csak feltételesen kórokozó baktérium. A kórfolyamatot az

előbbihez hasonló módon szúrós, durva-rostos táplálékreszek indítják el. Ez esetben azonban nem csontburjánzás, hanem a lágy részek elváltozása következik be, rendszerint a nyelvben. A nyelv hetek-hónapok alatt megduzzad, esetenként kemény, úgynevezett „deszkanyelv” alakul

ki. A nyelvhát kifehélyesedhet, a nyelv belsejében pedig tömött tapintatú csomók alakulhatnak ki. Ritkán növedékek és/vagy tályogok képződnek a pofában, torokban, nyakon vagy a lábakon. A testtájékon nyirokcsomók is elváltoznak. A beolvadt szövetekből sipolyon át genny ürülhet. Más baktériumok (pl. *Corynebacterium*, *Staphylococcus*) megletezően esetében a tályog megnagyobbodik.

AKROPACHIA Daganatszerű vagy csontburjánzásos elváltozásokat gombák is okozhatnak, így főként az *Aspergillus* (moszat)-gombák. Ezek esetében is

szükséges valamilyen hajlamostó körülmény, aminek a kiderítésére vad esetében utólag már aligha van lehetőség. Az elejtés előtt észrevehetjük a külső daganatokat – így pl. e sorok írójá egy gimbikán az egyik lábfejen és a faron is –, vagy a csontelváltozásból eredő mozgászavart. (Ezek mellett vagy önállóan előfordulhatnak gombás göcök a tüdőben és/vagy a gátorközi nyirokcsomókban (ilyet két őzben és az említett gimbikában is tapasztaltam).

Akropachiának nevezzük a csontok csipkés, dudoros, tarajos (korallszerű) felületű elváltozásait. Ilyen általában a lábcsontokon alakul ki és idővel a lábizületek merevségéhez vezethet. A csontthártya gyulladással elváltozásaihoz eredő csontburjánzást kiválthatja az *Aspergillus* eredetű szövetbomlás, ezen kívül a gennyestályogos vagy a gümőkóros elváltozások. Az izületekre is ráterjedő elváltozások nemcsak sántaságot, típegő járást, hanem csülökülnővést is okozhatnak. Mind a négy lábon meglévő *csülökülnővést* – papucos vagy sarlószéri csülök – azonban rendszerint a **tejsavtúltermelés** helytelen kifejezéssel tejsavmérgezés) következménye. Ez mint tudjuk szarvasféléknél, főként *kukorica-bezabálás* után alakul ki, ha az állatnak sikerült túlélnie a hevnybetegséget.

Prof. Dr. Sugár László
VE Georgikon, Keszthely

INTERFORST ERDŐSZERTE

Erdészeti, faipari, vadgazdálkodási gépek, műszerek, eszközök, felszerelések, védőruházat, vadászöltözet, túraöltözet

Vadgazdálkodási berendezések,
vadkárvédelem, vadvédő kerítések
szaktanácsadással
Kérje ingyenes katalógusunkat!

Távolságmérők,
tájolók, automata
helyzetmeghatározók
nagy választékban

Cím: H-8360 Keszthely, Delden tér 12.
Postacím: H-8361 Keszthely, Pf. 279.
E-mail: primewood@axelero.hu
Mobil: +36 30 23 43 026

Prime Wood Kft

A TITOKZATOS ŐZBAK

RÉSZLET A „HAGYATÉK” CÍMŰ ÉLETMŰVÁLOGATÁSBÓL

Nemsokára nem is jutott fegyver s vadászidő alatt estéknél öreg Távival patronot készítettünk. Mértük a puskaport, serétet, dömöcköltük a fojtást. Kalandos, izgalgó vadászatok voltak ezek, ha csendűrt látunk, behűzödünk a nádba, vagy a bokrok közé. Kódszó hajnalokon keltünk útra, láncon vittük a kopókat, tarisznyában az ételmet s egy-egy nyulért, rókéért estig szaladgáltunk csavaros erdei utakon a kopók hajléka után.

A bakról, arról a bizonyos őzbakról már egészen megfeledkeztem. Néha láttam őzeiket szaladni lesunyított fejével a kopók előtt, de azok nagy, jedit, szürke nyulak voltak, nem is hasonlítottak ahhoz a régi őzbakhoz s így nem is emlékeztek rá.

Egy nyári vakáción találkoztam vele megint. Elvadult kamasz voltam már akkor, féltem csupa zavaros érzéssel tele, melyekből magam sem tudtam, hogy kicsodák. Elszakotam a rajongástól, észmeinyem nem voltak. Sokat voltam azokban az időkben olyan társaságban, amely nem hitt az eszményekben. Kigunyott mindent, amit könyvekből szépnak, jóknak, nemesnek ismertem meg s ezt az eszményekkel való gyönyörlést kezdtem megtanulni. Ez a társaság szerette a nagy embereket apró hibákkal lebecsülni, véletlennel tüntetni fel a nagy tetteket s eszmények hordozói hasonlóknak bélyegezni. Abban az időben sokat voltunk zsidókkal együtt s bár nem vagyok gyűlölője semmiféle fajnak, meg kell állapítanom, hogy a zsidók ottlaktak belénk ezt a minden nagyságot lerántó, minden szépséget kigunyoló szenvedélyt. Nem jöhetett szóba Petőfi úgy, hogy valaki meg ne állapítsa: sze nem is volt magyar. Ady részeges dísznö. Kossuth csirkefogó. S az én kamasz-lelkem nagyon fogékony volt a romboló irányra. Resteltem, de bizony nem egyszer gyűlöltem az istentiszteletet s papunkat, szegényt.

Azért mondom el mindezt, hogy látni lehessen: az irány, amerre haladtam kínok, léha lelki pusztulás felé volt akkor. S hogy mégis megmenőttem, azt a titokzatos őzbaknak köszönhetem egyedül.

Szép meleg július volt. Galambot lóni mentem az erdőre. A Gyertyános tisztásán üldögéltem, tikkad szellő borzogatja a fák álmos leveleit s a legelőről behallatszott a tücskök szorongsága. Elhevertem a fűvön, lustán és álmosan és nem gondoltam semmire.

Egyszerre csak éreztem, hogy valami van a tisztáson. Ösztönös érzés volt, valami furcsa erdőhöz tartozó tulajdonság. Felültem. Es akkor éppen szemközt velem megálltam útra, most már másodszor életemben, a bakot. Ott állt, néhány lépésre a sűrűség szélétől, élénk sárga színével pompásan kiválva a sötétlőzd hátteréből, fejt magasan tartotta s nézett engem. Nem mozdult, csak nézett. Olyan volt, mint egy gyönyörű szobor. Szép gyönyörű agancsnak megszámlálhattam az ágakat. Állt és nézett.

En is néztem őt. Nem mozdultam, nem tudtam mozdulni. A meglepetés varázsa tartott mindkettőnköt fogva: Nem tudom mennyi ideig néztük így egymást. Végül a bak lökött egyet magán, mélyen, haragosan böfönt s beugrott a sűrűbe. Ennyi volt az egész. De attól a percőt kezdve nem volt többet nyugtom otthon. Csábíthatott a tó s a furdók lárma, puffanhatott tenisz-pályának a labda, recsegethetett a gramofon: engem már nem érdekelt. Az őzbak viszont, a nagyszerű őzbak, amelyeket már kétszer láttam megjelenni hirtelen és váratlanul s mely olyan volt mégis, mintha mese lett volna.

Azon a nyáron nem találkoztam vele többet. De nap-nap után jártam az erdő s a fák útra barátaim lettek, mint évekkel azelőtt. Megtanultam az erdő életét s ez az élet szebb volt, mint minden egyéb élet a földön, szob; őszintebb, tisztább, igazabb. Komoly és szép gondolatokat adott az erdő s a nagy léha üresség, mely a lelkemet már-már uralni kezdte, megtelt újra a szép és jó érzésekkel, amiket az erdőből kaptam s a csendtől, amely úgy áradt szét az erdő fölött, mint lsten meleg levelete.

Attól kezdve már beszélhetek otthon cinikus szavakat. Folyhatott az eszményrombolás szerle a világban kedve szerint: engem megmentett az erdő. Megtanított igaznak lát-

Wass Albert (1908–1998) az USA-ban, Floridában, emigrációban elhunyt költő, író, szerkesztő, erdőmérnök, egyetemi professzor s második világháború után kényszerűen mindennél jobban szeretett hazáját és Erdélyt elhagyni. Távollétében Romániában halálra ítélték és ezert szülőföldjére soha nem térhetett vissza. Neve nem ismeretlen olvasóink előtt, mert már közöltünk szakavatott írásaiából. A hasonló sorsú Márai Sándorral együtt manapság az egyik legolvasottabb szépirodónkává vált. Itthon több mint harminc könyve jelent meg, zömében sajnos csak halála után. 1993-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend Középkeresztjével, 1998-ban a Balassi Bálint Emlékarddallal, legutóbb pedig idén március 14-iken posztumusz Alternatív Kossuth Díjjal ismerték el az utókorra hagyott hatalmas életművét. Szenvédeyes és igaz magyar vadászemberként tiszteljük, aki írói munkássága során irodalmi magasságokba emelte átélte vadászélményeit, s ezzel sikerült az egyetemes magyar kultúra részévé tennie a vadászírodalmat, és vezette a „vadászát kerbeibe” a nem vadász olvasót is. Tette ezt az avatottak híteleseggel és igazán rendkívüli szakmai fölkeszültséggel.

ni a szépet és a jót. Megtanított arra is, hogy a gyönyör, amely a szépet támadja, nem egyéb, mint irgy takarása emberi mesterkedésekből származó világoknak, melyekből hiányzik a szépség. Sok-sok estén keresztül jártam az erdő tisztásait, harmatos hajnalokon lopódtam vágottak szélén, éjszakáztam koronás fák alatt egy szál kabátal takaródba s ráigcsáltam zsebben hozott kenyert. Néha láttam legelőző piros őzeiket, sultát és gidát, nyársas és villás bakokat. Néha eső után megtaláltam az ő nyomát is és néha hallottam csillagos hajnalokon böfönné megugrani. Maga volt a titokzatos, ott volt és mégsem volt ott, járt vágottakban és tisztásokon és nem lehetett meglátni soha.

Néha eszembe jutott a régi legendás csodaszarvas, Hunor és Magor meséje. Talán így csalta őket is az a csodaszarvas, mint engem az őzbak. Őket új hazába vitte. Azt hiszem engem is.

Aztán jött egy este. Fűledt augusztus eleje volt. Szellő se moccant, a fák súlyos zöld ágaiat tikkad fáradtsággal hajtották le a földig. Egy tisztáson cserkésztem át. Lemendően volt a nap, sárga és vörös sugarakat vetett a pilhenő erdőre. Valahol egy gerle burkolva ringatta a csöndet.

Eppen kiléptem egy bokor mögül, mikor dobogást hallottam. Megfordultam. Es abban a pillanatban kövé meredtem az izgalomtól. A cserészéből hosszú szökőkövekkel egy suta rohant elő s mögötte nyitott szájjal, kitágult orrikkal, líheges és előreszegett fejjel jött a bak mag! Gyönyörű kép volt. Az úzedők suta kecses ugrásai s a bak, ahogy üzte, elvuklva és szenvédeyesen, vágyakozva és haragosan, zívbenítő gyönyörű látvány volt.

Néhány lépésre tölem futott el a suta. És akkor véletlenül felem nézett és meglátott. Nagyon zökken az ugrása, meglát. Meredően, felem hegyezett fülekkel állt, szemei riadt-kekre nyíltak.

Megállt a bak is. Nem látott engem, de megállt, mert érezte, hogy valami nincsen rendben. Magasra tartotta a fejét, figyelt. Megmozdultam, lassan emeltem a puskát. A suta riászva böfönt egyet s néhány ugrással a sűrűben volt.

De a bak nem futott el. Csak nézett a suta után, felemelt fejjel, aztán kerekén hordozta fejét a tisztáson. Kicsit idegesen, de büszkén, mint aki tudja, hogy nincs ok félni. Akkor meglátott engem. Egyenesen a szemembe nézett. Felemelt fejjel, merev tartással, egyenesen a szemembe nézett. Nem felejttem el soha ezt a nézést. Dac és büszkeség volt a szemében, megletés és egy kis riadt csodálkozás. Olyan gyönyörű volt és olyan hatalmas, hogy a szívem összeszorult tőle.

A puszka már vállamról volt s ujjam a ravaszon. Még egyszer végignéztém pompás fejedelmi alakján a fegyvercső fölött, aztán elődörrent a lövés. Borzasztó nagyot szólt. Mintha kettéhasított volna a fejemet, az erdőt, mindent. Az őzbak gyorsan és nagyot ugrott, aztán összeesett.

Néhány másodperc mozdulatlanul álltam és líhegtem az izgalomtól. Éreztem valamit, de az nem öröm volt. Valami szenvédeyes izgalom volt az, amit éreztem, hogy megvan, végre megvan! De nem volt öröm. Nem tudom egészen pontosan elmondani, mert nagy és ritka érzés volt. De olyan volt egészen, mintha félig nagy öröm lett volna, félig nagyon nagy szomorúság.

Aztán lassan odamentem hozzá. De minden lépéssel, amivel közelebb jutottam, nőtt bennem valami bizonytalanság, valami furcsa, tépő kelkedés. Megálltam mellette, lehajoltam. Nem élt már akkor. Megtört szemében zöldes színt játszott a fáradt napfény. Nyaka hátracsuklott, megtörtén és szomorúan, finom, vékony lábai valami egészen gyermekes ijedséggel törtek meg a fűvön s pirosszró teste olyan árván simult a földhöz, mint egy letört, különös virág. Vért folyt az oldalából, nagy durva töcsa nőtt körülötte a gyepe s én csak álltam előtte és éreztem, hogy valami borzasztó tévedés történt.

Nem tudom, hogy hol és mit tévedtettem el, de éreztem valami megmagyarázhatatlan szorongást a torkomban s tudtam, hogy ami történt, azt többé soha jóvá nem lehet. Mert az őzbak, amelyik véresen és holtan előttem hevert, nem volt az igazi. Csak egy árva kis halott őzike volt, üldöző, szomorú, finom kis állat. Nem az, akít én kerestem.

Es akkor leültem az őz mellé és hang nélkül, csendesen elkezdtem sírni.

Igy volt, bizony így. Régi történet ez, kicsit szégyellens is, és nem szívesen beszélek róla. Mert közben sok idő eltelt s eldurvult bennem is valami és szégyellem azt, hogy valamikor egy őz miatt sírtam. Pedig ha elgondolom, nincs mit szégyelljek rajta. Szébb lenne és jobb lenne a világ, ha valamennyien leülünk most is naponta egy-egy ilyen őz mellé és sírnánk, hang nélkül, csendesen. Mert az életünk csupa ilyen tévedésből áll. Kergetünk titokzatos őzbakokat és mikor leterítjük, kislól, hogy nem az igazi. Jobb lenne és szebb lenne a világ, ha naponta leülünk és elsíránk tévedéseinket.

Mert mindannyian járjuk az élet bozótját, büszke és titokzatos őzbakokat keresve és egymásután zsmányolva a tévedéseket. Életünk szük tisztásain ilyenkor dőbberve megállunk egy percre, de aztán vállunkra akasztjuk a puskát és megynünk tovább új nyomot keresni, az igazit keresni.

Mint ahogy én is minden nyáron megindulok útra meg útra a Gyertyános vágottai felé, hogy hátha most, hátha most mégis megtalálom az igazit, amit akkor, régen, legelőzőrn láttam. Langyos puha esteiken járom a tisztások fűvét, harmatos friss hajnalokon végigkeresem a vágottakat s álmodom, hogy keresek valami csodálatosat. Közben eteltek rendre az idő s egy este csak összeesek én is valamelyik tisztás közepén. Isten megáll mellettem puskával a vállán, megcsóválja a fejét és csalódottan mondja:

– Ejnye, ejnye, ez sem az igazí...

S ahogy tovalép, magával viszi a napot és olyan este lesz, amilyennek vége nincsen.

VADÁSZOK A SAJTÓBAN

Több tízezer vadászt érint a parlament döntése, amely szerint már csak a hivatásos vadászok számára kötelező a kamarai tagság. A legfrissebb adatok szerint azonban az 52 ezer sportvadász túlnyomó többsége tagja maradt a kamarának. Az elmúlt hetek sajtója arról is hírt adott, hogy az idei kemény tél megritkította a hazai vadállományt, s hogy a vadásztársaságok fegyveres kommandó szervezésével próbálják féken tartani az egyre merészebb illegális agancsgyűjtőket.

Szabadabb a préda címmel a Népszabadság arról ír, hogy az Országgyűlés az Alkotmánybíróság korábbi döntésével összhangban módosította a vadászati törvényt, amelynek lényege, hogy már nem kötelező a tagság, a vadászok zöme mégsem vált meg a kamarától. „Már csak a hivatásos vadászok számára kötelező a kamarai tagság, a sportvadászok maguk dönthetnek arról, hogy a testület tagjai maradnak-e.” Mint megtudtuk, az idei vadászjegy kiváltásakor az 52 ezer sportvadász túlnyomó többsége – több mint 95 százaléka – úgy döntött, tagja marad a kamarának. Kitartásukat Pechtol János, a vadászkamara főtitkára a vadásztársadalom összetartásával magyarázta. A közelgő uniós csatlakozás, az erősödő hazai zöldmozgalmak, valamint a 2007-ben lejárat vadászterületi haszonbérleti szerződések miatt az erdőjárók zöme okkal gondolhatja: érdekképviselőiknek fontos szerepe lehet abban, hogy ne kelljen szögre akasztaniuk a pusztát.

Megfáztak az erdei vadak a címe a Fejér Megyei Hírlap cikkének, amely három közép-du-

nántúli megye vadállományának állapotáról tudósít. „Veszprém, Fejér és Komárom megye erdeiben szerencsére nem történt olyan, mint az Alföldön, ahol a szokatlanul hideg téli időjárás következtében az őzek és a nyulak csapatostul pusztultak el élelem hiánya miatt. Közép-Dunántúlon az állatok közül legfeljebb a későn született gidák adták fel a küzdelmet a minuszokkal szemben. A hideg főleg a muflonokat viselte meg: a betelepített, mediterrán állatok megfáztak a hóban. A három megye földművelésügyi hivatalának vadászati és halászati felügyelőségén kapott információk szerint a nagy hidegben ebben a régióban is megromlott egy-két állatfaj egészségügyi állapota. Veszprém megye erdeiben a muflonok, a dám- és a gímszarvasok, az őzek, illetve a vaddisznók között az idén télen is több beteg, legyengült egyed pusztult el. A magas bakonyi részekben a muflonok a nagy hóban megbetegedtek, felfáztak. A kis gidák közül nem mind bírta elviselni a nagy hideget. Fejér megyében a vastag hótakaró mellett a hófúvások jelentettek problémát: emiatt négy-öt napig fennakadások voltak az etetéssel, a vadásztársaságok nem tudtak mindig időben eljutni az etetőkhöz. Bár az állatok zöme nagyobb gond nélkül átvészelte a nagy hideget a megyében, a muflonok itt is látványosan legyengültek, a mediterrán vadjuhól több is elhullott. Komárom megyében jelentős vadpusztulás nem történt ugyan, bár az apró vadak a vastag, fagyott hótakaróban nehezen találtak maguknak táplálékot.”

Hatalmas károkat okoz az agancsbiznisz címmel a Magyar Hírlap arról számol be, hogy egyes erdészetek, vadásztársaságok kö-

zös fegyveres kommandó szervezésével próbálják ezekben a hetekben távol tartani az agancskeresőket. „A kemény fellépést riasztó tények indokoltak – mondta a lapnak Feiszt Ottó, a Zalaerdő Rt. vezérigazgatója. A szarvasokban gazdag vidékeken újabban szervezett csoportok járják az erdőket agancsok után kutatva. Sokan közülük nem elégednek meg a lehullott koronák begyűjtésével. Láncot alkotva, nem ritkán kutyákkal hajszolják a szarvasokat, arra számítva, hogy a megrémült vad így hamarabb elveszti fejdisztét. Az agancsvadászok hihetetlen károkat okoznak. A nehéz téli hónapok után legyengült szarvasok önmagukat és a természetet sem kímélve menekülnek. A pánikba esett állatok gyakran belepusztulnak a hajszába. Előfordul, hogy a kimerült tehének elvetélnék, vagy a vadkerítést kidöntve keresnek szabadulást. A kíméletlen vadhajszát a jól jövedelmező agancskereskedelem élteti. A feketepiacon különként 2000-3000 forintot adnak egy sötétebb, így értékesebb trófeáért. A nagy hasznat a kereskedők fölözik le: a trófeákat csontfaragóknak adják tovább, akik különféle, általában külföldön értékesített dísztárgyat (késnyéltől a gombokon át a csillárig széles a választék) készítenek belőlük. Mindazonáltal a jogszabályok értelmében a vad, így annak agancsa is a vadgazdálkodót illeti. A trófeák begyűjtéséhez az adott erdőterület tulajdonosának hozzájárulása is szükséges. Erre azonban a legyengült vadállomány védelmében ebben az időszakban általában nem adnak engedélyt. A tetten ért illegális agancsgyűjtőket lopásért vonhatják felelősségre.”

Összeállította: K. E.

JÁTÉK AZ ÁRNYAKKAL

Sorozatunkban Dluhopolszky László sajátos árnyképei alapján kell felismerni a vadászati közéletünk széles körben ismert népszerű szereplőjét, egy madár- és egy emlős fajt. Köztudott, hogy a vadász számára nem mindig úgy jelenik meg minden, mint a „Nagy Könyvben”, ezért előfordul, hogy olykor a sajátos látási viszonyok miatt, a

szilüett alapján kell eldöntenünk kivel, vagy mivel állunk szemben. Ehhez a jó megfigyelőképességünk kívül számtalan, mélyen elraktározott ismeretanyagra van szükség. Az általunk adott négy lehetséges válasz közül lehet választani és beküldeni az egyetlen helyes válasz szám és betűjelét, minden hónap 10-éig. A nyertesek között érté-

kes könyveket sorsolunk ki. A nyeremény könyveket postán küldjük, ezért a szerencséseket arra kérjük, hogy lakcímüket a beküldött megfejtéshez olvashatóan mellékelni szíveskedjenek. A személynél kérjük a tippelt személy családi és utónevét, a madár illetve emlősfajnál pedig a magyar nevének kívül, a faj latin nevét is.

1.

- Népszerű vadászati szakírónk
- Neves vadbiológus kutatónk
- A vadász szövetség és a kamara választott ügyvezetője
- A hagyományörző és kulturális szakbizottság elnöke

2.

- Tavasszal és ősszel nagy tömegekben vonul át
- Aranyló avarszínű, hajnalban és este, húzásonként kettő ejthető el
- Erdői tavak, tengersizemek jellemző parti madara
- Főként nagyobb havazások idején, ritka téli vendégfajunk

3.

- Védett, erdei macskafaj
- Éjszakai életmódot folytató, természetes rágcsláló
- Vizek környékén előforduló, vadászható jövevényfaj
- Kizárólag halevő, kiemelten védett ragadozó

CÍMÜNK: MAGYAR VADÁSZLAP, 1038 BUDAPEST, HEGESZTŐ U. 4.

Márciusi számunk helyes megfejtései: 1./B – dr. Székely László, 2./D – kék galamb – Columba aeneas, 3./C – nyestkutya – Nyctereutes procyonoides
Könyvjutalmat kapott: Balogh János, Mészáros Lajos, Rácz István

MÁTÉ BENCE

TERMÉSZET(L)ESEN – ezzel a kettős és egyértelműen kétértelmű címet adta első önálló kiállításának a szakma „nagy fiatalja”, aki alig töltötte be a 18. életévét, de már magáénak tudhatja Az Év Ifjú Természetfotósa címet három egymást követő évben, és „begyűjtötte” a kategória legnagyobb nemzetközi elismerését, a WORLD PHOTO világpályázat tavalyi nagydíját (Young Wildlife Photographer of the Year 2002)...

„Általános iskolásként állandóan a pusztát jártam. Harmadikos koromban (8 évesen) úgy döntöttem, hogy jövőre már nem járok iskolába, teljesen fölösleges időpazarlás, mert írni, olvasni már tudok, a többit pedig a természetben is megtalálom...” – írja hitvallásában.

Négy éve kezdett komolyan fényképezni. A már „klasszikusnak” nevezhető természetfotós lépcsőn indult (Zenit gép, majd fotópuska) előbb apai segít-

Középszkolás Természetfotó Pályázat 2002. évi fődíját, s legutóbb 2003-ban megkapta a Környezetvédelmi Minisztérium „Zöld Generáció” díját.

Lakhelyén, Pusztaszeren a közeli erdőben több éve „üzemeltet” egy madáritatót, ahová mindig visszajár a vízre látogató állatokat fényképezni. Eddig több mint 40 madárfajt kapott itt lencsevégre, a „nyeles cinkék” (őzapó) csapatától a fürdőző héjájig, de szomjukat oltó hüllők és emlősök is filmre kerültek a jól álcázott leshelyből.

Szülei mindketten tanárok, a családban nem volt vadász. Bence azonban kijár a helyi pusztaszeri vadászokkal, s már tülesett a tűzkeresztségen néhány vadgafajnál...

Utolsó éves tanulója a Kiss Ferenc Erdészeti Szakközépiskolának, ahonnan épp most kapott évhalsztást, mivel nyelvtanulás és gyakorlás céljából fél évre Angliába utazott. Természetesen teljes fotófelszereléssel...

Somfalvi Ervin

Figyelő füttyösök

séggel, majd Tajti László természetvédelmi őr istápolásával. Az erdészeti iskolával – és Vadász Sándor tanár aktív közreműködésével – sikerült megalapoznia fényképezési ismereteit és a „magas” technika közelébe kerülnie. Ma már egy NIKON 801-es fényképezőgéppel és 300-as Nikkor objektívvel dolgozik, – melynek a gyűjtőválságát két konverter együttes alkalmazásával fel tudja „tuningolni” 840 milliméterre – és szinte kizárólag Fuji Velvia diát használ. Szívesen vetít, diaporámaiban varázslatos áttünéseket tud összerakni mintegy 800 képből álló válogatott anyagából, mely az eddig készült közel ötezer felvétel színe-java. A Natura Fotóklub „saját nevelésű” tagja, a klubkiállításokon kívül máshol is eredményesen szerepel. Megnyerte a Környezetvédelmi Minisztérium „Élő örökségünk” pályázatainak első díjait (2001, 2002), a

Locs-pocs-má-tyás

Harkályos és kakasos puska

„Itt a – malac –, nem dísznólab !”

Szürkeárnyalatok

Tükörből ivó

TILTOTT EZT TENNED, VADÁSZTÁRS!
Nagy Melinda, Örkény, I. kategória, III. helyezés

A VIZSLÁM, REXI
Károlyi Anett, Örkény, I. kategória, I. helyezés

VÁLOGATÁS A VII. „TERMÉSZET ÉS ÉN” CÍMŰ IFJÚSÁGI PÁLYÁZAT DÍJAZOTT MUNKÁIBÓL

A SÁRGARIGÓ
Gyeván Adrienn, Kartal, II. kategória, II. helyezés

MI IS ÉHESEK VAGYUNK!
Botya Katalin, Örkény, I. kategória, II. helyezés

SZÉNAHORDÁS
Kiss Márta, Egyházasgelle – Szlovákia, II. kategória, III. helyezés

FARKASÜVÖLTÉS
Molnár Éva, Komarno – Szlovákia, II. kategória, I. helyezés

HOGYAN ŐRIZZÜK A VADÁSZNYELVET?

Nagy érdeklődéssel olvastam Homonnay Zsombor zsörtölődését vadásznyelvünk némely jelensége kapcsán. Nem csak, mint vadász, de úgy is, mint vadász-újságíró, sőt mint magyar és általános nyelvészeti szakos tanár. S néha bizony az volt az érzésem, hogy tanult kollégám nagy elszárással védi vadásznyelvünket – a fejlődéstől. Hadd próbáljam meggyőzni őt s néhány érdeklődő vadásztársamat az igazamról!

Vadászati lőrinczelajosaink örökzöld témája a „vadak”, melyek tudvalevőleg igaz Nimród számára nem léteznek, neki csak „vad” van. Nos, néhai Róth Gyula idején ez bizonyára megállta a helyét, ma viszont már nem nevezük „vadak”-nak a távoli tájak népeit, többek között azért, mert megismertük őket, és közelről már nem is tűnnek olyan vadnak. A vad egyes számban is képes többes számot kifejezni, hasonlatos az afféle anyagnavekhez, mint a víz, a bor, vagy a krém, melyek többes számban csak akkor használatosak, ha *többféle* vízről, borrhól, krémről akarunk beszélni. Az analógia azonban nem teljesen állja meg a helyét, hisz az, hogy „sok vadat láttunk” azt is jelentheti, hogy sokfélé. Aki tud olyan szövegösszefüggést, mely kizárólagosan többes számot kíván, szóljon!

A „trófea” ógörög eredetű, jelentése „győzelmi jelvény”, ezért helytelen volna az élő vad trófeájáról beszélni, véli Homonnay, s a „trófeás vadat” is nyelvi torzszüleménynek nyilvánítja. Nos, először is az ógörög *trófeumok* óta eltelt párezer év. A szó eredeti értelme elhomályosult. Mai tág jelentését szerzőnk igen helyesen adja meg: „a vadász által elejtett vad valamely kiegészítő részére.” Ezt a testrészt persze a még élő vad is viseli agancs, szarv, agyar, netán ecsettel formájában, amit nyugodtan nevezhetünk trófeának. Ezt a nyelvi jelenséget a stilisztika metonimiának hívja: egy dologra egy másik dolog nevét használjuk ok-okozati, rész-egész, előzmény-következmény vagy egyéb érintkezés miatt. Ugyan mi a kivétel abban, ha a vadászember egy öreg bak fején nem csontkinövés, hanem *leendő* trófeát lát? (Ha egyébként Homonnay – és mások – érvelését elfogadnánk, akkor szerintem követelnünk kellene, hogy falra szerelt emlékeinket ne nevezhessük többé agancsok, szarvnak vagy agyarnak, mert olyanja csak az élő állatnak van...)

Másfelől ma a trófeának van egy szűkebb értelme is, melyet a „trófeás vad” szókapcsolat fejez ki. *Mi, magyarok* ezzel a gyűjtőnévvel illetjük a gím, a dám, (a szika), az őz, és a muflon hímjét (vajon a vadkan is ide sorolandó?), amelyek pontosztozkodó, összemérhető trófeát viselnek. Közös jellemzőjük, hogy ezt szokás kiegészítő, megőrizni. Össze lehet hasonlítani őket, sőt bíráltra bemutatni kötelező. No és persze zsákmányolásuk lehetőségét méret szerint el lehet adni. Megkülönböztetett bér vadászati értékük van, s a nem pénzért való vadászatban is külön számotartjuk

őket. Éppen ezért a „rekorder biká”-val sincs semmi baj. Ez egy olyan sűrített kifejezés, melynek kifejtett értelme: „egy bika, amely rekordvárományos agancsot visel”.

Az erdei szalonkát tiszteletünk jeléül trófeás vadnak becézzük. Ez persze finom csúsztatás, azt fejezi ki, hogy elejtését egy szarvasbikához vagy egy őzbakéhoz mérjük. De senkinek nem jut eszébe ecsettoil-versenyre rendezni, hosszra, szélességre, színre, rajzolatra. Kezelhetünk trófeaként más vadtestrészt is, például a róka bőrét, vagy a borz koponyáját, a tőkés gácsér kalap mellé tűzött kunkorodó farktollát, a szajkó szárnytollát vagy egy kitömött vadlibát. Ezek azonban csak emlékek. Egy nyest apró péniszcsontját például mulatságos volna győzelmi jelvényként ünnepelni. Egy „trófeát elejteni” viszont valóban nem szabad. Mert féld, hogy összetörik...

A „kilövés”-t se ítélném el, különösen nem utálnám egy letűnt korszak tolvajnyelvéhez, hisz ma a vadászatban mindennél előbbre került a pénz, a gazdálkodás. Van ugye egy bizonyos állomány, amelyet igenis „hasznosítani” kell, azt kell kilőni belőle, ami kivaló. Sőt ha túl nagy az állomány, és el vagyunk maradva a tervvel, akkor bizony „termelni” kell. Nem a szó az elítélendő, hanem az, amit oly pontosan leír. (Egyébiránt a nagy Bertóti is használja Bakot is Iltém című könyvében. Ő, boldog idők! Csak egyszer érnék én meg egy termelési jellegű őzhívat, amikor *kötelességem* minél több lehet az őz bak kilövése volna!)

Ugyanílyan vadgazdálkodási alapú kifejezés a „selejt”. Abból a ma is elfogadott szemléletből alakult ki, hogy egy adott állományban vannak továbbtenyésztésre kívánatos, és kiselejtezendő egyedek. Ráadásul a „selejt bak, selejt bika” eredeti jelentése szintén elhomályosult, a vadászfél nem hallja pejoratívok, mára nincsen benne semmi lekicsinylés, egyszerűen csak egy kategóriát jelöl. Nyelvi parvenük a „hibás agancsút” ajánlják helyette. Nem boncolgatom, ugyan miben hibás az a szegény agancs, de azt megkérdelem: ez mennyivel kevésbé degradáló? (Amúgy a hibás agancsú éppúgy sérti az illető szarvas vagy őz személyiségét, mint a selejt, ezért az volna a politikailag korrekt, ha egy gombnyársasra azt mondanánk, hogy „agancsméretét illetően kihívásokkal néz szembe”, vagy egy torzra, hogy „eltérő alakú”. Nem is szólna gyilkosról, melyet az ártatlanság vélelmének megsértése nélkül legfőbb az „élet kioltására alkalmas fejdíszű”-nek tiszteletünk.)

A „bublenyák” (bublinyok, bubi stb.) nem lekezelő, hanem szeretetteljes, sőt éppenséggel megbocsátó. Ugyanez a helyzet a *lapátcsövűvel* is. Hogy világozabb legyen, ideírok még két szinonimát: vén moslékveverő, öreg lócs. Egyikben sincs rossz vélemény, csak humor, önironia. (Nóta benne: utóbbit Satzger Laci bácsi használja kedves .30.06-osára. Ugyan ki merné mondani, hogy nem szereti a pus-káját?)

„Töltény” vagy „lőszer” tökmindegy, mindkettő magyar szó, az első összetett, a másik képzett alak. Az én fülemben egyikhez sem tapad csatazaj, és teljesen egyformán lövök mindkettővel.

Ha van „gímszarvas”, (és szika-, számbár-, rén-, jávor stb. szarvas) akkor ugyan miért ne lehetne „dámszarvas” is? A „dám-vad” pedig kifejezetten szép szó, még akkor is, ha német fordítás. Ugyanúgy, mint a megtűrt, ám szintén költői „rőt vad”, amelyet azonban könnyű elhallani lötvadnak... (Érdekes, hogy a régi magyar nyelvben a gím nőivarú szarvast jelentett: „Elejtették már a hímét, Üldözik a szarvas-gímet.” – írja maga Arany!) Azt sem értem, miért kellene elítélni a „rózsá”-t, csak, mert németből vettük át. A „koszorú” mennyivel jobb? Azt a sáhrantra teszik leggyakrabban?

Ha már a szarvasféleknél tartunk, a közepes méretűeknél nagy a vita, hogy a kecskékkel vagy a szarvasmarhákkal rokonítsuk őket. Sokan rántanak lángpallost, ha valaki „dám-bak”-ot említ (pedig nem kisebb író használja, mint Nadler Herbert!), vagy ha valamelyik észak-amerikai odocoleius nőtényét sutazza le. Többek között ezek az apró különbségek adják a stílust.

Vadásznyelvünk az apró vad vadászata-ra használja az adott faj nevének '-z' képzős változatát. Így járunk *libázni, récézni, fácánozni*, de ezzel szemben *nyulászni*, és legfőbb almainkban *fogyászni*. Lehet még „dúvadazni”. A *rókázás* pajkos kértelműsége mindig ad egy kis tréfára alkalmat, de nem illik „bakozni” vagy „dúszozni”, nem is beszélve a „szarvasozásról” vagy a „bikázásról”, amelyet szerencsére még sose hallottam. A „sutázás” határeset, hiszen ez a képző a gyakoriságot sugallja, a vadászat esetében a több lövést és a több zsákmányt.

Természetesen lehet *szalonkázni* is. Ám a szalonkázás alapvetően különbözik a többi hasonlóan nevezett vadászati módtól. Fácánozni értelemszerűen csak fácánra lehet, a libázás elképzelhetetlen liba, a récézés pedig kacsa nélkül – a szalonkázásnak azonban *nem elengedhetetlen földtetele a szalonka jelenléte!*

A szalonkázáshoz elegendő a csalfa, vak remény és a lehetőség. Elég egy ígéretes hely, ahol láttunk (netán löttünk) már hosszúcsőrű madarat, s ahová oda lehet képzelné a húzó szalonkát. Ahol a madarak elhal/főléledő kórusába oda tudjuk gondolni a cippogást meg a korrogást, ahol a derengő égbolton ott a hely a kedves madár sziluettjének.

A szalonkázáshoz elegendő az átmelegedő föld kesernyés avarillata, a korhadó levelek szürkésbarnába hajló színe, a rügyek pattanásig feszült karimája. Elegendő annak a zsebkendőnyi tócsának a tükre, melyben egy zsenge tölgyfa koronája bolygat.

Persze ez már nem nyelvészeti, hanem varázslat.

Márok Tamás

úgy is, mint képesített nyelvész

MIKOR - MI - MENNYIÉRT?

Új árjegyzékek jelentek meg, amelyeket zömében a FeHoVa kiállításon lehetett gyűjteni, és az árak jövő év február végéig érvényesek. Sajnos vadásztársaságok – egy kivételével – és földtulajdonosi vadászati jogközösségek árjegyzékeit nem találtunk. Májusban már érdemes a fácán naposcsibe, és a 6 hetes fácán valamint a takarmányárakat is közölni. Igaz, ezeket csak félhivatalos beszélgetések, ismerő-

sökkel való találkozások során, szóbeli tájékoztatás alapján sikerült összegyűjteni. Az árlistánk úgynevezett „től-ig” árakat tartalmaz a májusban vadászható vadfajokra vonatkozóan. Ezért közöljük az őztrófea súlyokra, vadkanagyar hosszakra, stb. érvényes legalacsonyabb és legmagasabb árakat. Ugyanis a kettő között annyi a változat, hogy azokat ilyen rövid ismertetőben lehetetlen volna felsorolni.

ŐZBAK

az erdészeti (erdőgazdasági) részvénytársaságoknál

(grammban)	Trófeasúly		Euro	Felár (EUR/gr)	Vadásztársaság	
	forintban	Ft/gramm			Forint	Ft/gr
99-100 gr-ig	ingyenes-17000	0				
100-149	12000-20000	100-180	50-56	0	19000	0
150-199	17000-30000	200-340	105-120	0	19000	380
200-249 (269)	27000-43000	200-540	130-180	1		
250-299 (270-tól is)	30000-70000	600-1125	130-245	2-4	38000	700
300-349	58000-120000	900-1800	255-320	4-6	73000	1300
350-399	100000-210000	1250-3000	480-606	8-12	138000	2500
400-449	183000-370000	2000-5200	900-1180	12-17	263000	3500
Több erdőgazdaság itt befejezi az árjegyzéket, mint például a HM Budapesti Rt. Kaszó Erdőgazdaság Rt.						
450-499	293000-630000	3100-7200	1500-2030	23-28	438000	5500
500 gr-tól és befejezve	468000-995000!	5000-10500	2750-3256	25-36	713000	6500
550 gramm fölött			4 000	25		

Az árak az általános forgalmi adót van ahol nem, de akad ahol tartalmazzák. Az árajánlatoknál erre mindig ügyelni és érdeklődni kell. A súlyokat kisköponyás un. fizető súllyal kell érteni.

A legolcsóbb árakat az Észak-Magyarországi Erdőgazdaság Rt., (pl. 300 gr-os őzbak elejtési díja: 58 000. Ft) míg a legmagasabbakat a Nyírerdő Rt. tette közzé! (Pl.: 300 gramm 70 000.-Ft) Érdekeség, hogy éppen a Nyírerdő Rt.-nél 99 gr-ig ingyenes az őzbak elejtése, és öt erdőgazdaság (Pl.: Nyírségi) 250.-, sőt 299 grammig nem állapít meg grammonkénti felárat. A fenti árakat összehasonlítva a tavalyi árjegyzékekkel, megállapítottuk, hogy az

árak – ha nem is nagy mértékben – de növekedtek, különösen a 400 grammtól felfelé. Az őzbak sebzési díja, mindenütt a kísérő vadász által becsült agancssúly ötven százalékának az összege.

Az árjegyzékeket a SEFAG-, HM Budapesti Erdőgazdaság-, BEFAG-, Kaszó-, Vértesi-, Délalföldi-, Gemenc-, Gyulaj-, Északerdő-, Nyírerdő-, Pilisi Parkerdő Rt.-ék forintban, míg a VERGA-, Zalaerdő-, Nyírerdő-, Egererdő-, Lábod Rt.-k euróban adták meg. Más vadászatszervező irodától nem találtunk árjegyzéket. Egy vadásztársasági a Lajosmizse-Aranyhomok Vadásztársaság őzbak árlistáját ismerhettük meg.

Vaddisznó (vadkan, süldő, malac) árak az erdészeti (erdőgazdasági) részvénytársaságoknál.

VADKAN

egyéni vadászaton:

agyarhossz (centiméterben)	forint	Ft/mm	euro	felár (euro/mm)
10 vagy 12 cm alatt	25000- 70000	1000-1500	200-260	0
12-14 (14,95)	30000-100000	1400-2500	310-440	6,5-10
14-16	60000-150000(!)	2500-4500	440-510	10-18
16-18 (19)	75000-240000	2500-6750	600-830	21-23
18-20 (21)	18000-375000	4500-10000	700-1260	25-27
20-22	270000-560000	6000-12000	1000-1790	28-41
Legtöbb árjegyzék itt befejeződik				
22 cm-től	410000-800000!	10000-15000	1500-2490	41-46
24	1100000 HM Bpesti Erdőgazdaság	20000		

SÜLDŐ (20 kilótól, 49 kilóig, zsigerelve) lelovési díjak: 15 000-30 000; euróban: 90-130 sebzési díjak: 7500-15000, euróban: 50-60, vagy nem számítanak fel, vagy a lelovési ár fele

MALAC (zsigerelve, 20 kilóig)

lelovési díjak: 6000-15000, euróban: 50-60 sebzési díjak: 3000-10000, euróban: 25 Legtöbb helyen május 1-től augusztus 10-15-e közötti időben vaddisznó süldő, esetleg malac, június 1-től pedig a koca elejtésére, vadkárelhárító vadászaton 20-30 százalék engedményt adnak. Találkozunk úgynevezett törzsvendég kedvezményrel is. Vaddisznóbőr nyers- sózott állapotban: 1500-tól 10 000 forint között vihető el.

FÁCÁNÁRAK: Érdeklődésünkre nem könnyen adták meg a még „titokban tartott” árakat. Ezek szerint a naposcsibe 220-240, a hathetes 550-600 forint, a felnőtt vadászfácán 1600-1800 forint. Az árakban nincs benne az ÁFA, és a szállítás költsége. Mindkét összeg megállapodás tárgya, azaz ÁFA- val vagy ÁFA nélkül értendő és a szállítást az eladó vagy a vevő állja. Viszont az is igaz, hogy ezeket az árakat, a csibét és a hathetes fácánokat értékesítők emelni, míg a felnőtté tovább nevelők a csibe és hathetes árát is csökkenteni szeretnék. Tudjuk, hogy a naposcsibét 200.-, esetleg 195.-re, míg a hathetést 500 forint alá akarják leszorítani. Ugyanakkor a nagy nevelők is adnak el hathetes fácánt, ekkor pedig magasabb áron szeretnék értékesíteni.

A TÁP ÉS TAKARMÁNY ÁRAK:

fácán indítótáp (3-4 hetes korig): 7580.- Ft/q+ ÁFA, fácán nevelőtáp (8 hetes korig): 6680.- Ft/q+ÁFA, fácán kondicionáló táp (15-21 hetes korig): 5510.- Ft/q +ÁFA, fácán tojtótáp: 5840.- Ft/q+ ÁFA Napraforgó 20- Ft/kg, szemes búza (8 hetes kortól 14 hetes korig) 5000.- Ft/q, szemes keverék (15-20 hetes korig): 19-21.- Ft/kg. Szerettünk volna a napszámbekekről is írni, ami a nevelést végzőknél fontos tényező, de ez országrészenként rendkívül változó és attól is függ, hogy állandó személyzet végzi a munkát, esetleg egy családról, vagy netán erre a munkára időszakos, alkalmi munkavállaló van szó.

Dr. Balázs István

A VKE KÖNYVAJÁNLATA

Vadászetikett	700,-	Földi László: Végtiszesség	2.200,-	Millenniumi Vadászati Bizottság: Száz év, száz vadász	4.000,-
A nagyvad találatjelzése /videókezetta/	3.500,-	Frederich C. Selous: Természetrjai megfigyelések Afrikában	3.100,-	Molnár László-Motesty Árpád: Gróf Forgách Károly élete és családjának története	1.200,-
A természet közelről /videókezetta/	2.300,-	Fridél Lajos: Bükkaljai ösvényeken	2.200,-	Motesty Árpád: Emlékezés Stróbl Alajosra	700,-
Élőhelyfeltérítés és vadgazdálkodás apróvadász-területen (vadgazdálkodás I) /videókezetta/	3.800,-	Fülöp Gyula: A vadász és a nők	2.500,-	Motesty Árpád: Felvidéki vadászörökség	1.100,-
Élőhelyfeltérítés és vadgazdálkodás nagyvadász-területen (vadgazdálkodás II) /videókezetta/	3.500,-	Galántai Miklós-Tóth Imre: Dísznövény zsebkönyv (Hová, mit ültessünk?)	2.500,-	Motesty Árpád: Lévtől Nagymarosig	1.400,-
Amit a nagyvadról tudni illik (videókezetta)	3.500,-	Gánti Tibor: A remetesülődő	450,-	Mustang Kft.: Lókötők, válogatás a magyar irodalom lovas témájú írásaiból	1300,-
A vadászat gyakorlata /videókezetta/	2.800,-	Gyenes István: Örökös	350,-	Nadler Herbert: A keleti és déli Kárpátokban	2.500,-
Ambrózy Árpád: Egy vadásziás kalandozásai a Kárpátoktól Kanadáig	1.600,-	Gyenes István: Megszállottan	350,-	Nagy Domonkos Imre-Nagyné Landy Gabriella: Vadászatok és vadételek	1.400,-
Amit a fegyverismereti vizsgáról tudni kell	1.100,-	Gyenes István: A természet és én 5. kötet	1.200,-	Nagy László: Természetbarát zsebkalauz	600,-
Állami vadászvizsga tesztkérdései	3.000,-	Gyimesi György: Bedrótozott Afrika	1.600,-	Nemeskéri Kiss Géza: Vadlucok	900,-
Balogh Gábor: Véges vadászmezők	450,-	Hangay György: Kuszakusz kókuszlal	1.700,-	Nemeskéri Kiss Sándor: Egyszer volt	2.500,-
Barassó Péter: Monostori vadászemlékek	2.000,-	Hangay György: Ahol még kék az ég	1.600,-	Nemzetközi Vadászati Oktatási Program	1.100,-
Bán István: Harc az elemekkel	2.200,-	Hangay György: Táborítúzek a dél keresztje alatt	1.800,-	Oláh Zoltán-Oláh Armand: Hajnalok és akronyok	2.500,-
Bán István: Szarvasbögés	2.000,-	Hangay György: A kacagó koponyák földjén	2.400,-	Páll Endre: Mozaikok vadászéletemből	2.200,-
Bán István: Vadóc vakációk	1.200,-	Haraszthy László: Magyarország madarai	5.800,-	Páll Endre: Egy lövéssel kettő	1.400,-
Bárony István: Csend	2.100,-	Heltay István: Vadásziskola	7.188,-	Pelle Jánosné: Főzőiskola	967,-
Békés Sándor: A természet büvöletében	1.950,-	Holler László: Rajzok, írások (vadászbeszélések kézzel írva, saját grafikával)	2.500,-	Rácz Sándor: A vadászt az árnyéka kíséri	2.200,-
Békés Sándor: Imádkoznak a fák	1.540,-	Horváth Zsuzsa: Virágkötészet	737,-	Rohály Gábor-Mészáros Gabriella: Borkalauz 2002	1.935,-
Beregászi György: Peryne	1.400,-	ij, Losonczy Miklós: Pilsli vadásznapló	300,-	Schell József: Megint ősz lesz	4.600,-
Beregászi György: Hamu alatt	1.400,-	Ignác Magdolna-Berdár Béla: Négyszemközt a természetben	5.800,-	Schmidt Egon: Kócsagok birodalma	1.800,-
Beregászi-Csöre-Motesty: A vadászat árnyoldalai	600,-	Kácsi szakácsok receptjei	500,-	Schmidt Egon: A vadászat mellékszereplői	2.200,-
Bernd Krewer: A csülökös vad utánkeresése	1.480,-	Kászoni Zoltán: Hal és horgászat Erdélyben	2.500,-	Schmidt Egon: Védjük madarainkat	1.190,-
Bertóti István: Bakot is lötem	2.500,-	Kászoni Zoltán: Az a medvék, pisztrángos csodás Erdély	2.350,-	Sinapius János: Kis vadászterdő	1.200,-
Biró Andor-Szinák János: Az ezerarcú német juhászkutya	2.200,-	KÓD-EX	2.500,-	Sugár László: Vadbetegségek	3.200,-
Biró Andor: Kutyaiképzők kézikönyve	2.800,-	Kopa János: Magyar vadászati szó- és szókészgyűjtemény	1.480,-	Studinka László: Minden nap vadász nap	2.500,-
Biró Andor: Régi magyar kutyaajták	3.500,-	Kovács Dénes: Vadászfegyverekről nem csak vadászoknak	3.500,-	Szterbetz István: Őszi tücsök hangol	1.870,-
Bóhm István: A hannoveri véreb	1.480,-	Kovács György-Heltay István: A mezei nyúl	1.790,-	Bicsérdy-Egrü-Sugár: Vadbetegségek	3.200,-
Czákai Sarolta: Cseresep dísznövények	1.900,-	Kovács László: Puskák és töltények	1.200,-	Szabó József: Tallián Emil a világtutató vadász	2.500,-
Cséplő József: Aranykard	950,-	Kovács László: Tucatnyi töltény	1.100,-	Szabó Péter: Különös vadászat a katorékoszás gyakorlata	1.400,-
Cséplő József: Hajnaltól késő estig	1.600,-	Kovács László: Töltényportrék	900,-	Tálosi István: Ötven vadász emlékeiből 8	1.900,-
Csöre-Homonny-Knefeli: Vadászati lexikon	7.500,-	Kovács László: Puskák és vadászok	1.000,-	Thurn-Rumbach István: Erdélyi szarvasok és medvék nyomában	2.600,-
Dr. Adámfi Tamás: Vadászati Bibliográfia	750,-	Kovács László: Skandináv vadászhumor	700,-	Ugray Tamás: Kosokra vadászva a selyemút végén	2.500,-
Dr. Balázs István: Szóvelkezeti erdőgazdálkodás és társult erdőgazdálkodás formája	1.000,-	Kovács László: Amikor kevés a töltény	1.800,-	Vadász-Zene CD	2.500,-
Dr. Carl Tabel: A mindenes vadászkutya	2.240,-	Kovács László: Tizenhárom töltény	900,-	Vérebkrónika számozott	7.500,-
Dr. Faragó Sándor: Vadászati állattan	4.800,-	Kóhalmy Tamás: Vadászati enciklopédia	5.900,-	Videcz Ferenc: Tanítványok	2.400,-
Dr. Fábrián Gyula: Wildhegerek ivadéka, válogatás Storz Mátýás magyar királyi vadászati tiszti írásaiból	2.700,-	Kriszán László: A szabad természet fia	1.400,-	Vojnits András: Afrikai levelek	2.500,-
Dr. Koncz István: Libagödör	1.500,-	Lakatos Károly: Természeti és vadászkepek	2.100,-	Vuray György-Rácz Fodor Gábor-Szabó Zoltán: A magyar vadászirodalom képeskönyve	5.400,-
Dr. Márton Imre: Ki a Duna vizét itta	2.200,-	Lakatos Károly: Az erdei szalonka és vadászata	3.000,-	Wentzely Dénes: Elmegyek a lombhullással	1.000,-
Dr. Montagh András: Négy földrészen vadásztam	1.850,-	Lakatos Károly: Vadászhit, A császármadár és vadászata	2.400,-	Wentzely Dénes: Erdősírató	800,-
Dr. Montagh András: Sikeres sörétlövés	1.200,-	Lanszki József: A korszerű prémesállat-tenyésztés gyakorlata	2.125,-	Wentzely Dénes: Erdőzűgás	1.000,-
Dr. Szerb Imre: Együtt vadászni	1.000,-	Lovász Sándor: A vadászat lábában, Gelvác	750,-	Wentzely Dénes: Versek alkonyati fényben	600,-
Dr. Végh Endre: Murphy és a beteg vadász ÚJ!	1.970,-	Mélypatakiné Rottenstein Gertrud: Kutyaartók és -tenyésztők kézikönyve	1.900,-	Wentzely Dénes: Űzen az erdő	550,-
Dr. Végh Endre: Tubák, bityó és a többiek	2.100,-	Merán Fülöp: Vadászemlékek, gondolatok	2.500,-	Wentzely Dénes: Erdősongás	850,-
Dúcz László: Harmatcsepp	1.200,-	Mess Béla: Apróvadra is vadásztam	1.100,-	Wilhelm Kuhnert: Modelljeim földjén	3.500,-
Dúcz László: Csillagfényben	1.500,-	Mess Béla: Vadászszemmel öt földrészen	1.400,-	Zentai Béla: Vadászfegyverek és löszerek	2.500,-
Evanics Béla: Kittenberger	300,-	Mess Béla: Erdőzűgás, olykor puskalövessel	1.600,-	Zöldág László: A kutya tenyésztése és egészségvédelme	4.200,-
Evanics Béla: Az út végén	1.000,-	Mess Béla: Naplemente	1.600,-	Zsamovitzky Árpád: A sporthorgászat vagy halászás horoggal	1.500,-
Faragó István: Kápolna a hegytetőn	590,-	Mészáros Kálmán: Abesszínia a vadászok paradicsoma	1.400,-	Zsindely Ferenc: Isten szabad ege alatt	2.500,-
Faragó Sándor: Vadászati állattan	4.800,-	Michael Maës: Vadászterületek a nagyvilágban	4.500,-	Zsirai László: Ötven vadász 10. kötet	2.400,-
Farkas Zoltán: Bográcszzéli történetek	1.970,-				
Felsőőri Nagy Gyula: Egy dudás két országban	2.200,-				
Ferenczy Ferenc: Magaslesek holdfényben	1.400,-				

A könyvek utánvétellel megrendelhetők a szerkesztőség címén, 1038 Budapest, Hegesztő u. 4. telefon: 242-00-42 vagy e-mail-ban: vke@vadaszlap.hu Elek Ferencnéél

Az etikus vadászatért!
Szinovonlas vadászrendezvények kedvelt programja megrendelhető!

LÉZERES LÖVÉSZEZET

Kipróbálható: ERVA lövészklub
Budafok, Pannónia u. 1-3. Érdéklődni:
06/30 488-4270

Vadászházban, a Balaton közelében, a somogyi domboságban, erdő közepén, szabadidő eltöltésére lehetőséget kínálunk egész évben.

Kitűnő konyha, bográcsos ételek, sülték, flekkeknek, büfé.

Nagyvadászati lehetőségek biztosított.

Érdéklődni a 06 85/710-559 vagy a 06 30/385-1325 telefonszámon lehet.

RELAXÁCIÓS STÚDIÓ
"NYUGALOM LIGET"

Egyszerre szépség és egészség!
infraszonna * kozmetika * grafológia * masszáz (thui, svéd,gyógy) * testkezelések * manikűr, pedikűr

Címünk: 1068 Budapest, Városligeti fasor 8/c.
Tel.: 321-0538, 06 20 9267 139

AZ APRÓHIRDETÉSEK TARTALMA:
Az első szó 300 Ft, minden további szót 100-100 Ft + 25 % áfa. A hirdetések letölthetők, faxon, e-mailen vagy személyesen, minden hónap 10-éig szíveskedjenek leadni. A Vadászati Kulturális Egyesület tagjainak a nem kereskedelmi jellegű apróhirdetések egy megjelentetése ingyenes.

FEGYVER

Eladó: Zastava 223 Rem. golyós fegyver, 6x42 távcsővel. Érdeklődni: 06/20/982-5206.

Browning Gold 20/76-os félautomata sörétes vadászfegyver eladó, nagyon jó állapotban. Irányár: 220.000,- Ft. Telefon: 06/30/9920-249.

Különleges, újszerű állapotú fegyverek gyűjtőit! Golyós fegyverek: ENFIELD 303.Britisch, Spanyol 9x21 Bergmann, Spanyol m98 / 308 Winchester, Mossin Nagant 7,62-es, ZKM-611 22.Win.Mag félautomata, RHÖNER billenőcsövű 22-es, sörétes fegyver: FÉG bock 12-es 0,4/0,7 choke, egyrasztós, sorrendváltós, légfegyverek: Diana kal 5,5 oldalkaros, Walther kal 4,5 oldalkaros, Weinrauch kal 4,5 billenőcsövű, vadász, Weinrauch kal 4,5 sport, Feinwerkbau kal 4,5 sport, oldalkaros. Ár: 40.000 és 100.000 forint között. Telefon: 06-1/258-1360.

KUTYA

Kitűnő küllemű és munkateljesítményű szalkás szőrű tacskók előjegyezhetők a Von Alltenburger kennelel. Marosmenti-Rudifogó Mikó Soma 2 x HPJ fiatal klubgyőztes, 2 x R. CAC, 5 x CAC, 2x CACIB, 2 x HFGY BOB D.K. Európa Kupa győztes, tenyésztésre javasolt kannel fedezetünk. Telefon: Szarka: 06/30/9619-481.

Vadászkutyák képzése (fegyelmi, vadászati, társasági) képességvizsgára, vadászati alkalmassági vizsgára és munkavizsgára való felkészítése! Képzés formája panziós jellegű, ideje a tulajdonossal egyeztetve. Baranyi Szabolcs 06/30/9965-198.

Rövidszőrű magyar vizsla kiskutyák eladók, előjegyezhetők. Többszörörösen győztes, aktív vadászó szülőpártól. Érdeklődni: 06/36/341-683; 06/30/465-23-27.

Weimari vizslák eladók, telefonszám: 06/30/4836371.

Az ország legeredményesebb munka- és küllemgyőztes kanjától HGCH GYÓRÚJFALVI DINI-től magyar vizslakölykök kaphatók, előjegyezhetők. Mikola Géza: 06/96/339-157 vagy 06/20/385-7479, Győrújfalui.

Vadászó, diszpláziamentes szülőktől, rövidszőrű, magyar vizslakölykök eladók. Telefon: 06/20/362-1961 vagy 06/96/329-755.

Fox- és jagdterrier kölyök és felnőtt, bevadászott kutyák munkavizsgás, versenygyőztes szülőktől eladók. Kovács Zsolt, hivatalos vadász, 06/30/956-88-56.

Júniusi elvitellel rövidszőrű németvizsla kiskutyák eladók. Anya: HCH Alma, 2x CACIB, ÖTV, MVV I. díjas, IKP II. díjas kutya, Nevezett vércsapa verseny I. helyezés. Apa:

Zerf von der Zista, import kan, a legjobb munkaeredményeket felmutató osztrák kennelel. ÖTV, KV I. díjas, 2002. kitűnő II. fiatal kan a Dunaföldvári Tenyészszemlén. Mindkét kutya aktív vadász és displasiamentes. Érdeklődni: 06/30/916-8415.

ÁLLÁS

A Hunnia Vadgazdálkodási Kft. apróvad-nevelésben és vadásztatásban jártas 1-1 fő vadórt keres Somogy és Nógrád megyei vadászterületeire. Érdeklődni: Nagy Zsolt-nál a 06/30/2350-903 telefonszámon lehet.

A Dunaföldvári Vt. apróvadás területére hivatalos vadászt felvesz legalább B kategóriás jogosítvánnyal. Érdeklődni a 06/30/94-06-711 és a 06/30/94-81-891-es telefonszámokon lehet.

VEGYES

Trófeatáblák nagy választékban, készítőitől. Hazai, afrikai, hal, stb. Kérésre termékismertetőt küldök. Fűzi Gábor faszobrász. Tel/fax: 318-92-50, Telephely: 1116 Budapest, Talpas u. 4.

Az állami vadászvizsga kidolgozott (50 db) szóbeli tétele (350 kérdés) megrendelhető a 06/75/313-271 vagy 06/20/333-28-34-es telefonszámon.

Somogy megyében 35 hektár legelő, erdő, mellette élő vízfolyás és halastó, vadászati jog lehetőséggel eladó. Villany és víz van. Lovas turizmus kialakítására kiválóan alkalmas. Telefonszám: 06/30/243-89-20.

Egyesületi zászlók és kitűzők készítése rövid határidővel. Telefonszám: 315-1102.

Eladó egy 10 kilogrammos gímibika agancs, nagykoponyás és egy, 5 kilogramm feletti dámlapát, igényesnek! Érdeklődni: 06/20/3141-741.

Ha a vadászatban, vadgazdálkodásban, vadászatra jogosítottak, földtulajdonosi-vadászati közösségek, közös képviselők ügyeiben, tervezésben, pályázatok készítésében, stb. szakértőre van szüksége, állók rendelkezésére, hívjon: 06/30/492-89-62.

Vadászkönyvet tavasszal is! – A Diana Vadász-Horgász Antikvárium ingyenes árjegyzéket küld! – 6900 Makó, Zrínyi u. 34. Telefonszám: 06/62/211-561.

Vadkárelhárító vadászatokra várjuk az érdeklődő vadászok jelentkezéseit. A vadászó elejtése ingyenes, fizetni csak a részvételi díjért, a szállásért, valamint a tereparjóró használatáért kell. Telefon: 06/30/370-9476.

Ha gondja van, hívjon szakértőt: 06/30/397-56-71.

Üregi nyúl újratelepítését, állományfejlesztését szakmai tanácsadással vállalom, üregi nyúlra bevadászott vadászgörények eladók! Telefonszám: 06/75/311-099, 06/30/85-51-828.

Eladó erdő vadásztársasági tagság bérki-lövő csapatban. Havi 2 program, nagyvad, apróvad. Telefonszám: 06/30/91-22-955.

Automata és kézi korongdobók, könnyű, hordozható magaslesek, befogó csapdák, puská belövő állvány, hazai áron, két év garanciával az INTERMAS Kft-től. Helyszíni verseny rendezése automata gépekkel, lőtér tervezés, kivitelezés.
www.intermas.ini.hu
Fax: 06/66/450-538. Tel: 06/20/945-0764.

Fegyverjavítás:

Minden típusú lőfegyver javítása, felújítása, agyazása, céltávcső szerelése, vizsgáztatása, hatástalanítása, értékbecslése. Régi fegyverek restaurálása. Nagy Ferenc fegyverműves, 4034 Debrecen, Tengerész u. 4., telefon: 06/52/423-176.

NIVA (1,7.I.), TATA (1,9.TDI.) GAZella (2,2.TD.) megbízható, olcsó, új tereparjók teljes típusválasztékát kínáljuk! Kedvező árakkal és hitelekkel, várjuk Önt márkakereskedésünkben!

VERDA Kft. KALOCSA

Cím: Kalocsa-Dunapataj között az 51-es főút mellett, **Kisfoktó 1/a.**
Telefonszám: 06/30/9583-326, 06/78/463-862.

Csontfaragások

- fűszertartók
- nyakkendők
- gombok
- kitűzők
- faliképek
- órák

Agancsból készült díszlágyúk között az Ön kívánsága szerint.
Wagner Kálmán Ágfalva, Határőr u. 7.
Tel: 99/330-398, 20/804-5598

Vén Palócföld KFT.

Kínálatunk:

Ép tollazatú 6 hetes előnevelt fácán 550,- Ft/db

22 hetes kifejlett vadászfácán 1.600,- Ft/db

Fizetési és szállítási feltételek megegyezés szerint.

Érdeklődni:
06/30-3965-043
info@palocfold.hu

www.palocfold.hu

A Kiskunsági Vt. Északvadászatra várja vadászok jelentkezését.

Érdeklődni:
Nagy László vadászmesternél
06-30/366-8121

GÍMSZARVAS, DÁM ÉS VADDISZNO VADÁSZATI LEHETŐSÉGEK A GYULAJ RT. VADÁSZTERÜLETEIN

Jelentkezés a 74-573-949 és a 30-9470-898 telefonszámokon

OSNIA HUNTING FARM

NAMIBIA/OT JIVARONGO

5 napos Namibiai vadászat 5 vadra (2400 Euro)
Kérje árlistánkat!
Máté Csaba: 06-70-381-2432
Tel.: 06-23-501-561, Fax: 06-23-501-569

MIZSEVAD Kft.

6050 Lajosmizse,
Ceglédi út 64.
Tel/Fax.: 76/356-983
Mobil: 30/9381-821

Emil: cervidae@axelero.hu

Tevékenységi kör:

- Fácánnevelés, előnevelt és felnőtt fácán export és belföldi forgalmazás
- Vaddisznótenyésztés
- Élővad kereskedelem
- Magyar szürke marha tenyésztés

ARANY ÉS EZÜST VADÁSZÉKSZEREK!

EÖRDÖGH ÉS TÁRSA KFT.
8624 BALATONSZÁRSZÓ,
SZÓLÁDI ÚT 1/9.
TEL.: 06-70/310-2923
06-70/290-2978

**KISKERESKEDELEMMEL FOGLALKOZÓ
VADÁSZBOLTOK JELENTKEZÉSÉT IS VÁRJUK!**

HOTEL LIDO

H-8314 Vonyarvashegy, Arany J. u. 9. - Telefon/fax: (36-83) 349-513

Telefon: (36-83) 348-036, 348-037 - Mobil: 06-30/947-0649

ÁRAJÁNLAT

Belföldi családok részére üdülés a

HOTEL LIDO-ban a 2003-as szezonban

1 hetes üdülés 7 éjszaka (szombattól-szombatig)

2 ágyas szoba reggelivel	8 500 Ft/nap (2 fő)	59 500 Ft/hét (2 fő)
3 ágyas szoba reggelivel	9 700 Ft/nap (3 fő)	67 900 Ft/hét (3 fő)
4 ágyas szoba reggelivel	11 600 Ft/nap (4 fő)	81 200 Ft/hét (4 fő)

Külön reggeli: 750 Ft/fő, félpanzió: 1 500 Ft/fő

A HOTEL LIDO a Balaton északi partján, Keszthelytől 6, Hévíztől 10 kilométerre található Vonyarvashegyen. Kétcsillagos szálloda, 39 szobával, melyekhez fürdőszoba és balkon tartozik. Szobáiban műholdas programokkal színes TV, telefon van, igény szerint hűtőszekrényt biztosítunk. Országföldi parkolás az udvarban.

A szállóban sánczó, biliárd és játékerem, valamint kondicionálóterem várja vendégeinket.

A szálló kerületében fűtött fürdőmedence áll vendégeink rendelkezésére.

A Balatontól 200 méterre fekszik, jól felszerelt és részben homokos strandja igen kedvelt a családok körében. A környék számtalan kirándulási lehetőséget kínál: Atrika múzeum - Sümegi vár - Badacsony - Széchenyi-fürdő.

Sportolási lehetőségek:

Tenisz - Szörfözés - Vízmotor - Strand röplabda - Lovaglás - Sportlovászat - Asztalitenisz

KEDVEZMÉNYEINK, SZOLGÁLTATÁSAINK:

- 4 éves korig minden ingyenes,
- 4-12 éves korig 20 százalék kedvezményt adunk a ráeső részből,
- Előzetes egyeztetés után vadászati lehetőséget biztosítunk,
- A HEVIZI TÓFÜRDŐBE a szálloda autóbusszáján ingyen szállítjuk vendégeinket,
- Konferencia szobával üdvözlünk rendezésére 100-120 személy részére.

ELLÁTÁS

- bűfélszálkos reggeli
- három fogásos vacsora (leves, főétel, sütemény vagy gyümölcs)
- a szobák érzékelő 14 órától, távozáskor 10 óráig állnak rendelkezésre.

Jelentkezni lehet: a HOTEL számain illetve a 06 30 947-0649-es mobiltelefonon.

TOYOTÁJÁHOZ VADÁSZATOT ADUNK!

ÚJ LAND CRUISER, RAV-4 ÉS HILUX MODELLEK.

HA ÖN AZ AUTÓ GÖBÖLŐS-NÉL VÁSÁROLJA MEG TOYOTÁJÁT, ÚGY EGY ÉVRE SZÓLÓ NAGYVADÁSZATI LEHETŐSÉGET ADUNK ÚJ AUTÓJA MELLÉ AJÁNDÉKBA A VÉRTESBEN. A RÉSZLETEKRŐL ÉRDEKLŐDJÖN SZALONJAINKBAN VAGY TELEFONON

Bemutatóterem és márkaszerviz:

2800 Tatabánya, Kőrnyei út 33.

Tel.: 34/512-870, fax: -878.

2900 Komárom, Igmándi út 63.

Tel.: 34/540-303

HUNGAROWILD

H-2900 Komárom, Igmándi út 63.
Tel/fax: 00-36-34/540-302
e-mail: hunwild@axelero.hu

HIVATÁSOS VADÁSZ ÉS VADÁSZATI-SZAKÜZLET
BEL- ÉS KÜLFÖLDI VADÁSZATOK SZERVEZÉSE,
UTAZÁS- ÉS RENDEZVÉNYSZERVEZŐ IRODA

Erdő és vadgazdálkodási
hegesztett táblás acélhuzal
kerítések sorozatgyártása,
értékesítése

STEELVENT

CSAVAR ÉS HÚZOTTÁRÚ RT.

3527 MISKOLC, BESENYŐI ÚT 8.

TEL./FAX: 06/46/412-960, 411-208, 324-748.

INTERNET: www.steelvent.hu E-mail: info@steelvent.hu

A VADÁSZAT

3. RÉSZ

A külföldi vadászatokra ugyanaz érvényes, mint az itthoniakra. A fő szabály, hogy nincs szabály, mert minden vadászattal töltött nap és minden vadászat más és más élményekkel gazdagít bennünket. Örülünk a sikereknek, bosszantanak a kudarcok, de mindenből tanulhatunk, s néha a balfogásainkra, egy-egy rossz döntésünkre jobban emlékezünk, mint az örömeinkbe hullott, könnyű sikerre. Sorozatunkban most a vadászat praktikáira koncentrálnak, rovatvezetőnk Hidvégi Béla segítségével ... és mint eddig tettük, most is kérjük és várjuk Olvasóink kérdéseit, hozzászólásait, javaslatait.

ÁLTALÁNOS JAVASLATOK

Tételezzünk fel egy ideális helyzetet. A szembünkben van minden elejtésre tervezett vad licence és azok a CITES engedélyek, amelyek nélkül az adott országban nem vadászhatunk, illetőleg az elejtett vad tróféáit nem hozhatjuk át a magyar határon.

Tételezzük fel továbbá, hogy amennyire csak lehetséges volt, főkészültünk a külföldi vadászatra. Nagyjából ismerjük az országot, a vadállományát, tudjuk, hogy mit szeretnénk elejteni, legalább elméletben tisztában vagyunk a különböző vadfajok tróféáinak nagyságával, különbséget tudunk tenni a hím és a nőivarú egyedek között, sőt azt is tudjuk, hová célozzunk, hogy egyetlen lövésünk is halálos legyen.

Tételezzük fel, hogy nem csak elméletileg, fizikailag is felkészültünk a vadászatra, egészségesek vagyunk, s ha kell, tudunk gyalogolni, lovagolni, evezni ... attól függően, hogy az adott vadra, az adott országban milyen vadászati móddal érhetünk el sikert.

Tételezzük fel továbbá, hogy a felszerelésünk is tökéletes, ruhatárunk az évszakhoz és az éghajlathoz alkalmazkodik, merthogy tudtuk, mire kell számítanunk.

Tételezzük fel, hogy szerencsésen megérkeztünk a vadászat színhelyére és velünk

együtt megérkezett mindhárom csomagunk is, sőt a fegyverünkkel, töltényeinkkel sem volt gond a vámosoknál, határőröknél.

Tehát itt vagyunk a célegyenesben, a vadászterületen ... mondjuk egy afrikai farmon vagy vadásztáborban, ahol 7 napos, 14-16 napos vagy 21-28 napos vadászatot vehetünk részt, attól függően, hogy mire adtunk előleget, mennyit fizettünk be a vadászat-szervező irodánál.

Az első tanács: próbáljuk jól érezni magunkat, lazítsunk ... hiszen álmaink, vágyaink, elképzeléseink megvalósulásának kapujában állunk.

A második tanács: ismerkedjünk meg a ránk várakozó hivatásos vadással, a személyzetrel, alakítsunk ki velük kellő kapcsolatot ... ne szégyeljük a kérdéseinket, próbáljunk meg mindenről – és mindenkiről – tájékozódni, mert csak így válhatunk számukra szimpatikus partnerré.

A harmadik tanács: ellenőrizzük le a felszerelésünket, löjjük be a fegyverünket és beszéljük meg a vadászat tervezett programját. Ilyenkor mondhatjuk el, hogy melyik vadfaj elejtésének számunk prioritást – elsőbbséget – de jelezzük a rugalmasságunkat is, ha néhan valamilyen helyi, máshol nem található vaddal, különlegesebb „tróféával” akadnánk össze.

Természetesen azt tudomásul kell vennünk, a vadászathoz szerencse is kell, még a farm-vadászaton sem garantálhatják, hogy minden vadász minden lövésével kapitális vagy különleges vadat fog elejteni, de a lehetőségek felmérésére nem árt már az indulás előtt időt és energiát áldozni.

Ha mindezen túlvagyunk, másnap kezdődhet a vadászat... és az egyszerűség kedvéért – híven sorozatunk eddigi témáihoz – maradjunk Afrikában.

Általában egy 7 napos szafarin – Namíbiában, Dél-Afrikában – van esélyünk 6-7 antilopféle elejtésére. A hosszabb és klasszikus szafarikon – Tanzániában, Zimbabwében, Botswanában, Zambiában – már 10-20 antilopféle vad elejtésére számíthatunk, ami között már lehet egy-egy „macska”, azaz egy leopárd vagy egy oroszlán és egy elefántvadászat is. Tanzániában a 21 napos szafarin akár 3-4 jó bivalyt is terítékre hozhatunk az antilopok elejtésén túl.

A klasszikus – 21-28 napos – szafarikon már minden vadra lehet vadászni, amit az adott ország vadászterületén kínálnak, itt arra kell figyelni, hogy az értékesebb vagy ritkább vadfajok ne maradjanak le a palettáról. Az pedig kimondottan izlés kérdése, hogy valaki a nagy vagy a kis antilopok mellett dönt... mindkettőnek megvan a nehézsége és az izgalma.

Rovatvezetőnk véleménye szerint, általában érdemes kitérni a prioritásaink mellett még akkor is, ha nagy a kísértés és „ütőben” olyan vaddal találkozunk, amit még nem lőttünk, de van rá licenszünk és lőhetnénk. Az alhatatlanság meghozza az eredmé-

nyét és nem kerülünk a csupán lövöldöző „szerek” táborába. Persze ez nem jelenti azt, ha mondjuk egy közepes bivalyt üldözünk és összefutunk egy kapitális kuduval, akkor legyintünk a kudura és folytatjuk a bivaly vadászatát. Hagyjuk ilyenkor győzni a józan paraszti ésszt és válasszuk a közepes bivaly helyett a jó szarvú kudut.

– Vissza kell mennem Zambiába, hogy lőjek egy Crawshay Defessa vízibakot – meséli Hidvégi Béla – mert amikor ott vadásztam, nem tudtam, hogy ez a fajta csak ott zsákmányolható. Már lőttem két vízibakot, minek ez a harmadik – gondoltam – és csak utána jöttem rá, ha azt akarom, hogy a vízibak „sorom” teljes legyen, egy Crawshay vízibakot is lőnöm kell. Ezért fontos és ezért javasolom, hogy a helyi specialitásokat időben ismerjük meg és a szafari során ezeket ne hagyjuk ki.

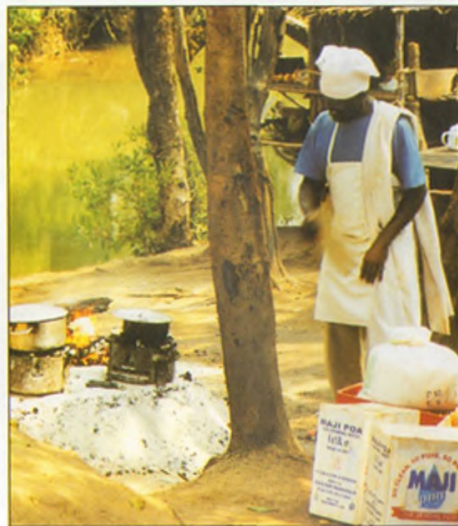
Ugyancsak rovatvezetőnk tanácsa, hogy a kezdő afrikánus vadászoknak nem ajánlja az oroszlán és a leopárd vadászatát, mert ezek sok időt igényelnek és közben nem lehet antilopféltre vadászni. Merthogy legalább három-négy helyen vannak elhelyezve a csaliként meglőtt vadak, amelyeket naponta ellenőrizni kell, járt-e ott a várva várt nagymacska. A leopárdra délutántól hajnalig, az oroszlánra inkább a hajnali-reggeli órákban vadásznak ... és ha kimarad a napi ellenőrzés, egészen biztos, hogy akkor jár arra a leopárd vagy az oroszlán. Így jártak a tavaly elhunyt, neves afrikai hivatásos vadással – Magyar Jóskaival – Tanzániában, egy héten keresztül várták a hatalmas lábnyomú leopárdot, egyetlen estét kihagytak ... a leopárd a csaliket megette és hetekig nem jött arrafelé.

EGY NAP A TÁBORBAN

Mielőtt a vad konkrét meglövésére rátérnénk, időzzünk el egy kicsit a vadásztáborban. A farm-vadászatokon ezek persze nem tábor, sokkal inkább minden igényt kielégítő szállót jelentenek.

A klasszikus szafarik táborhelyét a vadászat színhelyéhez közel jelölik ki és ezek valóban sátrakkból, vagy ilyen-olyan ideiglenesen összeeszkábált „épületekből” állnak. Általában a vadászatok igyekeznek az euró-

pai-amerikai igényeknek megfelelni, hogy lehessen fürdeni, az árnyékban napközben is aludni, asztalnál enni és – ami nem utolsó szempont – hűtött italt fogyasztani. A vadászat innen indul hajnalban, még sötétben ... és ahogy a Nap fölkel és a reggeli óráktól kezdődően egyre melegebb lesz ... ide térnek vissza pihenőre a vadászok, hogy aztán

délután 4-5 óra körül újra induljanak a lesre, cserkelésre. Napközben ugyanis Afrikában – a szavannák kivételével – nem érdemes vadászni, a vad nem mozog, igyekszik árnyékban elrejtőzködni.

A háló-sátrak többé-kevésbé szúnyoghálóval is föl vannak szerelve, de praktikus, ha ennek ellenére zokniban és hosszú nadrágban térünk benne nyugovóra, mert a maláriát terjesztő szúnyogok a legkisebb rést, lyukat is megtalálják és bizony tudnak gondot okozni a „meztelen” testrészeinken. A másik veszedelem a cecelég, ellenük napközben is védekezni kell, különösen a bokát, csuklót és az ember nyakát szeretik támadni.

Minden tábor elmaradhatatlan része a konyha. Az afrikai vadásztáborok konyháját vegetáriánusoknak nem feltétlenül ajánljuk, merthogy az étek zöme vadhúsból áll, amit a fekete szakácsok izletesen és sokféle-

képpen tudnak elkészíteni. A gyümölcsök között első helyen áll a banán, amiből fő ételt – például rántott banánt – salátát és még ki tudja, mi mindent tudnak készíteni.

A forralatlan természetes vizek fogyasztását nem szabad megkockáztatni, nem minden európai gyomor bírja, csak palackozott ásványvizet igyunk, viszont egy-egy pohárka whisky vagy gin elfogyasztása szinte kötelező. Az ünneplésekkel nem illendőségből kell mértéket tartani. A nagyobb mennyiségű alkohol egyrészt rontja az állóképességet, a vadász lökészségét, másrészt negatívan hat a malária elleni tabletták hatásosságára.

A LÖVÉS

Ha otthon minden pozíciót kipróbáltunk, ha ismerjük a fegyverünket, ha tudjuk tölteink paramétereit, ha tudjuk az adott vadfaj halálos találati pontjait, ha bízunk önmagunkban ... vadászlázunk még akkor is lehet, annak ellenére, hogy igyekszünk nyugalmat erőltetni magunkra és a lehető leggyorsabban, a lehető legjobb lövést útjára engedni. Néha az okoz gondot, hogy rengeteg vad közül kell kiválasztanunk a lehető, néha a takarás zavarja a célzásunkat, néha a távolság nem ideális, néha nehéz megtalálni a kedvező löhelyzetet, a puska támasztékát, néha a mozgásban lévő vadra kell célzott lövést tenni ... szóval lehet találni kifogást, mégsem hibázhatunk, különösen a veszélyes vadnál – az elefántnál, bivalynál, oroszlánnál, leopárdnál – életveszélyes a sebzés, sok esetben nem is lehetséges az utánkeresés.

Amit itthon gyakran hangoztatunk a vadászónál, hogy addig kell löni, amíg mozog – ez Afrikában hatványozottan igaz. Ha az első lövésünk láthatóan nem halálos – a veszélyes vadfajknál a hivatásos vadász kötelessége, hogy azonnal ő is lőjön. Ez a szabály, ezen ne lepődjünk meg, sőt erre készüljünk fel. Ez így van más kontinensen is, ahol bér-vadásztatás folyik és ahol veszélyes vadfaj támadásától kell tartani.

Sorozatunk következő része júliusi számunkban jelenik meg, ebben a lövés utáni teendőkre hívjuk fel a figyelmet.

OMV motorolajok Nincs megállás

Benik Balázs - rallye versenyző

Nincs megállás autója és Ön előtt!

A prémium minőségű OMV motorolajok maximális kenésbiztonsággal, kiváló hidegindítással és üzemanyag-fogyasztás csökkenéssel járulnak hozzá ahhoz, hogy Ön is a maximumot hozhassa ki autójából.

OMV
OMV